

WIELKOPOLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE

Koncepcja produktu turystycznego

Poznań 2008

Projekt realizowany jest w ramach zadania publicznego pn. Opracowanie koncepcji utworzenia regionalnego produktu oraz współfinansowany przez
Ministerstwo Sportu i Turystyki

„Turystyka jest jedną z najprężniej rozwijających się dziedzin gospodarki. Jest jednym ze źródeł dobrobytu oraz stanowi skuteczną metodę przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju rynku pracy. Działania w zakresie rozwoju turystyki w regionie będą koncentrować się z jednej strony na stworzeniu zintegrowanej, zróżnicowanej oferty turystycznej, atrakcyjnej w skali krajowej i międzynarodowej, z drugiej strony na **wykorzystaniu lokalnych atutów i aktywizacji inicjatyw lokalnych** w tym zakresie.”

„Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013” Priorytet VI

TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE MARKOWY PRODUKT TURYSTYCZNY

„Wielkopolska turystyka kolejowa” wymaga dzisiaj od turystów dużej samodzielności i dociekliwości. Dla krajowych i zagranicznych miłośników kolei Wielkopolska to raj, usiany perełkami kolejowych obiektów, które zwykły turysta może raczej przypadkowo spotkać na trasie swojej wędrówki i jeśli jest szczególnie zainteresowany, samodzielnie odkryć ich drogocenny charakter.

**Wielkopolska posiada kolejowe skarby,
trzeba je oszlifować, dać im oprawę i zachwycić nimi świat...**

OPRACOWANIE
OLGA DANKO
2008

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

KONCEPCJA PRODUKTU MARKOWEGO „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”	4
I. PAROWOZOWNIA WOLSZTYN	24
II. KOLEJKA W BIAŁOŚLIWIU	41
III. ZESPÓŁ PILSKIEJ PAROWOZOWNI „OKRĄGLAK”	45
IV. ŚMIGIELSKA KOLEJ DOJAZDOWA	53
V. KRZYWIŃSKA KOLEJ DREZYNOWA	60
VI. MISTRZOSTWA W WYŚCIGACH DREZYN RĘCZNYCH	66
VII. KOLEJKA PARKOWA W CICHOWIE	67
VIII. GNIEŹNIEŃSKA KOLEJ WĄSKOTOROWA	73
IX. PAROWOZOWNIA W GNIEŹNIE	79
X. GRODZISKA KOLEJ DREZYNOWA	86
XI. KOLEJ PARKOWA MALTANKA	92
XII. ŚREDZKA KOLEJ POWIATOWA	96
ZAŁOŻENIA PROJEKTU: KOLEJOWA KARTA TURYSTYCZNA	101

1. WPROWADZENIE

Współczesny rynek turystyczny wymaga specjalizacji i kreacji takich produktów turystycznych, które wyróżnią region na tle konkurencji i dostarczą potencjalnym turystom wyjątkowych korzyści, motywujących ich do zakupu. Priorytetem zapisanym w programach rozwoju turystyki w Polsce na wszystkich poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym, jest tworzenie markowych produktów turystycznych. Silny, dobrze nazwany produkt podnosi atrakcyjność turystyczną Regionu i Kraju. Analiza zasobów turystycznych województwa Wielkopolskiego z jednej strony oraz analiza trendów w światowej turystyce z drugiej strony, nie pozostawiają wątpliwości, że dla Wielkopolski markowym produktem – „turystyczną lokomotywą” powinna zostać turystyka kolejowa. Bogactwo zabytkowego taboru kolejowego i obiektów architektury kolejowej, pasja i kreatywność lokalnych miłośników kolei jest kapitałem, który sprawnie zarządzany przyniesie korzyści całej gospodarce Wielkopolski.

Stwierdzić należy, że władze samorządowe i kolejowe środowiska lokalne mają dużą świadomość dotyczącą wartości dziedzictwa kolejowego, dla którego rozwój funkcji turystycznych jest ratunkiem i szansą na zachowanie go dla przyszłych pokoleń.

Koncepcja produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce” jest spójna z celami i priorytetami zawartymi w strategicznych dokumentach krajowych i regionalnych, między innymi są to:

- „Koncepcja promocji i rozwoju markowych produktów turystycznych w zabytkach techniki i przemysłu w Polsce”. Opracowanie Polskiej Organizacji Turystycznej z 2005 roku zawiera wskazówki do turystycznego wykorzystania obiektów „myśli technicznej”, jako europejskiego dziedzictwa kulturowego. Warto wspomnieć, że Polska Organizacja Turystyczna prowadzi od 2003 roku system certyfikacji regionalnych produktów turystycznych, jako działanie wspierające rozwój lokalnych produktów turystycznych.
- „Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013”, dokument strategiczny dla Województwa Wielkopolskiego uznaje w Priorytecie VI wsparcie projektów obejmujących m.in. *”adaptację nieczynnych stacji kolejowych na użytek ruchu turystycznego oraz renowację istniejących obiektów (parowozownie, miejsca i obiekty bezpośredniej obsługi pociągów) zwłaszcza rekonstrukcji historycznych pojazdów kolejowych do obsługi tego ruchu (przejazdy kolejaj)”*.
- „Strategia Rozwoju Turystyki” dla Wielkopolski opracowana na zlecenie Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej kładzie nacisk na „*wykreowanie regionalnych produktów turystycznych, w tym produktów markowych*” (Priorytet I), poprzez między innymi *„zagospodarowanie i wykorzystanie istniejącej sieci kolei wąsko- i normalnotorowych”*, i *„urządzanie parków tematycznych, na potrzeby turystyki krajoznawczej i wycieczek objazdowych”* (Priorytet II) oraz *„promowanie specyficznych i unikatowych atrakcji i produktów turystycznych”*, co pozwoli na *„kreowanie marki i wizerunku Wielkopolski jako atrakcyjnego w kraju i Europie”* (Priorytet IV). Określone w Strategii główne kierunki rozwoju regionalnych produktów turystycznych, obejmują także zadania w zakresie „turystyki kolejowej”: zagospodarowanie historycznych szlaków kolejowych, w tym trasy kolei parowej z Wolsztyna, zagospodarowanie turystyczne zabytkowych obiektów kolejowych, w tym parowozowni w Wolsztynie, rekonstrukcja historycznych pojazdów kolejowych do obsługi przejazdów turystycznych.

Markowy produkt turystyczny to gra zespołowa.

Budowanie markowego produktu turystycznego jest procesem ciągłym i dynamicznym, wymaga zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron: samorządów lokalnych, organizacji i stowarzyszeń oraz przedsiębiorstw turystycznych i okołoturystycznych. Bez ich konstruktywnej

współpracy, opartej na autentycznej komunikacji wewnętrznej, każdy najlepiej teoretycznie skonstruowany produkt turystyczny pozostanie jedynie niezrealizowaną możliwością.

Dziś wielkopolska turystyka „na kolejowych szlakach” opiera się w dużej mierze na społecznikowskim zaangażowaniu pasjonatów kolejnictwa a lokalni liderzy borykają się w osamotnieniu z problemami prawno – organizacyjnymi.

2. „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.1. ZAKRES MERYTORYCZNY „KONCEPCJI MARKOWEGO PRODUKTU TURYSTYCZNEGO WIELKOPOLSKI”

KONCEPCJA została opracowana w oparciu o pięć spotkań warsztatowych (Poznań, Piła, Gniezno, Wolsztyn, Cichowo), analizę ankiet wypełnionych przez uczestników spotkań, analizę materiałów promocyjnych i stron internetowych deklarowanych uczestników Produktu, bezpośrednio rozmowy z liderami wybranych lokalnych produktów kolejowych oraz kolejowo - turystyczne doświadczenia własne Autorki.

KONCEPCJA odnosi się do kierunków rozwoju turystyki na poziomie krajowym i województwa Wielkopolskiego.

KONCEPCJA prezentuje spojrzenie strony podażowej Produktu,

KONCEPCJA przedstawia istniejącą obecnie infrastrukturę kolejową, już funkcjonujące lokalne produkty turystyki kolejowej, ofertę rynkową i kolejowe imprezy oraz „zaplecze” infrastruktury i atrakcji turystycznych na obszarach Powiatów i Gmin, gdzie władze samorządowe są już zaangażowane lub deklarują zainteresowanie „turystyką kolejową”.

KONCEPCJA jest uzupełniona o niezwykle interesujące opracowania:

- „Projekt wykorzystania zespołu historycznej parowozowni w Pile”, opracowany przez Stowarzyszenie Parowozownia Pilska w 2008 roku,
- „Projekt – Wielkopolski Park Historii Kolei”, opracowany w lipcu 2008 roku przez Pana Zbigniewa Marcinika (PKP Cargo / TPWP). Projekt rozwija koncepcję Pana Dariusza Michałowskiego (BUiE GKW).

KONCEPCJA skupia się na dwóch obszarach działań marketingowych:

- odpowiada na zasadnicze pytania: kto i w jaki sposób powinien zarządzać produktem turystycznym „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”, budować wizerunek i turystyczną markę Województwa,
- określa narzędzia i zadania promocji Produktu, ich cele i rolę w zarządzaniu Produktem.

KONCEPCJA stara się utrzymać wysoki poziom konkretyzacji celów i zadań:

- możliwych do realizacji w dwuletnim horyzoncie czasowym
- możliwych do aplikowania o środki finansowe UE i strukturalne

KONCEPCJA skupia się na budowie Produktu Sieciowego i w tym kontekście dotyka problematyki rozwoju kolejowych produktów lokalnych.

KONCEPCJA jest z założenia otwarta i elastyczna, gotowa na wpisywanie w nią kolejnych pomysłów na wykorzystywanie potencjału wielkopolskiego kolejnictwa. Wyczerpujące rozwinięcie wszystkich zagadnień związanych z kreowaniem markowego produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”, powinno znaleźć się w Strategii Produktu.

2.2. FILOZOFIA MARKOWEGO PRODUKTU TURYSTYCZNEGO „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.2.1. Misja i wizja Produktu

Misja określa naczelne wartości, jakimi kierują się twórcy markowego produktu turystycznego dla Wielkopolski aby osiągnąć przyszłościowy kształt – wizję „turystyki kolejowej”, będący efektem wykorzystania bogactwa kolejowych atrakcji i szans ich rozwoju.

Misja i wizja Produktu uwzględnia postulaty i dążenia przedstawicieli samorządów, organizacji i branży turystycznej, które ujawniły się w czasie spotkań warsztatowych, rozpoczynających prace nad Koncepcją. Wynika też z marzeń pasjonatów i miłośników kolei oraz osobistych przekonań Autorki. W proponowanej misji i wizji zawarta jest zgodność z misją turystyki w Polsce i budowaną właśnie turystyczną marką Polski.

MISJA I WIZJA „TURYSTYKI KOLEJOWEJ W WIELKOPOLSCE”

- Wielkopolska jako Region i turystyka kolejowa jako produkt turystyczny, szczególnie dobrze wpisuje się w ideę „Twórczego napięcia” - pomysłu na turystyczną markę Polski, która kryje w sobie kreatywność, umiejętność przystosowania się, witalność, odporność, indywidualizm, żywiołowość i napięcie wynikające ze sprzeczności.
- Ratowanie kolejowego dziedzictwa, szlaków kolejowych i taboru kolejowego, uchronienie profesji kolejarskich jako obszarów integracji pasjonatów „kolejnictwa”, pozwala na optymalne wykorzystanie kolejowego potencjału dla rozwoju turystyki w Wielkopolsce.
- „Kolejowa fantazja” - zachowanie bogactwa form turystyki kolejowej na „torach różnej szerokości”, historyczną trakcją parową i współczesnymi pojazdami, zwiększa atrakcyjność turystyczną Wielkopolski i stwarza warunki do rozwoju oferty turystycznej opartej na emocjach i radości podróżowania. „Kolejowa fantazja” tworzy też wizerunek turystyczny Wielkopolski.
- Łączenie klimatów XIX wieku z nowoczesnością XXI wieku w zintegrowanej formie ochrony dziedzictwa kulturowego i historycznego jako Europejski Park Kulturowy Kolei.
- „Między marzeniami a biznesem” – tworzenie warunków do rozwoju mieszkańców i kształcenie umiejętności „zarabiania pieniędzy, które leżą na torach kolejowych Wielkopolski”. Produkt turystyczny kreują Wielkopolanie i ważne jest, aby spełniał on ich aspiracje i potrzeby. Pieniądz jest dobrym motywatorem do działania i można - wzorem Irlandczyków - uznać pieniądź za miarę sukcesu rynkowego Produktu.

2.2.2. Cel główny

Koncepcja produktu turystycznego opiera się na realizacji celu głównego, jakim jest integracja i ścisła współpraca trzech obszarów działalności w Regionie: samorządów, organizacji społecznych i przedsiębiorców.

CEL GŁÓWNY „TURYSTYKI KOLEJOWEJ W WIELKOPOLSCE”

- budowanie tożsamości:
 - integracja społeczna,
 - integracja gospodarcza.

Tak określony cel główny wynika wprost z definicji produktu turystycznego, jako mieszanki składników materialnych i niematerialnych, takich jak atrakcje i infrastruktura turystyczna, usługi komplementarne, dostępność komunikacyjna regionu, dostęp do informacji, koszty pobytu, jakość obsługi, gościnność mieszkańców, estetyka i atmosfera miejsca. Elementy te wywołują u turysty kompletne przeżycia, których nie przypisuje do określonego właściciela. Atrakcyjny produkt turystyczny to dla turysty harmonijnie skomponowana klimatyczna całość, spełniająca jego potrzeby i oczekiwania. Z perspektywy regionu produktem turystycznym jest parowozownia, z perspektywy zwiedzającego, wszystkie przeżycia, również te, związane z poszukiwaniem toalety.

Dziś w Wielkopolsce brakuje kolejowych klimatów w bazie noclegowej i gastronomicznej. Nie wykorzystuje się „kolejowego designu”, np. kształt semafora jako podstawa systemu oznakowania w mieście, nazw z kolejowego słownika, np. bar „Pod semaforem”, rzadko spotykana jest nawet dekoracja ścian obiektów turystycznych fotografiami parowozów.

A więc należy podkreślić: bez kształtowania „kolejarskiej” tożsamości Regionu nie powstanie pozytywny „kolejowy” wizerunek Regionu, na który złożyć się muszą dziesiątki (setki) wizerunków pojedynczych podmiotów. Mówienie „jednym głosem”, uzgadnianie działań, łączenie sił i środków, jest warunkiem koniecznym do kreowania markowego produktu turystycznego.

3. ZARZĄDZANIE PRODUKTEM

Zarządzanie produktem to umiejętność wykorzystywania zasobów i efektywność w realizacji celów. Podmiotem i przedmiotem zarządzania są ludzie i relacje między nimi. Z jednej strony zarządzanie produktem turystycznym zawsze zorientowane jest na konsumentów produktu – turystów, z drugiej strony musi prowadzić do kształtowania się form organizacyjnych, zapewniających pożądaną jakość produktu turystycznego i możliwość mierzenia rezultatów. Podstawą sprawnego zarządzania jest dobre „wewnątrzregionalne” komunikowanie się wszystkich uczestników Produktu, wymiana doświadczeń i informacji w strukturach pionowych i poziomych. Regionalny (sieciowy) produkt turystyczny nie należy do określonego właściciela, ale potrzebuje klarownego systemu zarządzania, instytucjonalnego i społecznego.

3.1. WIELKOPOLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA – KLUCZOWA POZYCJA W ZARZĄDZANIU „TURYSTYKĄ KOLEJOWĄ”

Skuteczne zarządzanie regionalnym (sieciowym) produktem turystycznym, jakim jest „turystyka na kolejowych szlakach”, wymaga podmiotu dobrze umocowanego w systemie turystyki województwa Wielkopolskiego. Taką instytucją jest Wielkopolska Organizacja Turystyczna, która zainicjowała projekt budowania markowego produktu turystycznego dla Wielkopolski, opartego o kolejowe atuty Województwa.

Na Organizacji spoczywa:

- doskonalenie Produktu, kreowanie Produktu Markowego,
- stworzenie sprawnego systemu kolejowej informacji turystycznej,
- zachęcanie do udziału w Produkcie samorządów, środowisk kolejowych, branży turystycznej i innych podmiotów gospodarczych istotnych dla Produktu, („wzbudzenie entuzjazmu korporacyjnego”),
- wspieranie rozwoju kolejowych produktów lokalnych i ich liderów,
- godzenie (dość prawdopodobnych) sprzecznych interesów,
- dbanie o jakość Produktu, przez działalność edukacyjną uczestników Produktu,

- lobbowanie na rzecz rozwoju Produktu w i poza Regionem,
- koordynacja finansowania działań marketingowych,
- zintegrowana promocja Produktu.

Są to zadania zgodne ze statutowymi celami Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej. Uznaje się za niezbędne powołanie etatowego Lidera Produktu „Turystyka Kolejowa”. Wydaje się słusznym, by Lider był „miłośnikiem kolei”, miał zdolności dziennikarskie i władał biegle językiem angielskim (lub niemieckim).

3.2. WIELKOPOLSKA RADA KOLEJOWA

– PARTNER W ZARZĄDZANIU PRODUKTEM

W zarządzaniu Produktem muszą brać udział przedstawiciele lokalnych produktów turystyki kolejowej i naturalni liderzy turystyki, którzy zapewnią przestrzenną integrację Produktu. Uznaje się za konieczne stworzenie Wielkopolskiej Rady Kolejowej, jako niesformalizowanego porozumienia liderów lokalnych produktów turystycznych – podmiotów sieciowego produktu „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”.

Rada powinna składać się z około 20 osób, reprezentujących centra wielkopolskiej turystyki kolejowej: Poznań, Wolsztyn / Grodzisk, Gniezno, Środę Wlkp., Piłę (Białośliwie) oraz Kościan / Gostyń (Cichowo i Bieżyń). W Radzie mogą uczestniczyć liderzy podmiotów niemających siedziby w Wielkopolsce, ale działające w obszarze wielkopolskiej turystyki kolejowej. Wśród członków Rady połowę powinni stanowić przedsiębiorcy branży turystycznej, co ułatwi trudny etap komercjalizacji Produktu.

4. FORMY INTEGROWANIA PRODUKTU

Słabość wielkopolskiej „turystyki kolejowej” polega dziś na silnych podziałach administracyjnych, przynależnościowych i własnościowych. Lokalne produkty kolejowe są wyalienowane w środowisku społecznym, jawi się brak identyfikacji branży turystycznej z kolejowym dziedzictwem („cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie...”). W większości działania lokalne są spontaniczne, „krojone na miarę możliwości” i słabo prezentowane w otoczeniu.

Jako podstawowy czynnik integracji rozproszonych w wielkopolskiej przestrzeni lokalnych produktów kolejowych należy przyjąć orientację zadaniową, ukierunkowaną na realizację wspólnych projektów. W turystyce działanie zespołowe, skupienie umiejętności i kompetencji, przynosi pożądaną efekt synergii: razem jesteśmy silniejsi.

Na realizację zadań należy aplikować o środki finansowe (rozwój infrastruktury, szkolenia i integracja branży turystycznej i kadr do obsługi turystów, oznakowanie, promocja, badania efektów, itd.)

Proponowane poniżej zadania stanowią instrumenty zarządzania w zakresie budowania tożsamości (konkurencyjnej), spójności Produktu, płaszczyzn współpracy i społecznego komunikowania się. W kontekście zarządzania jako konieczne uznaje się koordynację aplikowania o środki finansowe by powstały:

- Zintegrowany System Informacji Turystycznej
- System identyfikacji wizualnej Produktu
- Kolejowe Karty Turystyczne
- Kolejowe Szlaki Turystyczne

4.1. KOLEJOWA INFORMACJA TURYSTYCZNA (KIT)

Zintegrowany System Informacji Turystycznej, poza podstawową funkcją promocji oferty turystyki kolejowej w Wielkopolsce stanowi obszar komunikowania się wewnątrz Produktu. Należy do sfery zadań z zakresu Public Relations

4. Internetowy Serwis Produktu

Profesjonalny serwis internetowy zaliczany jest do kluczowych instrumentów marketingu. Umożliwia szczegółową prezentację idei i oferty produktu turystycznego, dotarcie do trudno osiągalnych grup docelowych, zapewnia aktualizację informacji i interaktywną komunikację.

Internetowy Serwis Produktu powinien być:

- administrowany przez Wielkopolską Organizację Turystyczną,
- finansowany z środków Województwa,
- zaprojektowany przez profesjonalną agencję interaktywną,
- systematycznie aktualizowany przez podmioty Produktu Turystycznego.

Wiarygodna i aktualizowana informacja zwiększa skuteczność promocji całości Produktu i oferty jego uczestników. W przyszłości, po wprowadzeniu systemu rezerwacyjnego, serwis może być jednym z kanałów dystrybucji oferty turystyki kolejowej.

Serwis internetowy wielkopolskiej turystyki kolejowej zapewnia między innymi:

- budowanie „kolejarskiej” tożsamości,
- funkcję intranetu,
- narzędzie WOT-u do koordynacji i planowania działań,
- narzędzie WOT-u do edukacji i motywacji uczestników Produktu,
- tworzenie społeczności skupionych wokół Produktu i wirtualnej przestrzeni spotkań miłośników kolei,
- promocję oferty (pakietów) turystyki kolejowej,
- promocję atrakcji turystycznych Wielkopolski (linkowanie).

Powyższe funkcje są istotnymi wskazówkami dla agencji interaktywnej projektującej serwis.

4.1.2. Kolejowa Stacja Obsługi Turystów

W systemie Kolejowej Informacji Turystycznej na początek należy wykorzystać punkty informacji turystycznej istniejące w Wolsztynie, Pile, Gnieźnie i Gostyniu.

Docelowo powinny powstać Kolejowe Stacje Obsługi Turystów jako „lokalne centrum turystyczne” o rozbudowanych funkcjach:

- gromadzenie i stała ekspozycja zbiorów,
- Kolejowa Informacja Turystyczna,
- sprzedaż pamiątek kolejowych i gadżetów,
- mała gastronomia,
- zaplecze sanitarne,
- mała baza noclegowa,

- ideałem byłyby:
 - możliwość organizowania wystaw czasowych o różnorodnej tematyce, np. koleje na świecie, jak podróżowano w dawnych wiekach, fotograficzne relacje z kolejowych imprez, wystawy prac konkursowych i lokalnych twórców oraz spotkań o różnorodnym charakterze: szkoleń, uroczystości, itp.,
 - wypożyczalnia rowerów i kijków do Nordic Walking

(dobrym wzorem może być zagospodarowanie budynku stacyjki w Śmiglu).

Stacje Obsługi Turystów powinny powstać w zabytkowych kolejowych budynkach, po uzyskaniu przez inwestora prawa własności lub wieloletniego użytkowania od PKP. W pierwszej kolejności proponuje się utworzenie KSOT w miejscach koncentracji ruchu turystycznego:

- powiat Wolsztyn – teren Parowozowni Wolsztyn,
- powiat Piła – Białośliwie, stacja kolejki wąskotorowej,
- powiat Gniezno – stacja kolejki wąskotorowej,
- powiat Kościan
 - stacyjka Kolejki Parkowej w Cichowie (zabudowania po pegeerowskie),
 - stacja w Śmiglu
- powiat Gostyń – stacja kolejowa w Jutrosinie
- Poznań – stacja Kolei Parkowej Maltanka (rozszerzenie o funkcję Kolejowej Informacji Turystycznej),
- powiat Grodzisk – stacja kolejowa w Sepnie (planowana adaptacja przez Grodziską Kolej Drezynową),
- powiat Środa Wlkp. – stacja kolejki wąskotorowej w Środzie Wlkp.

W dalszej perspektywie:

- Gniezno – teren Warsztatów Naprawczych Parowozów (Wielkopolski Park Historii Kolei),
- Piła – zespół historycznej parowozowni „Okrągłak”,
- Powiat Gostyń – stacja Kunowo na trasie Krzywińskiej Kolei Drezynowej (rozpoczęta adaptacja budynku)

Docelowo zasadne byłoby stworzenie kiosków Kolejowej Informacji Turystycznej lokalizowanych na wybranych dworcach kolejowych i stacjach benzynowych.

4.2. TEMATYCZNE KARTY TURYSTYCZNE *

Wiele miast i regionów turystycznych Europy tworzy dla turystów system rabatów w postaci regionalnej (miejskiej) karty turystycznej. Dzięki takiej karcie odwiedzający może ze zniżką lub całkowicie bezpłatnie zwiedzać zabytki, brać udział w wycieczkach z przewodnikiem, korzystać z transportu publicznego i rozmaitych usług, dokonywać zakupów. Karta turystyczna jest produktem turystycznym o najwyższym stopniu integracji.

Są dwa główne rodzaje kart turystycznych:

- karta sprzedawana – w „markowych” obszarach o wyjątkowym nagromadzeniu cennych i unikatowych atrakcji turystycznych i usług turystycznych na poziomie światowym, przykłady:
 - karty regionalne: Salzburger Land i Kärnten Land w Austrii; karta miejska: Paryż, Praga, Berlin, Kraków, Warszawa, Poznań; karta regionalno – tematyczna: Golf Tour Card w Górnej Austrii, karta Drogi Świętego Jakuba;

- karta bezpłatna – zalecana w obszarach, które nie posiadają „sztandarowych” atrakcji turystycznych. Turysta otrzymuje kartę w obiekcie noclegowym, który jest uczestnikiem programu karty turystycznej, przykłady:
 - Austria - „*Tirol West Card*”, „*Dachstein Tauern Card*”; Niemcy - „*Gaeste Karte*” w Oberammergau i Lesie Bawarskim, w Polsce funkcjonuje jedyna taka karta w powiecie Lubańskim - „*Łużycka Karta Turystyczna*” (partnerska dla niemieckiej „*LausitzCard*”).

4.2.1. Kolejowa Karta Turystyczna „Wielkopolska po Kolei”

Dla produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce” zaleca się utworzenie Kolejowej Karty Turystycznej jako ważnego narzędzia do zarządzania markowym produktem turystycznym. Pozwala ona na realizację poniższych celów:

1. integracja i identyfikowanie się samorządów, organizacji i branży turystycznej Województwa Wielkopolskiego z „Turystyką Kolejową w Wielkopolsce”,
2. zaangażowanie obiektów noclegowych Regionu do aktywnego promowania atrakcji kolejowych Wielkopolski,
3. podnoszenie jakości usług turystycznych w Wielkopolsce,
4. pozyskiwanie informacji o turystach nocujących w Wielkopolsce
5. promocja produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”
6. budowanie markowego produktu turystycznego w Wielkopolsce,
7. wydłużenie długości pobytu turystów w Wielkopolsce,
8. lepsze wykorzystanie potencjału turystycznego Wielkopolski.

* *Zarys projektu Kolejowej Karty Turystycznej w załączniku.*

4.2 2. Dziecięca Karta Turystyczna „Kolejarzem być”

W rozwoju Produktu uznaje się za ważne stworzenie płaszczyzny integracji produktów turystyki kolejowej i atrakcji turystycznych skierowanych do segmentu dziecięco – młodzieżowego, ze względu na jego strategiczną pozycję w Produkcie. Dziecięca Karta Turystyczna (zbudowana na harcerskiej zasadzie) motywuje dzieci i młodzież do zdobywania wiedzy, sprawności i umiejętności związanych z kolejnictwem. Funkcjonowanie Karty Dziecięcej możliwe będzie dopiero po przygotowaniu opiekunów – przewodników, z umiejętnościami i kompetencjami w zakresie: wiedza i umiejętności „kolejarskie”, zabawa i śpiew, sprawność fizyczna typu survival, uprawnienia pedagogiczne lub „organizatorów” oraz

4.3. IDENTYFIKACJA I WIZUALIZACJA PRODUKTU

Zdarza się często, że podróżny przemierzając się przez nieznaną mu region odnosi wrażenie „turystycznej pustyni”. Żadna tablica, żaden drogowski znak nie zachęca go do zatrzymania się. Tymczasem minął unikatowy kościółek, regionalną karczmę lub jedyną „taką parowozownię” na świecie.

Produkt turystyczny bez fizycznej wizualizacji może nigdy nie zaistnieć w świadomości wielu potencjalnych turystów. Badania psychologów dowodzą, że człowiek odbiera świat głównie wzrokiem. Dlatego budowanie marki produktu turystycznego opiera się na komunikacji wizualnej, za pomocą wyróżniających symboli, przekazywanych otoczeniu przez media, materiały promocyjne i oznakowanie turystycznej przestrzeni.

Wielu autorów teorii marki uznaje
marka = wizualizacja
marka = symbol

4.3.1. Symbole produktu

Najważniejszymi elementami identyfikacji i wizualizacji Produktu są:

- logo – kształt graficzny, układ, barwy,
- nazwa produktu
- slogan – hasło,

Te wyróżniki decydują o obrazie produktu turystycznego, mają zadanie przekazać potencjalnym turystom charakter i klimat walorów turystycznych, wywołać pozytywne skojarzenia, zainteresować i zachęcić do przyjazdu.

Symbole wielkopolskiej turystyki kolejowej może zaprojektować profesjonalna agencja reklamowa. Wydaje się jednak ciekawszym sposobem (dość często stosowanym) ogłoszenie konkursu na opracowanie symboli, z określeniem kluczowych ograniczeń lub sugestii, aby uzyskać zgodność z wizją i misją Produktu, przykłady:

- symbole powinny zawierać ideę radości podróżowania, wolności i otwartości
- symbole powinny odnosić się do idei łączenia się i wspólnej drogi, np. „kolejowe tory”
- logo powinno zawierać „ideę parowozu”, który „łączy” wszystkie szerokości torów i regiony uczestniczące w Produkcje,
- logo da się rozbudować, tzn. jest możliwa jego modyfikacja lub dodanie jakiegoś elementu, np. da się zastosować w wariantach dla różnych form turystyki kolejowej (przewozy trakcją parową, koleją wąskotorową, drezynami) i grup docelowych (np. dzieci, miłośnicy kolei),
- logo będzie stosowane w różnych skalach i na różnych „nośnikach” (np. materiały drukowane, tablice, „witacze” i drogowskazy, kolejowe pamiątki i gadżety),
- logo, nazwa i hasło powinny stanowić kompozycyjną (graficzną) całość.

Trzeba w tym miejscu zauważyć, że oryginalne symbole nie wystarczą do budowania marki produktu, najważniejsze jest konsekwentne ich stosowanie i jak najszersze wykorzystywanie przez uprawnione podmioty Produktu.

Równie ważne jest by pod symbolami krył się autentyczny i realny Produkt a nie jego życzeniowy obraz.

4.3.2. Identyfikacja wizualna Produktu

Wielkopolskie obiekty turystyki kolejowej w większości są bardzo słabo oznakowane, do wielu trudno jest trafić. Tymczasem komunikacja wizualna jest ważnym narzędziem promocji turystyki kolejowej i elementem budowania tożsamości Produktu. System identyfikacji wizualnej produktu turystycznego jest często wprost określany jako marka regionu.

Jako niezbędne uznaje się opracowanie i stworzenie jednolitego systemu komunikacji wizualnej, na który składają się:

- drogowe tablice europejskiego systemu informowania o atrakcjach turystycznych, kierujące i wielkoformatowe informujące, tzw. brązowe tablice,

- billboardy umieszczone na granicach województwa Wielkopolskiego, w pasie dróg tranzytowych,
- tablice informacyjne umieszczane w miejscach koncentracji ruchu turystycznego,
- informacje na stacjach kolei normalnotorowych PKP,
- „witacze” i drogowskazy kierujące do atrakcji kolejowych w miejscowościach,
- tablice informacyjne przy atrakcjach kolejowych,
- oznakowanie na terenie atrakcji kolejowych,
- oznakowanie informacyjne w wybranych miejscach na szlakach turystyki kolejowej,
- oznakowanie informacyjne pojazdów kolejowych (np. schematyczną mapą kolejowych atrakcji Wielkopolski),
- ruchome oznakowanie (plansze, banery), do zastosowania na imprezach turystycznych, imprezach lokalnych, itp.

Poza symbolami Produktu ważnym elementem komunikacji wizualnej jest „Mapa kolejowych atrakcji Wielkopolski” w kilku wariantach: schematyczna, rysunkowa (dla dzieci), turystyczna.

4.4. TEMATYCZNE SZLAKI TURYSTYCZNE

Współczesny turysta chętnie poznaje region poruszając się po wyznaczonych i oznakowanych trasach. Szlaki turystyki pieszej mają w Polsce ponad stuletnią historię, ale turystyczne szlaki tematyczne pojawiły się liczniej dopiero pod koniec XX wieku, dziś stały się normą w każdym „nowocześnie” rozwijającym się regionie turystycznym. Szlak turystyczny uznaje się za produkt turystyczny o bardzo wysokim stopniu integracji, niezbędny element budowania turystycznej marki Produktu.

4.4.1. Tematyczny Szlak Samochodowy.

W Wielkopolsce nie ma obecnie wytyczonej i oznakowanej trasy dla turystów samochodowych, więc proponowany Szlak Samochodowy „Po kolei” miałby atrybut pierwszeństwa. Szlak powinien tworzyć krąg wokół Poznania, przebiegać drogami lokalnymi Wielkopolski, możliwie omijając drogi tranzytowe województwa, z oznakowaniem dla obydwu kierunków.

„Szlak Samochodowy” w formie produktu turystycznego tworzą:

- atrakcje kolejowe Wielkopolski i ich oferta,
- oznakowanie i mapa Szlaku (zawierająca także „fotostopy”),
- wyodrębniona prezentacja w serwisie internetowym turystyki kolejowej w Wielkopolsce,
- elementy infrastruktury turystycznej:
 - baza noclegowa i gastronomiczna,
 - punkty informacji turystycznej,
 - punkty sprzedaży regionalnych i kolejowych wydawnictw, pamiątek, gadżetów
- obsługa przewodnicka,
- usługi samochodowe,
- zdarzenia, np. konkursy na relację ze szlaku: fotograficzną, opisową, itp.

Szlak Samochodowy spełnia następujące zadania:

- jest pierwszą ofertą dla indywidualnego turysty zmotoryzowanego na terenie Wielkopolski,
- jest ofertą dla tour operatorów,
- łączy odległe obiekty turystyki kolejowej w całość (Wolsztyn, Piła, Białośliwie, Gniezno, Środa Wlkp., Cichowo, Bieżyń, Śmigiel, Poznań, Grodzisk, Wolsztyn),
- jest elementem identyfikacji wizualnej i tożsamości Regionu.

4.4.2. Tematyczne szlaki rowerowe z koleją w tle.

Docelowo wskazane byłoby wytyczenie lokalnych kolejowych szlaków dla turystów rowerowych i uprawiających Nordic Walking. Ideą jest tu łączenie turystyki kolejowej z formami turystyki aktywnej. Inwentaryzację ciekawych obiektów wzdłuż i w pobliżu kolejowych torów, wykonuje już Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni. Dlatego za ważne uznaje się:

- utworzenie w centrach turystyki kolejowej wypożyczalni rowerów i kijków NW,
- tworzenie możliwości przewozu rowerów w pociągach,
- przygotowanie kadry do obsługi turystów z kwalifikacjami: przewodnik terenowy PTTK, przewodnik turystyki rowerowej PTTK (lub inne rowerowe uprawnienie), instruktor Nordic Walking.

4.4.3. Tematyczne szlaki konne „z koleją w tle”

Wydaje się zasadne by wiązać lokalne trasy wędrówek konnych ze szlakami i atrakcjami kolejowymi. Chodzi o umożliwienie dotarcia turystom konnym do kolejowych atrakcji i dostarczenie im możliwości nowych przeżyć.

Przykład: Na południu Wielkopolski, w tzw. „krajnie koni”, ze Szlaku Rajdu Konnego (obecnie 125 km długości), drogi łącznikowe mogą prowadzić do miejsc odpoczynku na drezynowych szlakach, gdzie są polanki na popas koni i rozpalenie ogniska. Oferta dla miłośników jeździectwa powinna być wzbogacana o możliwość przejażdżki drezynami ręcznymi. Tworzenie na tym terenie „ponadgminnej i integrującej” oferty turystycznej wspiera Międzygminny Związek Turystyczny "Wielkopolska Gościnną”.

5. DOCELOWE SEGMENTY RYNKU DLA PRODUKTU TURYSTYCZNEGO „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Identyfikacja segmentów rynku dla wielkopolskiej turystyki kolejowej została oparta na:

- spotkaniach z przedstawicielami władz, branży turystycznej i lokalnymi liderami turystyki,
- treści serwisów o tematyce kolejowej, blogach i forach miłośników kolei,
- rozmowach Autorki Koncepcji z turystami na kolejowych szlakach.

Uzyskane informacje o kolejowych turystach pochodzą z obserwacji, mają charakter subiektywny i i bardzo niekompletny. Autorce Koncepcji nie udało się dotrzeć do wyników badań ruchu turystycznego w miejscowościach, gdzie znajduje się oferta związana z turystyką kolejową.

Określony w poniższej tabeli wybór segmentów został dokonany w przekonaniu, że:

- zapewni możliwość rozwoju i różnicowania oferty turystyki kolejowej,
- spowoduje wydłużenia sezonu turystycznego,
- zwiększy wykorzystanie atrakcji turystycznych Wielkopolski,
- ma największe znaczenie dla generowania zysków,
- ma istotny potencjał wzrostowy,

Jako segmenty strategiczne powinno się uznać:

- zagranicznych miłośników kolei (przy założeniu, że czas ich pobytu w Wielkopolsce wynosi minimum cztery noce i może ulec wydłużeniu),
- dzieci, jako przyszli miłośnicy kolejowych szlaków, potencjalni „spadkobiercy” kolejowego dziedzictwa.

Tabela 1.

WIODĄCE SEGMENTY DLA PRODUKTU		
Nazwa segmentu - cel, motywacje	Istotne cechy segmentu	Główne narzędzia komunikacji
Polscy miłośnicy kolei - unikatowy tabor kolejowy - przejazdy specjalne na torach różnej szerokości - kolejarские zawody - wolontariat - fotografia	<ul style="list-style-type: none"> • Społeczność, „plemię” • Zainteresowani cały rok 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Serwis internetowy Produktu ◆ Aktywność na kolejowych forach internetowych
Zagraniczni miłośnicy kolei - żywa parowozownia w Wolsztynie - parowozowe klimaty - kolejarские rzemiosło - obrządzanie parowozów - przejazdy specjalne - fotografia	<ul style="list-style-type: none"> • Sąsiedzi: Niemcy i Czesi • Anglicy, Skandynawowie • Austriacy, Szwajcarzy • Amerykanie • „Społeczność”, „plemię” • Fotograficy • Prawdopodobnie głównie jesień i wiosna (od lutego) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Serwis internetowy w językach: angielskim, niemieckim, czeskim, ◆ Serwis POT-u ◆ Aktywność na zagranicznych forach internetowych ◆ Współpraca z POIT-ami ◆ Współpraca z touroperatorami
Młodzież szkolna - poznawanie swojego regionu - zielone szkoły, obozy - różnorodne kolejowe przeżycia, zabawa - kolejowe biwaki	<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie szkół podstawowych w promieniu do 100 km od kolejowej atrakcji • Młodzież gimnazjalna z sąsiadujących województw • Sezon wiosenny i jesienny 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Współpraca z biurami turystyki szkolnej ◆ Marketing bezpośredni ◆ Kolejowa Karta Turystyczna ◆ Kolejowa Fantazja
Rodziny z dziećmi - podróże koleją jako nowe przeżycie dla dzieci, - podróżowanie - zabawa, radość, - turystyka kulturowa, wypoczynkowa, aktywna	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny mieszkające w dużych miastach Wielkopolski, • rodzinne wypady weekendowe • rodziny wypoczywające w Wielkopolsce • cały rok, z preferencją ciepłych miesięcy 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Media regionalne, ◆ Mapa „Wielkopolska dla małych turystów” ◆ Plakaty w obiektach wypoczynkowych ◆ Kolejowa i Dziecięca Karta Turystyczna ◆ Kolejowa Fantazja

<p>Grupy integracyjne i motywacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjność oferty typu survival, - odpowiednia baza noclegowa i konferencyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • Firmy z Poznania i okolic • Instytucje i firmy szkoleniowe w całej Polsce • Cały rok, poza wakacjami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oferta eventów ◆ Marketing bezpośredni ◆ Współpraca z wyspecjalizowanymi biurami
<p>Turyści przebywający na terenie Wielkopolski,</p> <ul style="list-style-type: none"> - uatrakcyjnienie czasu pobytu, - zaliczanie atrakcji, - oferta na niepogodę, - przeżycia na różnych torach, - turystyka kulturowa, wypoczynkowa, aktywna 	<ul style="list-style-type: none"> • Poznawanie regionu • Różnorodność form turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Informacje w obiektach noclegowych Regionu ◆ Linki do „turystyki kolejowej” na stronach obiektów noclegowych ◆ Przestrzenne oznakowanie atrakcji kolejowych ◆ Kolejowa Karta Turystyczna
<p>Turyści samochodowi</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokonywanie przestrzeni z celem, - dobra oferta gastronomiczna, - relaks za kierownicą 	<ul style="list-style-type: none"> • Turyści samochodowi gotowi są pokonać w ciągu dnia do 150 kilometrów 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oferta weekendowa ◆ Kolejowa Karta Turystyczna ◆ Kolejowy Szlak Samochodowy

6. KOLEJOWE BOGACTWO WIELKOPOLSKI ELEMENTY PRODUKTU i ROZWÓJ

Jako elementy produktu turystycznego Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce uznano w niniejszej Koncepcji kolejowe produkty lokalne, znajdujące się na terenie powiatów i gmin należących w 2008 roku do Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej. Należy podkreślić, że Koncepcja nie wyczerpuje w całości potencjału turystyki kolejowej w Województwie Wielkopolskim. Obiekty turystyki kolejowej, nie ujęte na tym etapie, stanowią o możliwości rozwoju Sieciowego Produktu.

6.1. WIODĄCE ELEMENTU PRODUKTU

Mocne strony lokalnych produktów turystyki kolejowej i priorytety określone zostały w istocie swojej subiektywnie przez Autorkę Koncepcji, która starała się ujrzeć je:

- ➔ z pozycji „konsumentów” - turystów przybywających do Wielkopolski,
- ➔ w kontekście trendów rozwoju turystyki w Polsce i na świecie,
- ➔ w kontekście możliwości rozwoju samego produktu.

Uwzględnione zostały walory wyróżniające, oryginalne i charakterystyczne. Takie, które mogą stworzyć „unikatową propozycję sprzedaży” (USP) – ofertę konkurencyjną na rynku.

Tabela 2.

WIODĄCE ELEMENTU PRODUKTU	
Kolejowe produkty lokalne	Główne atuty
PAROWOZOWNIA WOLSZTYN	<ul style="list-style-type: none"> ■ Jedyna linia na świecie z planowymi pociągami prowadzonymi przez parowozy (znana wśród pasjonatów parowozów na świecie) ■ „Żywa” pracująca parowozownia z klimatem ■ „Piękna Helena” ■ Pociągi Retro (planowane) i specjalne ■ Tradycja imprez: „Parada Parowozów” ■ Położenie i uroda Wolsztyna, rozwinięta infrastruktura turystyczna ■ Wizerunek „Wolsztyn pod Parą” ■ Strona internetowa: www.parowozy.com.pl ■ Organizacja: Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni, Grupa Partnerska „Piękno Wolsztyńskich Parowozów” (branża turystyczna) ■ Zaangażowanie władz powiatu i miasta Wolsztyn
<p>KOLEJKI WĄSKOTOROWE</p> <ul style="list-style-type: none"> * Śmigiełska Kolej Dojazdowa * Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa * Wyrzyńska Kolejka Powiatowa * Średzka Kolej Powiatowa 	<ul style="list-style-type: none"> * Położenie w różnych częściach Wielkopolski * Otoczenie atrakcyjne turystycznie * Duża ilość i zróżnicowanie zabytkowego taboru * Parowozy na wąskich torach * Autentyzm, klimaty, „zwolnienie tempa podróżowania” * Bliski kontakt z naturą * Wolontariusze, pasjonaci i miłośnicy wąskiego toru. * Organizacja: Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych, Towarzystwo Wyrzyńska Kolejka Powiatowa, Sekcja Miłośników Kolei Wąskotorowej w Towarzystwie Miłośników Gniezna * Aktywne forum internetowe: www.wkp600mm.fora.pl/ * Sprzyjająca postawa władz samorządowych: powiatu Kościan, powiatu i miasta Gniezno, powiatu Piła, powiatu Środa Wlkp.
<p>SZLAKI DREZYNOWE</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Grodziska Kolej Drezynowa ◆ Krzywińska Kolej Drezynowa 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Położenie w południowej Wielkopolsce ◆ Liczne ciekawostki wzdłuż linii przejazdów drezynami ◆ Ciekawe pojazdy na szynach: rowery, zabytkowe samochody ◆ Kolejowy survival, ekstremalne przeżycia, blisko natury ◆ Aktywność i zaangażowanie młodych pasjonatów ◆ Potencjał nieczynnych torowisk normalnotorowych ◆ „Dreżyną przez Historię” ◆ Drezynowe zawody, mistrzostwa Wielkopolski ◆ Strony internetowe: www.drezyny.kolej.one.pl, www.krzywinski.drezyny.com ◆ Wsparcie Międzygminnego Związku Turystycznego „Wielkopolska Gościnna” oraz władz samorządowych gminy Krzywiń
<p>KOLEJKI PARKOWE</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kolejka Parkowa Maltanka w Poznaniu ✓ Kolejka Parkowa w Cichowie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Położone w bardzo atrakcyjnym, malowniczym otoczeniu ✓ Zaplecze rekreacyjne i sportowe ✓ Parowozy na wąziutkich torach: Borsig (Maltanka) i Atlantic (Cichowo) ✓ Maltanka – pierwsza kolejka parkowa w Polsce ✓ Maltanka łączy pokolenia ✓ Potencjał rozwojowy obiektów po PGR w Cichowie ✓ Wsparcie władz samorządowych: miasta Poznań i gminy Krzywiń

6.1.1. Priorytety rozwoju produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”

- Utrzymanie planowego ruchu pociągów prowadzonych przez parowóz na trasach z Wolsztyna do Poznania i Leszna.
- Zagospodarowanie i organizacja obsługi turystów w Parowozowni w Wolsztynie, na stacjach kolejek wąskotorowych w Śmiglu, Gnieźnie, Białośliwiu, Środzie Wlkp. i stacjach drezynowych w Grodzisku i Bieżyniu.
- Zagospodarowanie obiektów kolejowych uwzględniające potrzeby dzieci.
- Utrzymywanie i rozszerzanie oferty „parowozowych” przejazdów na torach każdej szerokości.
- Zachowanie i przywracanie do użytku unikatowych egzemplarzy taboru kolejowego.
- Prowadzenie pociągów (wagonów) tematycznych na możliwych liniach normalnotorowych między miastami Wielkopolski. Retro, Historyczne, Muzyczne, Taneczne, Konkursowe, Brydżowe, itp.
- Wprowadzanie usług umilających podróże: opowieści przewodnika, żywa muzyka i wspólne śpiewy, komicy, konkursy, małe jedzenie i napoje (pole do różnicowania się produktów lokalnych).
- Łączenie turystyki kolejowej z formami turystyki aktywnej (konnej, rowerowej i Nordic Walking), integracyjnej i motywacyjnej.
- Promowanie oferty weekendowej „Dreżyną przez Historię”.
- Tworzenie oferty weekendowej we współpracy z obiektami noclegowymi (oferty typu pakiet i fakultatywne).
- Coroczne pociągi pośpieszne prowadzone przez parowóz na trasach poza Wielkopolską (na wzór Pirata do Kołobrzegu), kierunki sugerowane: Szczecin, Wrocław, Warszawa, Łódź. Pociągi te jako element kampanii promocyjnych.

6.1.2. Szanse rozwoju produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”

- Stworzenie parku tematycznego na terenie Parowozowni w Gnieźnie: WIELKOPOLSKI PARK HISTORII KOLEI. Projekt w załączeniu na płycie CD.
- Zagospodarowanie na potrzeby turystyki terenu Parowozowni „Okraglak” w Pile. Projekt w załączeniu na płycie CD.
- OFERTA „Siedem dni na kolejowych szlakach w Wielkopolsce” (Dookoła Poznania).

6.2. IMPREZY KOLEJOWE W WIELKOPOLSCE

Imprezy: widowiska, koncerty, zawody, konkursy, są nieodłącznym elementem markowego produktu turystycznego, przyczyniają się do tworzenia wizerunku, wzmacniają markę.

- Dla turystów impreza jest uzupełnieniem oferty turystycznej lub stanowi jedyny cel przyjazdu, zawsze dostarcza wyjątkowych przeżyć.
- Dla organizatorów i branży turystycznej impreza jest źródłem dochodów.
- Dla mieszkańców impreza stwarza możliwość prezentacji własnej twórczości, sprzedaży wyrobów jak również odprężenia i świetnej zabawy.

- Dla Regionu i Produktu impreza, jako medialne wydarzenie, jest najefektywniejszym narzędziem promocji.
- W zarządzaniu Produktem impreza jest narzędziem budowania tożsamości i integracji podmiotów Produktu.

6.2.1. Wiodące imprezy kolejowe w Wielkopolsce

Tabela 3.

SZTANDAROWA IMPREZA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE		
Nazwa imprezy	Edycja • Miejsce • Termin	Grupa docelowa
PARADA PAROWOZÓW	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Od 1991 roku, XV edycja ◆ Wolsztyn ◆ Maj 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Miłośnicy parowozów z Polski i całego świata ◆ Uczestnicy Produktu
WIODĄCE IMPREZY KOLEJOWE W WIELKOPOLSCE		
MISS ŚWIATA PAROWOZÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Od 2004 roku, V edycja • Wolsztyn • Lipiec 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Miłośnicy piękna polskich kobiet i piękna parowozów, ◆ Wypoczywający turyści ◆ Mieszkańcy Wielkopolski
TURYSTYCZNE OGÓLNOPOLSKIE KOLEJKOWE ŚPIEWANIE	<ul style="list-style-type: none"> • Od 2002 roku, VII edycja • Białośliwie, stacja kolejki wąskotorowej • Wrzesień 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Miłośnicy piosenki turystycznej, studenckiej i kolejkowej ◆ Mieszkańcy regionu
BLUES EXPRESS	<ul style="list-style-type: none"> • Od 1993 roku, XVI edycja • Piła / Wyrzysk, • Lipiec 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Muzycy bluesowi ◆ Miłośnicy bluesa ◆ Miłośnicy kolei i muzyki
<ul style="list-style-type: none"> ◆ WYŚCIGI NA DREZYNACH RĘCZNYCH ◆ MISTRZOSTWA WIELKOPOLSKI 	<ul style="list-style-type: none"> • Od 2006 roku, III edycja • Gminy należące do MZT „Gościnna Wielkopolska”, Lipiec 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mieszkańcy Wielkopolski - amatorzy wyzwań i wysiłku ◆ Społeczność drezynowa ◆ Mieszkańcy regionu
<ul style="list-style-type: none"> ◆ MAJÓWKA Z CIUCHCIĄ ◆ „PYRA – ŚWIĘTO PIECZONEGO ZIEMNIAKA” 	<ul style="list-style-type: none"> • Na pewno od 2002 roku • Gniezno • Maj / wrzesień 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Mieszkańcy Ziemi Gnieźnieńskiej ◆ Miłośnicy Kolejki ◆ Turyści wypoczywający w Regionie
URODZINY MALTANKI	<ul style="list-style-type: none"> • Na pewno od 2002 roku • Poznań – Malta • 22 czerwca 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Rodziny z dziećmi z Poznania i Wielkopolski ◆ Społeczność Maltanki

6.2.2. Kolejowe imprezy Wielkopolski – rozwój

Tabela 4.

KOLEJOWE IMPREZY – ROZWÓJ		
Nazwa	Termin / Miejsce	Charakter / Grupa docelowa
KATARZYŃKI NA KOLEJOWYM SZLAKU	<ul style="list-style-type: none"> • II połowa listopada • Rotacja 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Święto Turystyki Kolejowej w Wielkopolsce ◆ Integracja, nagrody, zabawa ◆ Poziom regionalny ◆ Uczestnicy Produktu Turystycznego ◆ pracownicy PKP
IMIENINY HELENKI	<ul style="list-style-type: none"> • 16 sierpnia • Parowozownia Wolsztyn 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Rozślawienie „Pięknej Heleny” ◆ Kolej nie tylko dla „brzydkiej płci” ◆ Koncerty, sztuka, prezentacje, zabawa ◆ Poziom ogólnopolski (docelowo inne kraje) ◆ Kobiety o imieniu Helena z Polski i zagranicy ◆ Miłośniczki kolei i kolejowych podróży
1. KOLEJOWA MAJÓWKA 2. KOLEJOWA PYRA	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Weekend przed „długim weekendem” • 2. Połowa września • Gniezno 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Symboliczne rozpoczęcie sezonu kolejowego ◆ Festyn, poziom regionalny ◆ Symboliczne zakończenie sezonu kolejowego ◆ Uczestnicy Produktu ◆ Mieszkańcy Regionu
DREZYNOWE MISTRZOSTWA POLSKI (MIĘDZYNARODOWE)	<ul style="list-style-type: none"> • II połowa sierpnia • Gminy należące do MZG „Wielkopolska Gościńska” 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Zawody, konkursy, festyny, zabawa ◆ Prezentacja regionalnych wyrobów ◆ Poziom ogólnopolski ◆ Miłośnicy drezyn z całej Polski ◆ Mieszkańcy Regionu
EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA	<ul style="list-style-type: none"> • II lub III weekend września • Poznań, Wolsztyn, Piła, Białośliwie, Gniezno, Śmigiel, Cichowo 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Edukacja, otwarcie niedostępnych obiektów, kolejowe konkursy i zabawy ◆ Poziom lokalny ◆ Turycy wypoczywający w Wielkopolsce ◆ Mieszkańcy Regionu i sąsiedniego województwa
NOC MUZEÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Połowa maja • Poznań, Wolsztyn, Piła, Białośliwie, Gniezno, Śmigiel, Cichowo, Grodzisk, Bieżyń 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Edukacja, nocne imprezy ◆ Poziom lokalny ◆ Turycy wypoczywający w Wielkopolsce ◆ Mieszkańcy Wielkopolski i sąsiedniego województwa
ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI	<ul style="list-style-type: none"> • Koniec września • Rotacja 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Szkolenie, integracja, zabawa ◆ Poziom lokalny i regionalny ◆ Samorządy ◆ Branża turystyczna w Regionie ◆ Uczestnicy Produktu
SPRZĄTANIE ŚWIATA	<ul style="list-style-type: none"> • III weekend września • Wzdłuż kolejowych szlaków, w każdym regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Edukacja ekologiczna, Mała Ojczyzna ◆ Poziom lokalny ◆ Młodzież szkolna Wielkopolski ◆ Nadleśnictwa, organizacje proekologiczne

6.2.3. Impreza Kampanii promującej markowy produkt Wielkopolski

„ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI”
Centralne obchody 2009 (2010) pod hasłem
„TURYSTYKA NA KOLEJOWYCH SZLAKACH”
WIELKOPOLSKA - WOLSZTYN

7. PROMOCJA PRODUKTU TURYSTYCZNEGO „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

*„...Szanse na sukces wizerunkowy nie zależą od ilości pieniędzy przeznaczonych na „promocję” ...
Liczy się nie tyle kapitał finansowy, co przede wszystkim kapitał intelektualny i emocjonalny...”*

Źródło: „Analiza wyników badań wizerunku Polski ...”, Instytut Marki Polskiej dla POT, 2008

7.1. Strategiczne i istotne narzędzia promocji

Promocja ma spełniać, według modelu AIDA, cztery podstawowe zadania:

1. dostarczać rzetelnej i aktualnej informacji o Produkcie
2. wywoływać pozytywne emocje, dostarczać racjonalnych argumentów, które zachęcą docelowych turystów do przyjazdu,
3. stale przypominać „rynkowi” o istnieniu Produktu,
4. kreować atrakcyjny na rynku turystycznym wizerunek.

Trudno sobie wyobrazić, aby całość zadań promocyjnych – finansowanie i organizacja – spoczęła na zarządzającej Produktem Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej. Należy dążyć z jednej strony do osiągnięcia wysokiego poziomu integracji działań promocyjno – informacyjnych na szczeblu wojewódzkim, z drugiej strony do swego rodzaju „delegacji uprawnień”, czyli wykorzystania potencjału „tkwiącego” w ludziach tworzących lokalne produkty turystyki kolejowej, często specjalistów w swojej dziedzinie.

- Przykład I – czynienie „rozgłosu” poprzez „aktywność na forach internetowych” i prowadzenie blogów. To zadanie dla „internetowego surfera”, uczestnika kolejowych serwisów społecznościowych, który wykona „misję promocji Produktu” w sposób naturalny dla siebie i zgodny z etyką internetową.
- Przykład II – udział w kolejowych imprezach poza Wielkopolską i poza granicami Polski. Promować Produkt mogą osoby szczególnie zainteresowane tematem imprezy, nawiązywać kontakty, przekazywać materiały promocyjne i informacje o ofercie kolejowej Wielkopolski.

Autorka Koncepcji uznaje potrzebę wyboru narzędzi promocji ze względu na ograniczone możliwości finansowe i organizacyjne oraz określony horyzont czasowy.

Wszystkie zaproponowane w Koncepcji zadania, obok realizacji założonego głównego celu, jakim jest integracja uczestników Produktu i budowanie tożsamości, są przemyślane pod kątem ich roli w promocji Produktu i budowaniu wizerunku Regionu. Autorka nie uważa jednak je za wystarczające.

Jako istotne instrumenty promocji Produktu należy uznać zamieszczone w tabeli:

Tabela 5.

NARZĘDZIA PROMOCJI PRODUKTU TURYSTYCZNEGO „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”	
PUBLIC RELATIONS ● rozgłos, „moda na kolej” ● znaczenie strategiczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Lobbing w Regionie i Warszawie ● Współpraca z mediami <ul style="list-style-type: none"> ● study tour dziennikarzy (i touroperatorów) ● relacje, wywiady ● Udział w imprezach: <ul style="list-style-type: none"> ● targi turystyczne ● imprezy kolejowe poza Regionem ● Organizacja imprez i eventów
REKLAMA	<ul style="list-style-type: none"> ● Wizualizacja – kampania billboardowa ● Mapy tematyczne, bezpłatne wydawnictwa promocyjne ● Artykuły sponsorowane ● Film promocyjny
PROMOCJA UZUPEŁNIAJĄCA ● budowanie klimatów ● znaczenie strategiczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Gadżety kolejarskie, stemple okolicznościowe, nalepki, itp ● Upominki z logo i hasłem Produktu ● Płyty z piosenkami „kolejowych szlaków” i bluesem ● Wydawnictwo z żartami kolejowymi, satyrą, itp. ● Kolejarskie alkohole (piwo, nalewki) i napitki ● Konkursy, np. fotograficzne (MK), rysunkowe (dzieci), opowiadanie ● Tematyczne Karty Turystyczne (forma)
INTERNET ● interaktywna komunikacja ● znaczenie strategiczne	<ul style="list-style-type: none"> ● Serwis internetowy Produktu ● Aktywność na forach internetowych ● Blogi ● Linkowanie, baner ● Wikipedia

7.2. Strategiczny partner markowego produktu turystycznego Województwa Wielkopolskiego

„Marka w 80% składa się z marketingu, w 20% z produktu” (zapamiętane)

Wydatki na promocję są inwestycją w rozwój Produktu Markowego, środki na promocję zawsze będą ograniczone. Aby zapewnić bezpieczeństwo finansowe działań promocyjnych, przede wszystkim w zakresie Public Relations, jako niezbędne uznaje się potrzebę pozyskania dla markowego produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce” stałego (wieloletniego) strategicznego partnera. Strony partnerstwa strategicznego tworzą:

- Wielkopolska Organizacja Turystyczna jako instytucja zarządzająca Produktem,
- Firma – wielkopolska (ogólnopolska?), zainteresowana budowaniem pozytywnego wizerunku „z koleją w tle”, promowaniem swoich produktów na kolejowych szlakach lub osiągnięciem sobie właściwych celów w grupie wspólnych docelowych klientów.

Wielkopolska turystyka kolejowa jako produkt turystyczny o charakterze przestrzennym i mobilnym oraz wielkim potencjale rozwojowym może zaoferować Sponsorowi bardzo realne korzyści.

**TURYSTYKA KOLEJOWA
W WIELKOPOLSCE
MARKOWY PRODUKT TURYSTYCZNY**

**I N W E N T A R Y Z A C J A
E L E M E N T Ó W P R O D U K T U**

LOKALNE PRODUKTY TURYSTYKI KOLEJOWEJ

INFRASTRUKTURA KOLEJOWA

IMPREZY KOLEJOWE

ORGANIZACJE

OTOCZENIE TURYSTYCZNE

ZIEMIA WOLSZTYŃSKA

Wolsztyn to urocze miasteczko - niewiele ponad 13 tysięcy mieszkańców - południowo zachodniej Wielkopolski, ładnie położone między jeziorami Berzyńskim i Wolsztyńskim. Historią sięga wprawdzie połowy XIV wieku ale atmosferę tworzą niskie XIX-wieczne kamieniczki, stojące wzdłuż wąskich, okołorynkowych uliczek. Odwiedzający Wolsztyńską Parowozownię turyści znajdą w Wolsztynie wiele atrakcji, dla których warto zatrzymać się tu dłużej.

I. PAROWOZOWNIA WOLSZTYN

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

„Wolsztyńska Parowozownia” jest obiektem unikatowym w skali światowej. Po zamknięciu w Chinach eksploatacji parowozów w ruchu planowym, pozostaje jedynym miejscem na świecie, z którego codziennie ruszają składy pociągów prowadzone przez zabytkowe parowozy. „Żywa parowozownia” ściąga fascynatów kolejowych z całego świata, od Japonii i Australii, po Stany Zjednoczone.

1. HISTORIA I OBIEKTY ZABYTKOWE

1.1. 122 LAT HISTORII WĘZŁA WOLSZTYŃSKIEGO

Pierwsze połączenie kolejowe uzyskał Wolsztyn ze Zbąszyniem w 1886 roku (uroczyste otwarcie linii 1 czerwca 1886 roku) i kolejno z Leszmem (1896 rok), Grodziskiem i Poznaniem (1898 rok), Sulechowem (1898 rok), Nową Solą (1907 rok). Pięć linii kolejowych uczyniło z Wolsztyna lokalny węzeł kolejowy. Obiekty i urządzenia stacyjne powstałe w latach 1896 – 1905, zachowały zabytkowy charakter: budynek dworca kolejowego i wiaty peronowe, semafony kształtowe i kolejowe rogatki i dwie nastawnie, na których zainstalowane urządzenia z przełomu XIX i XX wieku do dziś działają bez zarzutu.

1.2. 100-LETNIA PAROWOZOWNIA I ZAPLECZE WARSZTATOWE

Jako obiekt przemysłowy kompleks parowozowni jest cennym zabytkiem architektury i techniki. Zlokalizowany jest na południowo – wschodnim krańcu wolsztyńskiej stacji, przy torach biegnących do Leszna, Nowej Soli i Poznania. Tuż obok kompleksu krzyżują się droga krajowa nr 32 (łączy aglomerację poznańską z zielonogórską i dalej z granicą polsko - niemiecką) i droga wojewódzka nr 305 (łączy Wolsztyn z autostradą A230).

- **Hala postojowa**, zwana „szopa” - została zbudowana w 1907 roku. Pierwotnie z czterema stanowiskami, powiększona w 1909 roku o następne cztery stanowiska oraz warsztat napraw z kuźnią. W kolejnych rozbudowach powstały między innymi: warsztat ślusarski i kompresorownia (1940 rok), budynek noclegowni (1951 rok), ładownia akumulatorów (1965 rok), stalowe bramy wjazdowe (1981 rok). Hala postojowa zachowała klimat zakładu z lat 50-tych. U miłośników kolejnictwa największe wrażenie wywołuje autentyczność warunków pracy, możliwość uczestniczenia w obrządzaniu parowozów.
- W 1907 roku powstała **wieża wodna** w charakterystycznym kształcie „grzybka”, wysokiego na 16 metrów, którego konstrukcję wymyślił i opatentował profesor **Otto Intze** (wybitny

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

niemiecki budowniczy wodnych wież ciśnień, zapór wodnych i zbiorników gazu). Do wieży pompowana jest woda z pobliskiego Jeziora Berzyńskiego. Wcześniej źródłem wody była studnia głębinowa.

- **Obrotnica** (z unikatowym układem torowym) powstała w 1912 roku. Była to typowa pruska konstrukcja o średnicy 16 metrów, którą ze względu na znaczący stopień zużycia wymieniono w 1949 roku na podobną ale o średnicy 20 metrów. W 2002 roku wydłużono szyny na pomoście obrotnicy o 0,5 metra, co umożliwia obracanie „Pięknej Heleny”. Obrotnica posiada napęd elektryczny i dwa sposoby ręcznego wprowadzania ją w ruch.
- **Żuraw wodny** stojący przy kanale oczystkowym i dwa (nieczynne) przy peronach stacyjnych to typowe konstrukcje z około 1900 roku. Kiedyś powszechne w Polsce, dziś pracują tylko na kilku stacjach. Ciekawostką jest wyposażenie żurawi w piece węglowe, które w okresie zimowym chroniły wodę przed zamarznięciem w żeliwnej kolumnie .
- Integralne obiekty parowozowni do dziś pełniące swoje funkcję stanowią też: **skład opału (zasiek węglowy)**, **kanal oczystkowy** o długości około 20 metrów i **żurawie słupowe** do nawęglania.
- Na wyposażeniu parowozowni znajdują się **zabytkowe maszyny i urządzenia**, niezbędne do remontów i utrzymywania parowozów w gotowości do pracy. Wiele z nich pracuje nieprzerwanie ponad pół wieku.
- **Izba muzealna** W dolnych pomieszczeniach budynku noclegowni znalazły swoje miejsce zbiory eksponatów i dokumentów prezentujące historię kolei żelaznej w regionie wolsztyńskim: wyposażenie biura zawiadowcy i kasy biletowej, wyposażenie parowozów i parowozowni, urządzenia łączności i zabezpieczenia ruchu, kolejowe fotografie i grafiki. Najciekawszym eksponatem muzeum jest **diorama kolejowa** - wykonany w skali TT (1:87) model fragmentu stacji Wolsztyn obejmujący parowozownię z przyległym torowiskiem według stanu z 1920 roku. Ciągłe ulepszana i powiększana makieta ma dziś prawie 3 metry długości i cieszy się zasłużonym zainteresowaniem nie tylko wśród modelarzy.

1.3. ZABYTKOWY TABOR KOLEJOWY – SKANSEN

W zasobach wolsztyńskiej parowozowni znajdują się eksponaty o ogromnej wartości historycznej: parowozy, wagony i pojazdy specjalnego użytku. Spośród 28 parowozów, 13 jest sprawnych do prowadzenia pociągów. Te nieczynne prezentowane są na torowiskach. Najbardziej znane i podziwiane są parowozy:

- Pm36 z 1937 roku - „peemka” pieszczotliwie zwana „Piękną Heleną” - najszybszy polski parowóz rozwijający prędkość do 130 km/godzinę, otrzymał w 1938 roku złoty medal na Światowej wystawie w Paryżu. „Piękna Helena” często prowadzi składy w ruchu planowym i pociągi specjalne.
- Pt47-65 z 1949 roku – najdłuższy pospieszny parowóz polskiej konstrukcji zwany „petucha”.
- Tr5 z 1921 roku – z licznej niemieckiej serii parowóz wolsztyński pozostaje jako jedyny czynny w Europie.
- Ok1-359 konstrukcja niemiecka z 1917 roku – najstarszy czynny parowóz w Polsce; „grał” m.in. w „Pianiście” Romana Polańskiego.
- Najstarszym pojazdem w parowozowni jest pług odśnieżny z 1883 roku.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

2.1. OBSŁUGA TURYSTÓW

Zwiedzanie parowozowni i izby muzealnej jest możliwe po wykupieniu biletu, cena (bardzo niska!!) zawiera opiekę przewodnika. Rolę przewodników pełni kilku pracowników parowozowni, najczęściej jest to pan Wiesław Jokieli, który w miarę posiadania wolnego czasu, może służyć jako przewodnik także po godzinie 15-tej. Dwie osoby mogą oprowadzić turystów niemieckojęzycznych - panowie Wiesław Jokieli i Wojciech Lis (kierownik GCIT). Problemem jest oprowadzanie w języku angielskim. Zwiedzanie Skansenu, czyli zgromadzonego taboru kolejowego stojącego na torowisku, jest bezpłatne.

Obsługa ruchu turystów w parowozowni ma charakter bardziej spontaniczny niż zorganizowany. Brak standardów zwiedzania i czytelnych informacji dla turystów. Problemy organizacyjne rekompensuje przychylny turystom klimat, jaki emanuje wśród pracowników i ich kolejarzski profesjonalizm. W parowozowni jest zatrudnionych ok. 30 osób w tym 16 maszynistów.

Noclegownia stanowi „centrum” turystyczne, przed budynkiem przygotowana jest obszerna wiata ze stołami i ławkami dla około 50 osób, w budynku znajdują się:

- na parterze pomieszczenia ekspozycyjne, dostępne dla turystów szatnie z prysznicami i WC
- na piętrze pokoje noclegowe o turystycznym standardzie, z małą kuchenką oraz wspólną łazienką i WC.

Parowozownia Wolsztyn <http://www.parowozowniawolsztyn.pl>

Adres: 64-200 Wolsztyn, ul. Fabryczna 1,

tel. 068 419 17 93, e-mail: info@parowozowniawolsztyn.pl

Zwiedzanie Parowozowni: - codziennie od godz. 8.00 – 15.00

Izba muzealna - od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 15.00

Cennik:

Bilet wstępu (zwiedzanie Parowozowni) 2,00 zł,

Fotografowanie i filmowanie kamerą amatorską za 1 dzień 10,00 zł,

Opłata za oprowadzenie zorganizowanych grup z przewodnikiem 20,00 zł,

Przejazd w kabinie maszynisty parowozu 150,00 zł,

Nocleg w Parowozowni (jedna osoba na dobę) 35,00 zł,

2.2. LINIE KOLEJOWE

Z **pięciu linii kolejowych** wychodzących z Wolsztyna największe znaczenie dla produktu turystycznego mają linie, na których poruszają się planowe składy pociągów ciągnięte przez parowozy, czyli:

- linia Wolsztyn – Poznań Główny, długość 81 km, stacje w Rakoniewicach (ładny dworzec i Muzeum Pożarnictwa), Grodzisku, Stęszewie,
- linia Wolsztyn – Leszno, długość 47 km, stacje: Wroniawy, Nowa Wieś, Solec, Mochy, Błotnica, Włoszakowice)

Na pozostałych liniach odbywa się sporadycznie ruch pociągów specjalnych:

- linia Wolsztyn – Zbąszyń, o długości 22,7 km, (zabytkowa stacja w Tuchorzy); w 2007 roku w maju i czerwcu odbywały się kursy pociągu specjalnego Wolsztyn – Tuchorza, głównie dla zorganizowanych grup młodzieży szkolnej z Wolsztyna i okolic oraz MK.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- linia Wolsztyn – Nowa Sól, długość ok.35 km; linia zamknięta w 2001, po roku ponownie uruchomiona, obecnie ruch lokomotyw spalinowych, ciekawa jest wieś Konotop
- linia Wolsztyn – Sulechów, długość 22 km; zawieszony ruch pociągów osobowych w 1996 roku, ciekawe miejscowości to Kopanica, Kargowa.

Z ANKIETY TPWP: „Zaletą pociągu jest możliwość zorganizowania przejazdu turystycznego wszędzie tam gdzie jest sprawny technicznie tor. Dlatego zdecydowanie większym zainteresowaniem wśród typowo kolejowych turystów cieszą się przejazdy na liniach, po których od dawna nie kursowały pociągi parowe i na których zachowała się stara infrastruktura kolejowa. Właśnie linie z zachowanymi stacjami, nastawniami, semaforami, tarczami, mostami, słupami linii telegraficznej i innymi urządzeniami cieszą się największym zainteresowaniem. Są to linie np. Wolsztyn-Poznań, Wolsztyn-Leszno, Leszno-Jarocin, Poznań-Wągrowiec i wiele innych”.

2.3. PRZEJAZDY POCIĄGÓW PROWADZONYCH PRZEZ PAROWOZY

2.3.1. Planowe przejazdy pociągów prowadzonych przez parowozy

Pociągi prowadzone trakcją parową, które codziennie wyruszają z wolsztyńskiej parowozowni stanowią atrakcję, dla której ściągają miłośnicy parowozów z wielu krajów świata.

Pociągi rozkładowe uruchamiane przez spółkę PKP Przewozy Regionalne w 2008 roku			
Nr pociągu	Rozkład jazdy	Skład pociągu	Kursuje
ROPPr 77425	Wolsztyn 5:27 - Poznań Gł. 7:23	Ol49 (Ok22) 3 B	Codziennie (1 - 7)
ROPPr77426	Poznań Gł. 9:23 - Wolsztyn 11:18	Ol49 (Ok22) 2 B	Codziennie (1 - 7)
ROPPr 77433	Wolsztyn 11:46 - Poznań Gł. 13:32	Ol49 (Ok22) 2 B	Codziennie (1 - 7)
ROPPr 77434	Poznań Gł. 15:24 - Wolsztyn 17:15	Ol49 (Ok22) 3 B	Codziennie (1 - 7)
ROPPr 79322	Wolsztyn 5:56 - Leszno 7:10	Ol49 (Ok22, Ok1) 2 B	od poniedziałku do piątku oprócz świąt (1 - 5)
ROPPr 79327	Leszno 15:43 - Wolsztyn 16:44	Ol49 (Ok22, Ok1) 2 B	od poniedziałku do piątku oprócz świąt (1 - 5)

Legenda: „B” – wagony II klasy

Decyzją PKP Przewozy Regionalne od czerwca do końca września 2008 roku, w pociągach planowych do Poznania parowozy zostały zastąpione zwykłymi lokomotywami spalinowymi. Spotkało się to z licznymi interwencjami w Urzędzie Marszałkowskim i ożywioną dyskusją, zarówno w internecie jak i mediach, wszystkich zainteresowanych losem wolsztyńskiej parowozowni. Oficjalnym powodem decyzji było zagrożenie pożarowe, jakie powodują parowozy w okresie miesięcy letnich.

Istnieje groźba wycofania przez PKP PR parowozów z ruchu planowego, ze względu na znacząco wyższy koszt trakcji parowej w porównaniu z trakcją spalinową lub szynobusem.

Z ANKIETY UM Wolsztyn i TPWP: „Wstrzymania ruchu planowego na linii do Leszna (plany takie przedstawił Urząd Marszałkowski podczas spotkania 20 czerwca w Poznaniu. Sprzeciwił się temu zarówno Burmistrz jak i Starosta Wolsztyński) pociągnie za sobą nieodwracalne skutki: 1) ograniczenie utrzymywanych sprawnych parowozów 2) po 6 miesiącach od wstrzymania ruchu

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

parowozów nastąpi utrata przez maszynistów tzw. „znajomości szlaku” co w okresie późniejszym uniemożliwi przejazd tą trasą nawet komercyjnych pociągów specjalnych 3) W okresie zaplanowanej już renowacji linii kolejowej Wolsztyn – Luboń dojdzie z pewnością do wprowadzenia komunikacji zastępczej na tej linii, a tym samym istnieje realne zagrożenie, iż na dłuższy okres parowozy nie wyjechałyby na żadną linię (ani do Poznania ani do Leszna)”.

2.3.3. Pociągi uruchamiane przez spółkę PKP Przewozy Regionalne

Pociągi PKP Przewozy Regionalne, które w roku 2008 dofinansowane są przez Towarzystwo "The Wolsztyn – Experience"

Nr pociągu	Nazwa pociągu	Rozkład jazdy	Skład pociągu	Kursuje
RKPPr 76502	"Wolsztyn Experience"	Wolsztyn 7:59 Leszno 9:00 Żmigród 9:45 Oborniki Śl. 10:06 Wrocław Gł. 10:39	Pt47 2 A 2 B	09.02.2008 04.05.2008 05.07.2008 30.08.2008 25.10.2008
RKPPr 67503	"Wolsztyn Experience"	Wrocław Gł. 18:58 Oborniki Śl. 19:28 Żmigród 19:48 Leszno 21:12 Wolsztyn 22:05	Pt47 2 A 2 B	09.02.2008 04.05.2008 05.07.2008 30.08.2008 25.10.2008

Legenda: B - wagon 2 klasy, A - wagon 1 klasy, WRb - wagon barowy.

Powyższe pociągi prowadzą wagony 1 i 2 kl. Przejazd na podstawie taryfy TP-PR jest możliwy w 2 z nich, bilety do nabycia w kasach biletowych spółki Przewozy Regionalne.

2.3.4. Turystyczne pociągi Retro

Informacja z ANKIETY UM Wolsztyn i TPWP

„W roku 2008 z inicjatywy grupy partnerskiej „Piękno wolsztyńskich parowozów” (...) zaplanowano uruchomienie 8 turystycznych pociągów Retro, które oprócz przejazdu zabytkowym składem wagonów prowadzonym przez parowóz mają także dowieźć na konkretną imprezę w regionie. Pociągi te są ogólnie dostępne, a cena kształtuje się na poziomie cen za bilet wg. Taryfikatora PKP.”

Pociągi Retro uruchomione w roku 2008:

"Strażak" 21 maja – trasa Wolsztyn – Rakoniewice – Wolsztyn Skansen – pociąg, jako oferta "dla zielonych szkół, w programie : Parowozownia, Muzeum Pożarnictwa w Rakoniewicach, Skansen w Wolsztynie.

"Ziemia Wolsztyńska" 24 maja – trasa Poznań – Wolsztyn, oferta dla turystów indywidualnych oraz jako oferta turystyki rodzinnej pozwalająca poznać największe atrakcje turystyczne Wolsztyna i okolic. Przejazd połączony z rajdem rowerowym po Ziemi Wolsztyńskiej. W programie: Parowozownia, Skansen oraz obiekt pocysterski w Obrze. W składzie pociągu zabytkowy wagon towarowy pozwalający na przewóz rowerów.

„**Agroturysta**” 15 czerwca – trasa Wolsztyn – Leszno, oferta dla turystów indywidualnych, rodzin z dziećmi, pasjonatów rowerowych wycieczek. Pobyt w gospodarstwach agroturystycznych „Stara chata u Kowola” w Kluczewie oraz „Zagroda u rzeźbiarza” w Górsku na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

„**Noc Świętojańska**” 21 / 22 czerwca – trasa Poznań – Wolsztyn Skansen; dzień 1. - zwiedzanie Parowozowni i Skansenu połączone z uczestnictwem w magicznej Nocy Kupały, dzień 2. - Rajd Rowerowy lub zwiedzanie osobliwości przyrodniczych i kulturowych Ziemi Wolsztyńskiej.

„**Poznaniak**” 10 sierpnia – trasa okólna Poznań Główny. – Poznań Starołęka – Poznań Franowo – Kiekrz – Poznań Główny; akcja promocyjna Gminy Wolsztyn i produktu turystycznego „Piękno wolsztyńskich parowozów”.

„**Imieniny Helenki**” 16 sierpnia – trasa Poznań – Wolsztyn, święto „Pięknej Heleny”, najbardziej popularnego parowozu i jej imienniczek.

„**Powstaniec**” 7 września – trasa Poznań – Grodzisk Wielkopolski – Poznań, ukłon w stronę partnerów z Grodziska - Kolei Drezynowych; przypomnienie rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego;

„**Jesienne barwy**” 21 września – trasa Poznań – Wolsztyn Skansen, udział w zabawie ludowej „Festyn Jesienny” na terenie wolsztyńskiego Skansenu.

Szczegółowe informacje na stronie: www.parowozy.com.pl
Gminne Centrum Informacji w Wolsztynie
tel. 068 347 31 04, e-mail: gci@wolsztyn.pl

2.3.5. Pociągi specjalne

„**Parowozem przez Wielkopolskę**” - impreza dla miłośników parowozów i kolejowych podróży, trasa: Wolsztyn – Leszno – Jarocin – Krotoszyn – Leszno - Wolsztyn.

Z ANKIETY UM Wolsztyn i TPWP: *12 kwietnia 2008 roku swój pierwszy pociąg specjalny (dla grupy Miłośników Kolei, którzy organizują również przejazdy wynajętymi pociągami „retro” z tzw. „Foto-stopami”) zorganizowało Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni „Parowozem przez Wielkopolskę” gromadząc w pociągów około 200 osób oraz kilkanaście aut z miłośnikami, którzy wykonywali zdjęcia pociągu wzdłuż całej trasy przejazdu oraz na wyznaczonych „foto-stopach”. Cena za udział w takim przejeździe jest znacznie większa od normalnego przejazdu, i kształtować się może na poziomie znacznie większym niż 100 zł. Również osoby „goniące” pociąg samochodami uiszczają stosowną opłatę (ok. 50 zł). Wspomniany przejazd cieszył się olbrzymim zainteresowaniem miłośników z kraju i zagranicy. Sprzedano wszystkie bilety!*

Zorganizowanie takiego przejazdu i ściągnięcie tak dużej liczby zainteresowanych wymaga jednak starannie dopracowanych szczegółów, takich jak: wyznaczenie odpowiedniej trasy, wybór parowozu (najczęściej konstrukcji przedwojennej) oraz zestawienie odpowiedniego składu historycznych wagonów. Każdy uczestnik przejazdu otrzymał specjalnie wydany na tą okoliczność folder z opisem wszystkich „foto-stopów”.

„**Parowozem przez Wielkopolskę**”
Impreza o zasięgu ponadregionalnym; termin: wiosna i jesień; 200 uczestników
Organizator: TPWP

3. KOLEJOWE IMPREZY

3.1. „PAROWOZOWE SHOW” - PARADA PAROWOZÓW - DNI ZIEMI WOLSZTYŃSKIEJ

„Parowozowe Show” jest obecnie największym wydarzeniem Dni Ziemi Wolsztyńskiej i całorocznego kalendarza imprez Regionu. Impreza „*stwarza wspaniałą okazję, by wraz z zabytkowymi parowozami odbyć podróż w czasie i zachwycić się dokonaniem europejskiej techniki kolejowej sprzed wielu dziesięcioleci*”. Zwyczajowo odbywa się w czasie „długiego weekendu” majowego. Tradycja samej Parady sięga roku 1991, kiedy na zamówienie miłośników kolei z Niemiec, prezentowały się parowozy stacjonujące w wolsztyńskiej „szopie”. W 1999 roku pojawiły się maszyny z innych regionów Polski, do których wkrótce dołączyły z Niemiec. W 2008 roku paradowało 16 parowozów, obok polskich, z Wielkiej Brytanii, Węgier i Czech.

„XV Parowozowe Show 2008” to obok Parady Parowozów, liczne kolejowe atrakcje: przejażdżki drezynami, licytacja pamiątek kolejowych, wystawa prac malarskich, wystawa poświęcona wieżom wodnym, występy artystyczne i prezentacje multimedialne. Fascynujące jest widowisko nocne „**Światło dźwięk i para**” (pierwsza edycja miała miejsce w 2007 roku, roku obchodów 100-lecia wolsztyńskiej parowozowni), sportowe emocje wzbudziły „**Międzynarodowe Zawody Maszynistów**” (pierwsza edycja).

W 2008 roku honorowy patronat nad imprezą objął Minister Infrastruktury Cezary Grabarczyk.

Szacuje się, że „XV Parowozowe Show” 2008 w ciągu trzech dni obejrzało 20 000 ludzi (podobnie jak w 2007 roku).

CIEKAWOSTKA

Wolsztyńscy cukiernicy reprezentujący wolsztyńską Akademię Mistrza, zachwycili uczestników Parowozowego Show 2008, największym na świecie słodkim parowozem Tki-3 – tort miał prawie 11 metrów długości, sam biszkopt ważył 600 kg

Parada Parowozów – Parowozowe Show

Impreza coroczna, ostatnia sobota kwietnia lub pierwsza sobota maja

Impreza o zasięgu ponadregionalnym – międzynarodowym; około 20000 uczestników

Główny organizator:

PKP Cargo Zakład Taboru w Poznaniu, 60-717 Poznań, ul. Kolejowa 23

tel. 061 633 36 85, fax 061 633 55 14

Współorganizator: Urząd Miejski w Wolsztynie

64-200 Wolsztyn, Rynek 1

tel. 068 347 45 00

3.2. „MISS ŚWIATA PAROWOZÓW”

Pomysłodawcą i głównym organizatorem konkursu piękności "Miss Świata Parowozów" jest Pan Artur Skorupiński, właściciel wydawnictwa „Fortes”. Pierwsza edycja odbyła się w 2004 roku. Tegoroczny V konkurs miał miejsce 5 lipca, a honorowy patronat nad nim objął **Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki – Adam Szejnfeld**

Konkurs to „*Oryginalny sposób przybliżania wiedzy o kolei parowej w jego ciekawej formie zestawiającej urodę kobiet z urokiem dostojnych parowozów nadaje przedsięwzięciu charakter rozrywkowy i przynosi znakomite efekty promocyjne. Reklamujemy w ten sposób nie tylko*

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

parowozownię i Wolsztyn, ale również Wielkopolskę i całą Polskę.” (źródło: www.missparowozow.pl). Spotkaniu piękna kobiet i piękna parowozów towarzyszy duże zainteresowanie ogólnopolskich mediów: stacji telewizyjnych i radiowych, kolorowych tygodników i największych krajowych dzienników. Relacje zamieszczane są także w prasie zagranicznej. Imprezie o radosnym, zabawowym charakterze towarzyszą nie tylko koncerty z udziałem gwiazd polskiej sceny i liczne konkursy z parowozem w tle, ale też konferencje prasowe i akcje charytatywne.

Szacuje się, że w imprezie uczestniczy około 5000 osób.

Miss Świata Parowozów, www.missparowozow.pl

Impreza coroczna, o charakterze ponadregionalnym, termin: lipiec; około 5000 uczestników

Główny organizator:

Wydawnictwo „Fortes” Artur Skorupiński

Adres: Wolsztyn, ul. Lipowa 18A / Karpicko, tel. 602 101 190, tel./fax 068 347 34 73,

e-mail: fortes@poczta.onet.pl, fortes@missparowozow.pl

Współorganizator:

Starostwo Powiatowe, www.powiatwolsztyn.pl

Adres: Wolsztyn, ul. 5 Stycznia 5, tel. 068 384 27 00, fax. 068 384 35 38, e-mail: powiat@wolsztyn.pl

Urząd Miejski Wolsztyn, www.wolsztyn.pl

Adres: Wolsztyn, Rynek 1, tel. 068 347 45 03 e-mail: um@wolsztyn.pl,

3.3. DNI TECHNIKI KOLEJOWEJ

22 czerwca 2008 roku Parowozownia Wolsztyn czynnie uczestniczyła w ogólnopolskich „Dniach Techniki Kolejowej” (II edycja krajowa). *„W tym dniu nie było miejsca w Parowozowni, do którego nie można było zajrzeć, bardziej dociekliwi dotarli do narzędziowni, gdzie każdy mógł się zmierzyć z kluczem o numerze 105 i innymi narzędziami w zupełnie innej skali, niż te które można oglądać w domu czy w garażu na co dzień. Po obejściu z przewodnikiem całego terenu parowozowni, „zmęczeni” dwu godzinną dyskusją z przewodnikiem na temat różnych aspektów techniki kolejowej mogli zwiedzić ekspozycję muzealną połączoną z pokazem filmów kolejowych i prezentacją działania makiety fragmentu wolsztyńskiej stacji.”* (www.parowozowniawolsztyn.pl). W przedsięwzięcie czynnie włączyła się Grodziska Kolej Drezynowa, zapewniając obsługę przejazdów zabytkową drezyną.

Impreza cieszyła się zainteresowaniem turystów wypoczywających na Ziemi Wolsztyńskiej.

Dni Techniki Kolejowej

Impreza o zasięgu regionalnym, termin: czerwiec i sierpień odbyła się pierwszy raz w 2007 roku; 100-200 uczestników,

Organizatorzy:

PKP Cargo Zakład Taboru w Poznaniu oraz

Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ Z PAROWOZOWNIĄ W WOLSZTYNIE

4.1. PKP CARGO SPÓŁKA AKCYJNA

Od 2003 roku gospodarzem Parowozowni Wolsztyńskiej jest spółka PKP CARGO S.A., zarządzająca także skansenami kolejowymi w Chabówce i Kościerzynie.

CARGO jest największym przewoźnikiem na polskim rynku kolejowym i drugim w Unii Europejskiej. Jako zarządca parowozowni obsługuje jedyne w świecie regularne przewozy składami prowadzonymi przez parowozy, z Wolsztyna do Poznania i Leszna (uruchamiane przez PKP Przewozy Regionalne).

„Spółka PKP CARGO łączy zachowanie tradycji z procesami dynamicznych zmian w firmie. Trwają właśnie prace nad nową strategią Spółki, która stawia na wzmocnienie relacji z klientem i unowocześnia swój park taborowy. Wszystko po to, by podnieść jakość świadczonych usług i sprostać rosnącej konkurencji na rynku. (...) Bez finansowego wsparcia PKP CARGO nie ocalałoby do dziś wiele egzemplarzy lokomotyw, które wzbudzają podziw fanów starej kolei” (z komunikatu prasowego, źródło: www.parowozowniawolsztyn.pl)

W zakresie produktu turystycznego działalność CARGO obejmuje:

- obsługę ruchu turystycznego w parowozowni,
- obsługę pociągów z trakcją parową: na zamówienie, retro, specjalnych na dłuższych trasach (np. „Blues Express”, „Pirat”, „Hefajstos”, „Wolsztyn Experience”), także na trasach zagranicznych,
- organizację imprez plenerowych dla miłośników kolei,
- finansowanie remontów i utrzymania zabytkowego taboru kolejowego.

CARGO aktywnie promuje Wolsztyńską Parowozownię uczestnicząc w targach turystycznych (ITB Berlin 2007 i 2008, Tour Salon Poznań 2007)

PKP CARGO S.A. oferuje wynajem indywidualnego pociągu retro, według wymagań klienta, na trasach jednodniowych (20-30 km po liniach lokalnych) oraz na trasach dowolnych w różnych miejscach Polski, według indywidualnego scenariusza imprezy (np. z okazji uroczystości firmowych, imprez okolicznościowych, urodzin). Pociągi uruchamiane są na zasadzie pociągów nadzwyczajnych, tzn. poszczególne wagony łączone są w oddzielny pociąg z własną lokomotywą. Planowane trasy przejazdu warunkuje lokalizacja taboru w danym rejonie (skanseny, parowozownie, możliwość uzupełnienia wody i węgla).

W rejonie Parowozowni Wolsztyn szczególnie polecane są przejazdy na malowniczych trasach:

- **trasa I Wolsztyn – Boszkowo – Wolsztyn – 50 km**

Boszkowo to popularna i dobrze zagospodarowana miejscowość letniskowa pow. Leszczyńskiego, nad jeziorem Dominickim; kąpielisko z plażą, bary i restauracje w odległości 2 minut marszu od przystanku PKP-Boszkowo;

- **trasa II Wolsztyn – Konotop – Wolsztyn – 54 km**

Na linii do Nowej Soli zachowały się urocze stacje i przystanki, które cenią miłośnicy kolei z całej Europy. Możliwość organizowania imprez z piknikami, ogniskami lub wyprawy na grzyby;

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- **trasa III Wolsztyn – Grodzisk – Wolsztyn – 58 km**

Szlak Wolsztyn – Grodzisk obfituje w „fotostopy”; na szlaku: urokliwe budynki stacyjne w Tłokach, Rakoniewicach i Rostarzewie z dobrze zachowaną, rzeźbioną więźbą dachową; w Rakoniewicach – zabytkowy rynek z podcieniami oraz Muzeum Pożarnictwa; przystanek i wieś Drzymałowo (dawniej Podgradowice), Grodzisk znany jest z zabytkowego browaru, gdzie ważono świetne piwo.

Indywidualne oferty cenowe przygotowuje Zakład Taboru w Poznaniu w oparciu o założenia przedstawione przez składającego ofertę, jak: liczba podróżnych, planowana trasa i czas przejazdu, określenie postojów, stacji docelowej i pośrednich, udział personelu PKP, charakter pociągu (nadzwyczajny czy dodatkowy).

PKP CARGO S.A. Zakład Taboru w Poznaniu, <http://www.pkp-cargo.pl>

Adres: 60-717 Poznań, ul. Kolejowa 23,

tel. 061 633 36 85, fax 061 633 55 14, e-mail: cm.poznan@pkp-cargo.pl

4.2. FUNDACJA ERA PAROWOZÓW

Fundacja Era Parowozów została ustanowiona notarialnie przez PKP CARGO SA w dniu 31 maja 2005 roku, w celu realizacji zadań z zakresu szeroko pojętej turystyki. **Statutowe cele Fundacji:**

- utrzymanie i zagospodarowanie na cele kulturalne i turystyczne zabytkowego taboru kolejowego;
- popularyzowanie historycznych i kulturowych walorów transportu kolejowego;
- pielęgnowanie i upowszechnianie zjawisk, treści i wartości kolejowych linii historycznych;
- propagowanie kultury, zarówno materialnej, jak i duchowej i poszerzenie wiedzy historycznej o kolejnictwie w Polsce i Europie;
- popularyzowanie osiągnięć kolejnictwa na ziemiach polskich.

W zakresie produktu turystycznego „Wolsztyńska Parowozownia” dotychczasowe działania Fundacji obejmują:

- Dofinansowanie napraw zabytkowego taboru kolejowego: zbiórka publiczna i aukcja pamiątek kolejowych w czasie obchodów 100-lecia Parowozowni Wolsztyn, w 2007 roku (środki przekazane na odnowienie parowozu Pt47-106 w Wolsztynie); zbiórka publiczna podczas "XV Parowozowego Show" na odremontowanie parowozu Ty43-123 – Wolsztyn, 2008 rok.
- Dofinansowanie imprez popularyzujących zabytki techniki kolejowej – XIV Parada Parowozów, Wolsztyn, 2007 roku.
- Uruchomienie pięciu pociągów retro na trasie Wolsztyn – Tuchorza, w kwietniu 2007 r. Koszt uruchomienia pociągów wyniósł 13 150,30 zł. (Marszałek Województwa Wielkopolskiego w ramach zadania publicznego przekazał Fundacji kwotę 5 000,00 zł).
- Uczestniczenie w targach turystycznych: Tour Salon Poznań 2007, ITB Berlin 2008.
- Uczestniczenie w Ogólnopolskim Seminarium "Zabytki Kolejowe i Przemysłowe" – Poznań 2007.
- Przewozy osób zabytkowym taborem i przejazdy na parowozach w Wolsztynie.
- Sprzedaż pamiątek związanych z zabytkami techniki kolejowej.
- Wydawnictwa - foldery i albumy.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Fundacja Era Parowozów, www.eraparowozow.pl
Prezes Zarządu: Mirosław Szymański
Adres: 02-017 Warszawa, Al. Jerozolimskie 125 / 127,
tel./fax: 022 625 52 46, miroslaw.sz@eraparowozow.pl
Kontakt w siedzibie Fundacji Era Parowozów w godz. 9.00 – 17.00.

4.3. TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ WOLSZTYŃSKIEJ PAROWOZOWNI

„Łączą nas dwie rzeczy - miłość do parowozów i chęć działania.”

Impulsem do powstania Towarzystwa były spotkania osób reprezentujących turystyczne podmioty Wolsztyna, jakie w ramach projektu „Turystyka Wspólna Sprawa” odbywały się na początku 2007 roku. Zawiązana grupa partnerska (15.02.2007) zainicjowała prace nad sieciowym produktem turystycznym pod nazwą „Piękno Wolsztyńskich Parowozów”. Jako priorytetowe zadanie Grupa uznała powołanie formalnej organizacji, która podejmie działania wspierające rozwój Wolsztyńskiej Parowozowni i rozwój wypracowanego produktu.

Towarzystwo zostało zarejestrowane 16.05.2007 roku. Główne cele Towarzystwa:

- działanie na rzecz utrzymania planowego ruchu osobowego prowadzonego trakcją parową,
- ochronę zabytków kolejnictwa,
- promocję wolsztyńskiej Parowozowni w kraju i zagranicą.

Z ANKIETY TPWP: *„TPWP organizuje imprezy mające na celu przybliżyć uczestnikom technikę kolejową lub historię kolei. Imprezy (przejazdy) są więc organizowane z okazji przypadającej na dany rok rocznicy ważnego wydarzenia związanego z koleją (powstanie linii kolejowej, pierwszy pociąg w Wielkopolsce) lub w przypadku likwidacji zabytkowych urządzeń (ostatnia jazda na zabytkowej linii, z zabytkowymi urządzeniami). Dla miłośników kolejowych zarówno z kraju jak i z zagranicy argumentem do wzięcia udziału w imprezie jest - przejazd ciekawą linią z uwagi na jej historię lub dużą ilość starej infrastruktury gdzie można zobaczyć parowóz i skład zabytkowych wagonów w „naturalnym środowisku”, czyli na tle zachowanych zabudowań stacyjnych, urządzeń sterowania ruchem i innych starych elementów linii kolejowych.”*

Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni ściśle współpracuje z właścicielem parowozowni – spółką PKP CARGO S.A. Zakład Taboru w Poznaniu i podjęło współpracę z PKP Polskie Linie Kolejowe - Zakład Linii Kolejowych w Zielonej Górze (2007 rok) oraz z Grodzką Koleją Drezynową (2008 rok)

Efekty dotychczasowej działalności to m.in.:

- wydawanie kwartalnika „Pełną Parą” (od października 2007, w lipcu 2008 ukazał się 4 numer). Z ANKIETY TPWP: *„...kwartalnik „Pełną Parą” opisuje imprezy dziejące się w parowozowni oraz z udziałem wolsztyńskich parowozów. W sposób przystępny opisywane są szczegóły budowy i działania parowozu, a także najciekawsze miejsca i eksponaty w parowozowni”.*
- Z okazji XV Parady Parowozów ukazało się specjalne wydanie „Pełną Parą”, w którym umieszczono szczegółowy program imprezy. Zasadniczym celem tego wydawnictwa było jednak przedstawienie sylwetek poszczególnych parowozów biorących udział w paradzie.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- Udział w poznańskim Tour Salon (październik 2007).
- Renowacja zabytkowego pomostu sygnałowego (2007/2008).
- Założenie witryny internetowej www.tpwp.pl (styczeń 2008).
- Akcja „Kolej z dawnych lat – atrakcją Wielkopolski” (zima/wiosna 2008).
- Akcja wysyłania pism wyrażających niezadowolenie w związku z zawieszeniem parowych pociągów planowych (czerwiec 2008).
- Współorganizacja i udział we wszystkich imprezach, jakie odbywały się na terenie Wolsztyńskiej Parowozowni w roku 2007 i 2008 (Dni Techniki Kolejowej, „Wakacyjny Jarmark w Parowozowni”, „Parada Parowozów”, „Międzynarodowe Mistrzostwa Maszynistów”, „Katarzynki”, Z ANKIETY TPWP: „*W listopadzie 2007 wspólnie z Klubem Miłośników Pojazdów Szynowych w Poznaniu zorganizowana została impreza „Katarzynki 2007”. W ramach tej imprezy udostępniona została do zwiedzania lokomotywownia w Poznaniu. Z tej okazji TPWP przygotowało folder informujący o historii poznańskiej „szopy” oraz opisujący najciekawsze obiekty, lokomotywy i urządzenia” (Impreza o zasięgu regionalnym; udział wzięło około 500 osób).*

Nieoficjalna strona internetowa parowozowni www.parowozy.com.pl, właścicielem, autorem i prowadzącym stronę jest Prezes TPWP Wojciech Lis. Strona bardzo „klimatyczna” – kompleksowa, rzetelnie gromadzona informacja, codzienna aktualizacja, ogromna galeria zdjęć.

„Strona jako pierwsza już od 1997 roku jest „internetowym drogowskazem” do parowozowni.

Dzienna oglądalność to ok. 1000 osób. W okresie przed Paradą ok. 4000 osób dziennie.

Zarejestrowanych jest około 1500 osób z całego świata, które codziennie otrzymują wiadomości z parowozowni pocztą mail-ową. Codzienne aktualizacje. Strona jest wyszczególniona jako link we wszystkich kolejowych serwisach internetowych oraz na stronach wszystkich znaczących czasopism kolejowych w Europie, USA, Australii i Japonii”. **(informację przekazał Pana Wojciech Lis)**

Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni, www.tpwp.pl

Prezes: **Wojciech Lis** – kierownik GCI w Wolsztynie

Wiceprezes: **Zbigniew Marciniak**

Kontakt w siedzibie Gminnego Centrum Informacji w Wolsztynie

4.4. GMINNE CENTRUM INFORMACJI W WOLSZTYNIE – INFORMACJA TURYSTYCZNA

Gminne Centrum Informacji pełni kluczową rolę w promocji regionu wolsztyńskiego.

GCI jest komórką Urzędu Miasta Wolsztyn. Jego siedzibą jest uroczy, zabytkowy budynek, położony w centrum miasta, w sąsiedztwie Muzeum Roberta Kocha, w odległości 1,5 km od Wolsztyńskiej Parowozowni. Został gruntownie wyremontowany przy wsparciu finansowym Fundacji Współpracy Polsko - Niemieckiej. Obok pomieszczeń biurowych znajduje się tu sala konferencyjna do 20 osób i 3 pokoje trzyosobowe (każdy z łazienką), dla gości Urzędu Miasta. W ogrodzie przygotowana jest mała scena, dobre miejsce na kameralne uroczystości miejskie i koncerty.

Zakresy działalności GCI, z punktu widzenia „turystyki kolejowej”, to między innymi:

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

1. Kreowanie wizerunku Gminy Wolsztyn:

- prowadzenie kampanii promocyjnych, w tym walorów turystycznych,
- współpraca z mediami,
- prezentacja miasta na targach i wystawach,
- współorganizowanie "Dni Wolsztyna" i innych imprez gminnych.

2. Promocja walorów turystycznych:

- inicjowanie i przygotowanie wydawnictw, upominków, „gadżetów” kolejowych,
- gromadzenie i udzielanie informacji turystycznej o Ziemi Wolsztyńskiej,
- sprzedaż wydawnictw, upominków, biletów na imprezy,
- współpraca z placówkami kultury oraz instytucjami działającymi w sektorze turystyki,
- prowadzenie kalendarza najważniejszych imprez.

3. Współpraca z zagranicą:

- organizacja kontaktów zagranicznych.

4. Udostępnianie Internetu dla społeczności lokalnej.

Kierujący placówką **Wojciech Lis** pełni również funkcję prezesa Towarzystwa Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni a pracownik GCI – **Katarzyna Jęczmionka** jest liderem Grupy Partnerskiej „Piękno Wolsztyńskich Parowozów” i przewodnikiem terenowym PTTK.

Na podkreślenie zasługuje zaangażowanie GCI w dystrybucję kolejowych gadżetów. To jedyne miejsce w Wolsztynie, gdzie można nabyć z parowozem kubek, koszulkę, naklejki i wielki wybór widokówek.

Gminne Centrum Informacji

Adres: Wolsztyn, ul. Roberta Kocha 12a,
tel./fax 068 347 31 04, gci@wolsztyn.pl

Informacja jest czynna:

poniedziałek – piątek w godzinach od 7.00 do 17.00

w sezonie (VI, VII, VIII) czynna dodatkowo w soboty od 10.00 do 14.00

Sprzedaż regionalnych wydawnictw i pamiątek oraz kolejowych gadżetów.

4.5. GRUPA PARTNERSKA "PIĘKNO WOLSZTYŃSKICH PAROWOZÓW"

Grupę partnerską zjednoczyła wolsztyńska parowozownia, w ramach ogólnopolskiego projektu „Turystyka Wspólna Sprawa”. 15 lutego 2007 roku porozumienie o turystycznej współpracy podpisali przedstawiciele wolsztyńskich samorządów i branży turystycznej, spółki PKP CARGO, Nadleśnictwa, a także Grodzkie Drezyny i partnerzy z Poznania.

Celem Grupy jest integracja wszystkich zainteresowanych rozwojem turystycznym Regionu, tworzenie oferty atrakcyjnego pobytu na Ziemi Wolsztyńskiej, a przede wszystkim wykorzystanie potencjału turystycznego Parowozowni, przygotowanie imprez parowozowych i przejazdów specjalnych pociągów Retro.

Grupa partnerska "Piękno Wolsztyńskich Parowozów" została w 2007 roku wielkopolskim zwycięzcą konkursu "Turystyka Wspólna Sprawa" na regionalne, markowe produkty turystyczne.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Z inicjatywy Grupy w 2008 roku uruchomione zostały tematyczne pociągi Retro (wykaz powyżej)

Ciekawym pomysłem i wartym kontynuowania jest nowa parowozowa impreza na cześć najślynniejszego wolsztyńskiego parowozu – "Imieniny Helenki". Pomysłodawcą sierpniowego wydarzenia jest partner Grupy Pani Grażyna Żmudzin, przedstawiciel Hotelu Kaukaska.

Liderem Grupy "Piękno Wolsztyńskich Parowozów" jest Katarzyna Jęczmionka z Gminnego Centrum Informacji w Wolsztynie.

Grupa partnerska "Piękno Wolsztyńskich Parowozów"

Kontakt: Katarzyna Jęczmionka, GCI Wolsztyn

5. OTOCZENIE TURYSTYCZNE PAROWOZOWNI WOLSZTYN

5.1. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Należy podkreślić aktywny udział kilku obiektów noclegowych i gastronomicznych w działaniach związanych z rozwojem turystyki kolejowej w regionie, szczególnie wyróżnia się Hotel Kaukaska z panią Grażyną Żmudzin.

5.1.1. Baza noclegowa i gastronomiczna miasta i gminy Wolsztyn.

Na turystów oczekuje zróżnicowana jakościowo i cenowo baza noclegowa.

- baza hotelowa - łącznie na 274 miejsc noclegowych, na terenie miasta Wolsztyn i wsi Karpicko,
- ośrodki wypoczynku o charakterze wakacyjnym i weekendowym - łącznie 689 miejsc noclegowych w Karpicku i Rudnie,
- pola campingowe, namiotowe w Karpicku, Obrze, Rudnie i Wilczu.

Stan na wiosnę 2008 łącznie: baza całoroczna 1112 miejsc, sezonowe campingi i pola namiotowe 1332 miejsc.

Sale konferencyjne i szkoleniowe oferują hotele Pałac Wolsztyn, Kaukaska, Leśny

Wolsztyn posiada bogatą ofertę zakładów gastronomicznych: restauracje, bary, bistra, kawiarnie. W sumie jest tu 28 lokali z ponad 1700 miejsc konsumpcyjnych.

W pozostałych gminach powiatu wolsztyńskiego (Przemęt i Siedlec) znajduje się jeszcze kilka obiektów noclegowych i gastronomicznych, jednak brak jest informacji o ilości miejsc jakimi dysponują

5.1.2. Infrastruktura rekreacyjna

Obiekty rekreacyjne:

- Nowoczesna siłownia, kort tenisowy, sauny: OSIR – Wolsztyn.
- Kąpieliska nad jeziorem Wolsztyńskim w Wolsztynie i Karpicku.
- Kąpieliska z wypożyczalniami sprzętu wodnego w Wieleniu, gmina Przemęt.
- Kąpielisko nad Jeziorem Kuźnickim w Borui, gmina Siedlec.

Szlaki turystyczne:

- Przez Wolsztyn przebiega samochodowa trasa turystyczna (nieoznakowana) z Poznania do Kargowej i Sulechowa, pokrywająca się ze szlakiem najstarszej w Wielkopolsce poczty konnej z okresu saskiego (I poł. XVIII w.) Warszawa - Poznań – Drezno.
- Znakowane szlaki piesze, ok. 20 km na terenie gminy Przemęt.
- Szlak Cysterski (Obra, Wielen, Przemęt) jako część Cysterskiej Pętli Wielkopolskiej.
- Szlak Konwaliowy – wodny, długość trasy: ok. 40 km
- Szlak kajakowy – jezioro Wolsztyńskie – Dojca – Obrzański Kanał Północny – Obra – Zbąszyń.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- Pięć szlaków rowerowo-piesznych na terenie miasta i gminy Wolsztyn.
- Cztery szlaki rowerowe w gminie Przemęt, na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

5.2. ATRAKCJE TURYSTYCZNE ZIEMI WOLSZTYŃSKIEJ

◆ Muzeum im. Marcina Rożka

Marcin Rożek – uznany wielkopolski rzeźbiarz i malarz, twórca m.in. pomnika Bolesława Chrobrego w Gnieźnie, Siewcy w Luboniu, Pomnika Wdzięczności w Poznaniu. Muzeum mieści się w kamieniczce – willi z 1934 roku, którą artysta zaprojektował dla siebie na mieszkanie i pracownię. Odwiedzających urzeka atmosfera wewnątrz z lat 30-tych XX wieku i ogród otwierający się na jezioro Wolsztyńskie, stanowiące wspaniałe tło dla rzeźb i obrazów artysty.

Muzeum upamiętnia też postać Józefa Marii Hoene-Wrońskiego, urodzonego w 1776r. w Wolsztynie, polskiego filozofa – mistyka i wybitnego matematyka.

◆ Muzeum Roberta Kocha

Robert Koch – niemiecki mikrobiolog odkrywca prątka gruźlicy, laureat Nagrody Nobla z 1905 roku. Mieszkał i pracował jako lekarz w Wolsztynie w latach 1872 – 1880. Działała Fundacja Jego imienia oraz Stowarzyszenie Naukowe, których zadaniem jest promowanie osiągnięć naukowych z dziedziny mikrobiologii, farmakologii i pulmonologii. Budynek, w którym mieści się muzeum został zbudowany w latach 1842-46 w stylu neogotyku angielskiego i służył początkowo jako szpital dla ubogich. W salach muzeum mieści się wystawa biograficzna poświęcona wielkiemu uczonemu.

Muzeum Roberta Kocha <http://www.muzea-wolsztyn.com.pl/>

Adres: 64-200 Wolsztyn, ul. Roberta Kocha 12,
tel. 068 384 27 36, e-mail: koch@muzea-wolsztyn.com.pl

Godziny otwarcia:

wtorek – sobota w godz. 9.00 – 16.00, pierwsza i trzecia niedziela miesiąca w godz. 10.00 – 15.00,
w poniedziałki i dni poświęczone nieczynne.

Po wcześniejszym uzgodnieniu istnieje możliwość zwiedzenia Muzeum w dodatkowym terminie.

◆ Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski

Muzeum „na otwartej przestrzeni” zajmuje obszar ponad 3 ha. Na łagodnie opadającym w kierunku jeziora Wolsztyńskiego terenie stoi 16 typowych dla regionu zabudowań wiejskich z XVIII i XIX wieku, między innymi karczma z 1706 r., stodoła zrębowa, domek parobka, kuźnia. Najstarszym obiektem jest wiatrak – koźlak z 1603 roku. Bogate wyposażenie obiektów w sprzęt codziennego użytku, maszyny rolnicze i urządzenia rzemieślnicze, przybliżają zwiedzającym obraz życia dawnej wsi. Organizowane są tu imprezy pod hasłem "żywy skansen" – prezentacje odchodzących w zapomnienie rzemiosł i umiejętności: kowalstwa, tkactwa, plecionkarstwa, przędzenia, hafciarstwa oraz pokazy folklorystyczne.

Na terenie Skansenu można urządzić własną imprezę w zabytkowej karczmie lub ognisko pod gołym niebem. W budynku administracyjnym prowadzona jest sprzedaż pamiątek regionalnych.

Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski, <http://www.muzea-wolsztyn.com.pl/>

Adres: 64-200 Wolsztyn, ul. Bohaterów Bielnika 25,
tel. 068 384 26 19

Godziny otwarcia:

Sezon - od połowy kwietnia do połowy października:

wtorek – sobota w godz. 9.00 – 17.00, niedziela w godz. 12.00 – 17.00, w poniedziałki nieczynne

Od 1 lutego do połowy kwietnia i od połowy października do grudnia:

wtorek – piątek w godz. 10.00 – 14.00, w pozostałe dni nieczynne

Od 1 grudnia do 31 stycznia skansen nieczynny dla zwiedzających

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

◆ Kościół parafialny p.w. NMP Niepokalanie Poczętej

Późnobarokowy Kościół jest najcenniejszym zabytkiem Wolsztyna. Powstał w drugiej połowie XVIII wieku na miejscu pierwszego gotyckiego kościółka, rozebranego w 1760 roku. Godne obejrzenia są freski wykonane w 1778 roku przez polskiego malarza Jana Byszkowskiego. Freski są wspaniałym przykładem malarstwa iluzjonistycznego, o bogatej treści teologicznej, jakie niosą sceny ze Starego i Nowego Testamentu.

Parafia pod wezwaniem NMP Niepokalanie Poczętej, <http://www.wolsztyn.poznan.opoka.org.pl>

Adres: 64-200 Wolsztyn, ul. R. Kocha 38

Biurowo Parafialne - tel.: 068 347 09 23; fax: 068 347 09 20

◆ Park i pałac Wolsztyn

Nad Jeziorem Wolsztyńskim w 1845 roku stanęła siedziba rodowa Apolinarego Gajewskiego - właściciela Wolsztyna. Wokół powstał park w stylu angielskim: wytyczone zostały osie widokowe, zakładano aleje lipowe i grabowe, nasadzano egzotyczne i rodzime gatunki drzew. Przed paru laty pałac w rękach prywatnych właścicieli odzyskał dawną świetność (jest tu obecnie hotel i restauracja), a park stał się uporządkowanym przez miasto terenem wypoczynku, z plażą, kąpieliskiem i okazałym pomostem. W parku rośnie wiele pomnikowych drzew. Na jednym z dębów Marcin Rożek wyrzeźbił głowy Meduzy i Fauna; konary, na których się one znajdowały, uschły, więc rzeźby w 1994 r. przekazano do muzeum, a tu umieszczono ich kopie.

◆ Kościół i klasztor pocysterski w Obrze

Cystersi zostali sprowadzeni do Obry w 1231 roku i gospodarzyli w rozległych dobrach do kasacji klasztoru w 1835 roku. W 1926 roku cały Zespół został oddany Misjonarzom Oblatom Maryi Niepokalanej z przeznaczeniem na Wyższe Seminarium Duchowne (obecnie Wydział Teologiczny Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Do zwiedzenia: barokowy kościół z 1722 roku, podziemie w którym spoczywają mnisi cysterscy, Muzeum Misyjne posiadające eksponaty z krajów, w których pracują Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej, Skarbiec oraz znajdujący się w pobliżu drewniany kościółek św. Walentego z 1719 roku.

Wyższe Seminarium Duchowne Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, <http://www.obra.oblaci.pl>

Adres: 64 - 211 Obra, ul. Szkolna 12,

tel. 068 384 20 47 lub 384 12 23, fax 068 384 26 95, e-mail: wsd@oblaci.pl

6. SAMORZĄDY, INSTYTUCJE I ORGANIZACJE Ziemi Wolsztyńskiej wspierające i zaangażowane w rozwój produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”

- Starostwo Powiatowe w Wolsztynie
- Urząd Miasta Wolsztyn
- Urząd Gminy Przemęt
- PKP CARGO S.A. Zakład Taboru w Poznaniu
- Fundacja "ERA Parowozów"
- Nadleśnictwo Wolsztyn
- Towarzystwo Przyjaciół Wolsztyńskiej Parowozowni
- Stowarzyszenie "The Wolsztyn Experience"
- Grodziska Kolej Drezynowa
- Wydawnictwo "Fortes"
- Poznańskie Wydawnictwo "Libro"
- Hotel Kaukaska (Zakłady Gastronomiczno - Hotelarskie)
- Ośrodek Wypoczynkowy "Karpicko"
- Transport Osobowy - Dariusz Piskorz

ZIEMIA PILSKA

Powiat Pilski położony jest w północnej części Województwa Wielkopolskiego, na północ od Noteci, która jest naturalną granicą między Wielkopolską i Pomorzem. Walory turystyczne eksponowane przez Powiat to urozmaicony krajobraz polodowcowy, w którym urzeka szeroka na kilka kilometrów Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka, wzgórza morenowe porośnięte borami sosnowymi, malownicze jeziora z czystymi wodami – doskonałe warunki do uprawiania na Ziemi Nadnoteckiej aktywnej rekreacji i turystyki kwalifikowanej - pieszej, rowerowej, wodnej.

Turystyka kolejowa odgrywa marginalną rolę w oficjalnych materiałach promocyjnych, na oficjalnych stronach internetowych miasta Piły i Powiatu nie pojawia się pilska parowozownia „Okraglak”, nie ma go na liście obiektów wartych zobaczenia w mieście. Kolejka wąskotorowa w Białośliwiu potraktowana jest krótkim akapitem przy opisie Gmin Powiatu. A są to obiekty dobrze znane miłośnikom kolei, parowozów i wąskotorówek.

Tymczasem szczególnie Władze Powiatu Pilskiego podejmowały i podejmują wiele działań, by obiekty kolejowe zaczęły funkcjonować jako atrakcje turystyczne.

II. „KOLEJKA WĄSKOTOROWA W BIAŁOŚLIWIU”

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

Białośliwie jest uroczą miejscowością, położoną na wysokim brzegu Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej (piękna jest panorama Białośliwia z drogi wojewódzkiej nr 190, nadjeżdżając od strony Szamocina!), w odległości około 30 kilometry od Piły na wschód. Krawędzią Pradoliny biegnie niezwykle widokowa trasa historycznej Kolei Wschodniej, która przebiega przez Białośliwie od 1851 roku.

„Kolejka w Białośliwiu” to mały fragment 168 kilometrowej historycznej Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej, wąskotorowej sieci torów o rozstawie 600 mm, która w XIX wieku była najdłuższą siecią wąskotorowa w Niemczech. Trasa białośliwskiej kolejki uważana jest za najbardziej, po bieszczadzkiej, urokliwą linię wąskotorową w Polsce, ze względu na jej kręty przebieg doliną Białośliwki i pokonywanie wzniesienia z głębokiej doliny Noteci.

1. HISTORIA I OBIEKTY ZABYTKOWE

1.1. 113 LAT HISTORII WYRZYSKIEJ KOLEJKI POWIATOWEJ

Sieć Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej zaczęła powstawać jako „kolejka dojazdowa”, w celu powiązania rolniczych obszarów i zakładów produkcyjnych (cukrownie, gorzelnie) pogranicza wielkopolsko-pomorskiego z istniejącą od 1851 linią Kolei Wschodniej. Pierwszym odcinkiem był 30 kilometrowy trasa Białośliwie – Łobżenica, oddana do użytku 21 lutego 1895 roku. W kolejnych latach powstały liczne kilkunasto kilometrowe odcinki, osiągając w 1913 roku długość 168 km i połączenie z siecią linii wąskotorowych rejonu Bydgoszczy. Siedzibą dyrekcji Wyrzyskiej Kolejki Dojazdowej została największa stacja rozrządowa – Łobżenica.

Do 1948 roku (za wyjątkiem okresu II wojny światowej) właścicielem kolejki pozostawał Powiat

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Wyrzyski. W roku 1949 linie wąskotorowe przeszły pod zarząd PKP. Wąskotorówki - „niechciane dziecko” PKP, działały tylko siłą rozpędu. Brak inwestycji a nawet bieżących remontów, powodował powolny upadek i degradację kolejkowego mienia. Jeszcze w latach 70-tych na trasach odbywały się przewozy towarowe, ale ruch powoli zamierał. 1 stycznia 1994 roku Dyrektor Generalny PKP podjął decyzję o całkowitym zaniechaniu przewozów. Kolejka nie doczekała jubileuszu 100-lecia, ale jej miłośnicy (w tym parlamentarzyści) spotkali się z tej okazji w 1995 roku na nieczynnej już stacji w Białośliwiu. Odbył się nawet przejazd pociągiem specjalnym na trasie Białośliwie - Wysoka zakończony przyjęciem w miejscowej szkole.

Grupa pasjonatów rozpoczęła wieloletnie działania mające na celu powrót kolejowego mienia pod samorządowe skrzydła. Ponieważ Gmina Białośliwie uznała, że nie posiada środków na utrzymanie kolejki, inicjatywę przejął samorząd Powiatu Pilskiego. W międzyczasie PKP złomuje około 300 wagoników towarowych, a złodzieje demontują torowiska. Na przełomie lat 1999/2000 Poznański Klub Modelarzy Kolejowych organizuje okazjonalny przejazd z wykorzystaniem parowozu na trasie Białośliwie – Łobżenica dla pasjonatów kolejnictwa (turystyki kwalifikowanej!) z kraju i zagranicy.

Pilscy miłośnicy kolei przy udziale byłych pracowników kolejki zaproponowali ówczesnym władzom Powiatu Pilskiego inicjatywę zachowania kolejki. Dla tego celu w 2001 władze Powiatu powołały do życia Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa, które przejęło pieczę nad majątkiem kolejki na terenie powiatu pilskiego. Mimo zaangażowania kolejnych władz Powiatu Pilskiego, także parlamentarzystów, do dnia dzisiejszego – 17 sierpnia 2008, kolejka nie powróciła w ręce samorządu powiatowego. Jednak intensywne prace zainteresowanych stron trwają nadal i jest nadzieja na ich szybka finalizację. Jest nadzieja, że kolejka dostanie szansę na uratowanie i drugie życie.

1.2. STACJA W BIAŁOŚLIWIU

Stacja w Białośliwiu znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP, jest tzw. stacją styczną do stacji normalnotorowej. Zbudowana w 1895 roku, została znacznie rozbudowana w 1906 roku, stając się główną stacją Wyrzyskiej Kolejki Powiatowej i siedzibą jej Dyrekcji.

Stacja posiada unikatowy w skali europejskiej układ torów na trzech poziomach, co wynika zarówno z jej położenia w urozmaiconym terenie jak i potrzeb technicznych przeładunku towarów masowych z toru normalnego na wąski. Unikatowy w skali kraju jest również istniejący splot torów normalnych i wąskotorowych: 1435mm/600mm oraz krótkie odcinki 600mm/750mm oraz 600mm/785mm.

Zachował się cały zespół obiektów: parowozownia z zabytkowym wyposażeniem, wagonownia, budynki zaplecza eksploatacyjnego i gospodarcze. W centralnym punkcie stoi jedyny na stacji parowóz LOWA z 1951 roku, niestety jako nieczynny pomnik.

Stacja (właściwie cały zespół stacji normalnotorowej i wąskotorowej) wpisana została do rejestru zabytków w dniu 23 stycznia 2007 roku.

1.3. TABOR TWKP

Na stacji zgromadzonych jest około 60 egzemplarzy wąskotorowych pojazdów kolejowych, wszystkie mają ponad 50 lat, więc kwalifikują się jako zabytki ruchome. Najcenniejsze wśród nich to: siedem wagoników z lat 1892 – 1900, polska węglarka z 1926 roku i kilkanaście wagoników z lat 20-tych. Najstarszym czynnym eksponatem na stacji jest wagonik z 1888 roku.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Tabor użytkowany w składach pociągów turystycznych, to: trzy lokomotywy spalinowe typu Wls40/50 z lat 50 i 70-tych, produkcji ZNTK Poznań, pięć letniaków - wagonów typu Kh i K produkcji niemieckiej (Steinfurt, Goerlitz), przystosowanych do przewozu osób oraz dwa wagony osobowe produkcji polskiej typu Bxh, wyposażone w piece.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

Kolejką wąskotorową zarządza Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa, które jest organizatorem oferty dla turystów. Działania mają charakter spontaniczny i opierają się często na społecznym zaangażowaniu kilku miłośników Kolejki.

2.1. PRZEJAZDY WĄSKOTORÓWKĄ

Od 1994 do 1999 roku przejazdy odbywały się sporadycznie (1995 – z okazji jubileuszu kolejki, 1997 z okazji Dni Turystyki). Dopiero z inicjatywy poznańskiego Klubu Modelarzy Kolejowych w 1999 roku podjęto prace udrażniające torowisko, co pozwoliło na uruchomienie kilku pociągów specjalnych jesienią 2000 i wiosną 2001 roku (skład prowadził parowóz Borsig).

Od 2002 każdego roku TWKP organizuje przejazdy specjalne z fotostopami, na szlaku do Niezychowa. Jeden pociąg to maksymalnie 5 wagoników, zabierających maksymalnie do 60 osób (skład: trzy letniaki i wagon techniczny, ciągniony przez spalinową lokomotywę Wls).

Cena przejazdu pociągów na zamówienie zależy od długości trasy i waha się od 300 do 1200 zł (pieniądze zasilają konto TWPK). Cena promocyjna w 2007 - roku 60 zł od osoby.

W 2007 roku zrealizowano ok. 30 przejazdów, w których uczestniczyło ok. 3000 osób.

Przejazdy dla grup dzieci i młodzieży mają w programie edukację ekologiczną na leśnej ścieżce dydaktycznej „Kręta” Nadleśnictwa Kaczory.

TWKP stale współpracuje z Nadleśnictwem Kaczory, które wspiera materialnie kolejkę, dostarcza drewno na remonty wagoników, ogniska oraz co roku przekazuje kwotę (3000 zł w 2007 roku) z programu „Dydaktyka leśna”.

2.2. TRASA KOLEJKI

Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa działa na najstarszej trasie WKP Białośliwie – Łobżenica (30 km, 9 stacji), z dwoma odgałęzieniami Czajcze – Wysoka (5 km) i Niezychowo – Glesno (14 km). W pobliżu stacji Kocik Młyn leśnicy z Nadleśnictwa Kaczory, przygotowali leśną bazę turystyczną, wykorzystywaną na kolejkowe pikniki oraz leśny parking.

CIEKAWOSTKA

Pan Grzegorz Suliga ma w swoich zbiorach ponad 100 tekstów piosenek o tematyce kolejowej oraz nagrania koncertowe kolejkowych piosenek. Być może jest to największy zbiór w Polsce!

Zamawianie pociągu: Wyrzyska Kolejka Powiatowa
tel. 606 339 343, mail: zarzad@twkp.most.org.pl
pisemnie: 89-340 Białośliwie, ul. Kościuszki 5

3. KOLEJOWE IMPREZY

3.1. OGÓLNOPOLSKIE TURYSTYCZNE KOLEJKOWE ŚPIEWANIE.

Kolejkowe Śpiewanie organizowane jest od 2002 roku przez TWKP. Pomysłodawcą imprezy jest wiceprezes Towarzystwa Pan Grzegorz Suliga, mieszkaniec Białośliwia, który od 1984 roku organizował „Nocne Śpiewanie na Zamku Świecie”.

Każdy z uczestników konkursu przedstawia dwie piosenki, przy czym jedna związana musi być tematycznie z białośliwską kolejką. Co roku nagrodzony utwór o wąskotorówce, zostaje „Kolejkową Piosenką Roku”. Kolejka białośliwska doczekała się kilkunastu piosenek o sobie. Stałym punktem spotkania fanów kolejowej piosenki jest sobotni przejazd wąskotorową ciuchcią, połączony z ogniskiem na polanie w Kociku.

Początkowo impreza odbywała się w Domu Kultury w Białośliwiu, w ostatni piątek i sobotę lutego. Od 2005 wraz ze zmianą terminu na wrzesień, koncerty odbywają się na stacji kolejki wąskotorowej, a scena mieści się towarowym wagoniku.

W 2008 roku Turystyczne Ogólnopolskie Kolejkowe Śpiewanie odbędzie się 19-20 września, na stacji kolejki w Białośliwiu.

Ogólnopolskie Turystyczne Kolejkowe Śpiewanie VII edycja w 2008 roku
Impreza coroczna, o zasięgu ogólnopolskim, termin: wrzesień; w kolejnych edycjach uczestniczyło od 300 do 600 osób
Organizator: Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa

3.2. RAJD HAPPY END

Coroczny, tradycyjny jesienny rajd kończy sezon turystyczny na kolejce. Uczestnicy pieszo wędrują po okolicach Białośliwia, także leśną ścieżką dydaktyczną „Kręta”. Zdarzają się amatorzy turystyki rowerowej. Ilość uczestników jest ograniczona do 120 osób, bowiem tylu rajdowiczów zabiera maksymalnie kolejka dowożąca do szlaków wędrowek. Rajd kończy piknik z ogniskiem w leśnej bazie turystycznej Kocik Młyn, w trakcie którego organizowane są konkursy wiedzy zdobytej podczas wędrowania: o kolejce, o lesie, ciekawostkach powiatu pilskiego, itp.

W 2008 roku Rajd odbędzie się w dniu 27 września (sobota).

Rajd HAPPY END, V edycja w 2007 roku
Impreza coroczna, o zasięgu ogólnopolskim, termin: wrzesień; maksymalnie 120 uczestników
Organizator: Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa

4. ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ Z KOLEJKĄ W BIAŁOŚLIWIU

4.1. TOWARZYSTWO WYRZYSKA KOLEJKA POWIATOWA

Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa wpisane zostało do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 06 listopada 2001. Założycielami było 28 pasjonatów kolejki w Białośliwiu (hobbyści, kolejarze, mieszkańcy gmin Białośliwie, Łobżenica, Wysoka i Wyrzysk). Towarzystwo sprawuje opiekę nad zapleczem i taborem kolejki oraz prowadzi ograniczoną działalność turystyczną.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Zgodnie ze statutem wszystkie uzyskane środki przeznaczone są na remonty taboru i utrzymanie kolejki w możliwie najlepszym stanie. Działalność oparta jest głównie na pracy wolontariuszy, członków stowarzyszenia jak i wielu innych osób zafascynowanych kolejką. W październiku 2002 roku na trasę wyruszył pierwszy oficjalny pociąg TWKP. Od tamtej pory prowadzone są przewozy okazjonalne i turystyczne.

Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa, <http://www.bwkd.pro24.pl>

Zarządca: Starostwo Powiatowe w Pile,

Opiekę sprawuje: Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa, www.wkp600mm.fora.pl

Prezes: Mariusz Małachowski,

Wiceprezes: Piotr Rogoziński i Grzegorz Suliga

Adres: 89-340 Białośliwie, ul. Kościuszki 5

tel. 067 287 75 036, tel. 606 339 343, 606 339 410, mail: zarzad@twkp.most.org.pl, suligajeg@wp.pl

III. ZESPÓŁ PILSKIEJ PAROWOZOWNI „OKRĄGLAK”

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

„...zespół pilskiej parowozowni.

Jego stan nie przynosi chluby ani właścicielowi, ani miastu”

*”Projekt wykorzystania zespołu historycznej parowozowni w Pile”
maszynopis, 2008*

1. HISTORIA I KOLEJOWE OBIEKTY ZABYTKOWE

W 1851 roku miasto Piła znalazło się na trasie ówczesnej Kolei Wschodniej (Ostbahn) łączącej Berlin z Królewcem, W ciągu 20 lat Piła stała się węzłową stacją pierwszej kategorii, z której wyjazd jest możliwy aż w siedmiu kierunkach. Dziś jest jednym z największych węzłów nie tylko w Wielkopolsce ale i w kraju.

Rozległe tereny kolejowe, z siecią torowisk i licznymi obiektami rozciągają się w części południowej miasta, blisko Śródmieścia. Wschodnia część, gdzie znajdują się dworzec PKP i zabytkowa parowozownia, dochodzi do brzegów rzeki Gwdy, zachodnia część ma charakter wybitnie towarowy, tu zlokalizowane są między innymi obiekty byłych Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego. Części te dzieli droga numer 180, przerzucona nad torami nowym wiaduktem o długości 230 metrów, oddanym do użytku w 1975 roku (do 2004 roku była to główna trasa tranzytowa z Poznania w kierunku północnym, obecnie tranzytowe drogi 10 i 11 stanowią północno - wschodnią obwodnicę miejską)

1.1. 157 LAT HISTORII PILSKIEGO WĘZŁA KOLEJOWEGO

Pierwsza linia kolejowa dotarła do Piły od strony Berlina 27 lipca 1851 roku. Rok później, przez Bydgoszcz, przedłużono ją do Tczewa. Kolejno powstały: linia do Złotowa w 1871 roku, linia Poznań – Szczecinek w 1879 roku, do Wałcza w 1881 roku oraz w 1913 do Czarnkowa. Już w latach 70-tych XIX wieku Piła była jedną z najważniejszych stacji wschodnich Niemiec o

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

znaczeniu strategiczno – militarnym. Rosnący ruch pociągów osobowych i towarowych oraz pruskie plany rozwoju sieci kolejowej, wymagały odpowiednio rozległego zaplecza do obsługi pasażerów i taboru kolejowego. Dlatego w 1868 roku parlament pruski podjął decyzję o inwestycjach na pilskiej kolei, których realizację rozpoczęto w 1870 roku.

Drugim okresem rozbudowy stacji była pierwsza dekada XX wieku, kiedy powstały duże zakłady naprawy taboru kolejowego, głównie parowozów. W okresie II wojny światowej stacja w Pile osiągnęła swe największe historycznie rozmiary i rozciągała się od rzeki Gwdy na wschodzie po miejscowość Stobno na zachodzie. Funkcjonowało wówczas 5 parowozowni!

Przed II wojną światową pilski węzeł kolejowy stał się największym „pracodawcą” w mieście, zatrudniającym w sumie ponad 2000 osób.

II wojna światowa nie oszczędziła Piły. W 1945 roku ciężkie walki o wyzwolenie miasta - twierdzy obróciły w ruinę 75% zabudowań miasta, szczęśliwie obiekty kolejowe przetrwały w dobrym stanie, gdyż musiały zapewnić sprawny transport z zaopatrzeniem frontu zachodniego.

1.2. STACJA PIŁA GŁÓWNA

Pierwsza mała stacja z 1851 roku po 20 latach uległa zasadniczej rozbudowie. W latach 1873 – 76 powstał nowy, funkcjonalny dworzec. Eklektyczny w stylu budynek mieścił trzy poczekalnie dla podróżnych, biura stacyjne z telegrafem, pocztę i kolejarские mieszkania. Największa rozbudowa objęła zaplecze techniczne: powstały parowozownia z centralną, ręczną obrotnicą, urządzenia umożliwiające parowozom uzupełnienie zapasu węgla i wody, budynek biurowy ze zbiornikiem wody, wieża ciśnień, warsztaty.

W 1902 roku zbudowane zostały zakłady naprawcze taboru kolejowego, powiększone i zmodernizowane w latach 1909 – 1910.

1.3. PAROWOZOWNIA „OKRĄGLAK”

Pilska parowozownia z powodu cech budynku zwana okrągłakiem, znajduje się w obrębie stacji kolejowej Piła Główna, na wschód od budynku dworca. Przedstawia ona szczytowe osiągnięcie architektury przemysłowej II połowy XIX wieku. Jest pierwowzorem dla wielu parowozowni europejskich, między innymi w Hamburgu i Magdeburgu. Parowozownia należy obecnie do najstarszych, w oryginalnym kształcie zachowanych budynków w Pile.

Pilska „szopa” została wybudowana w latach 1870 – 1874. Szesnastokątna hala główna o średnicy 31 metrów, przykryta jest kopułą o wysokości 16 metrów. Halę obiega szeroka na 10 metrów nawa mieszcząca warsztaty. O wartości tej budowli stanowi unikatowe centralne umieszczenie obrotnicy i szkieletowa konstrukcja kopuły wsparta na 16-stu żeliwnych słupach. Szkielet kopuły tworzą stalowe elementy łączone nitami – niezwykle nowatorskie rozwiązanie, które długo budziło zachwyt inżynierów i było opisywane w specjalistycznych pismach. Ta solidna konstrukcja ciągle chroni Okrągłaka przed zawaleniem.

Obiekty parowozowni ze względu na ich wartość historyczno – techniczną, objęte są ochroną konserwatorską. Trwa procedura wpisu do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego. Niestety, nie zabezpiecza to obiektu przed groźbą likwidacji. Próby takie PKP, prawny właściciel, już podejmowała, szczęśliwie dotąd nieskutecznie. W Pile trwa społeczna batalia o uratowanie bezcennego zabytku. Kilkunastoosobowa grupa członków Stowarzyszenia Parowozownia Pilska Okrągłak potrzebuje konsekwentnego wsparcia władz samorządowych miasta, powiatu i województwa oraz wszystkich polskich miłośników kolei.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

CIEKAWOSTKA

26 października 2007 roku na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej odbyła się obrona doktoratu pani mgr Joanny Sówki-Sowińskiej, którego temat dotyczył zagospodarowani pilskiego dworca, w tym parowozowni. (źródło: www.dawnapila.pl)

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

2.1. PAROWOZOWNIA OKRĄGLAK

Obecnie Parowozownia Okrąglak jest obiektem fascynującym miłośników parowozów i pasjonatów obiektów kolejowej architektury XIX wieku. Samodzielnie i na własną odpowiedzialność można zwiedzać obiekty zespołu zabytkowej parowozowni i stacji kolejowej Piła Główna.

2.2. PAROWOZY NA STACJI PIŁA GŁÓWNA

Na stacji Piła Główna zatrzymują się na dłużej dwa dobrze znane miłośnikom kolejnictwa pospieszne pociągi specjalne „Pirat” i „Blues Express”, tradycyjnie prowadzone przez wolsztyńską „Piękną Helenę”.

- Radosny pociąg pospieszny „Pirat” relacji Poznań – Kołobrzeg (i z powrotem), jedzie z okazji Dnia Dziecka, w pierwszy weekend czerwca. W Pile parowóz ma przerwę techniczną, jest smarowany i szlakowany oraz uzupełnia zapas wody z wozów strażackich, co cieszy się wielkim zainteresowaniem pasażerów i widzów.
- Wypełniony po brzegi muzyką „Blues Express” relacji Poznań – Zakrzewo (i nocny powrót) zatrzymuje się w Pile na 30 minut. W czasie, gdy parowóz jest obrządzany, na dworcu odbywa się klimatyczny bluesowy koncert.
- Stosunkowo często można ujrzeć w Pile testowe przejazdy zabytkowych parowozów, którym sprawność przywraca działająca w parowozowni firma „Interlok”.

3. KOLEJOWE IMPREZY

W Pile nie odbywają się imprezy „kolejowe, ale warto w tym miejscu wspomnieć o imprezie odbywającej się od 15 lat w sąsiednim Powiecie Złotowskim, w której uczestniczy kilkanaście tysięcy osób, w tym miłośnicy kolejowych szlaków.

3.1. BLUES EXPRESS

„Kultowa impreza bluesmanów z całej Polski”.

Pomysłodawcą imprezy i kierownikiem od 1993 roku do dziś, jest Pan Henryk Szopiński z Domu Polskiego w Zakrzewie.

Festiwal Blues Express to sobotni koncert w Zakrzewiu (powiat Złotowski), w leśnym amfiteatrze nad malowniczym Jeziorem Proboszczowskim i tygodniowe warsztaty bluesowe. Absolutnym wyróżnikiem imprezy jest przejazd uczestników pociągiem prowadzonym przez parowóz, połączony z planowymi i spontanicznymi występami muzyków na wybranych stacjach kolejowych, także w Pile. Pierwsze lata kursował tylko jeden Blues Express z Poznania. W 2000 roku po raz pierwszy (były potem przerwy) do Zakrzewia zawitały dwa składy pociągów bluesowych z Poznania/Piły i z Gdańska.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

W 2008 roku z Poznania skład prowadziła Piękna Helena, sprzedano 1200 biletów w cenie pociągu pospiesznego.

Od 2007 roku inauguracją festiwalu jest plenerowy koncert w Pile na stacji Piła Wyspa.

Blues Express XVI edycja

Impreza, coroczna, o zasięgu ponadregionalnym, termin: lipiec; na wszystkich koncertach (także w czasie przejazdu około 15 000 osób.

Organizator: Zakrzewski Dom Kultury "Dom Polski"

Adres: 77-424 Zakrzewo, ul. ks. B. Domańskiego 18,

tel. 067 266 70 50

4. ORGANIZACJE I FIRMY ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ Z PAROWOZOWNIĄ W PILE

4.1. STOWARZYSZENIE PAROWOZOWNIA PILSKA „OKRĄGLAK”

Z „inicjatywy mieszkańców miasta Piły, zainteresowanych losem zabytkowej parowozowni” po kilku miesiącach dyskusji i spotkań w 2006 roku, powstała organizacja w formie stowarzyszenia, która za cel postawiła sobie uratowanie cennych pilskich obiektów kolejowych i zagospodarowanie ich na potrzeby turystyki. Rejestracja SPPO nastąpiła 28 marca 2007 roku.

Na zaproszenie Stowarzyszenia do współpracy odpowiedziało Starostwo Powiatowe w Pile i firma „Interlok”, prowadząca działalność na terenie sąsiadującym z parowozownią (w tzw. hali wachlarzowej).

W pierwszym roku działania najważniejszym zadaniem, konsekwentnie realizowanym, było tworzenie szumu medialnego wokół „problemu Okrągłaka”, inwentaryzacja obiektów parowozowni i przygotowanie koncepcji ich zagospodarowania. W styczniu 2007 roku uruchomiona została strona internetowa SPPO www.parowozownia.pilska.prv.pl

Najbardziej aktywnymi członkami Stowarzyszenia są Panowie Piotr Ziółkowski – prezes, Piotr Rogoziński – wiceprezes i Piotr Chabowski - sekretarz

„OKRĄGLAK – PROJEKT WYKORZYSTANIA ZESPOŁU HISTORYCZNEJ PAROWOZOWNI W PILE”

W 2008 roku powstało opracowanie, które jest solidną podstawą do rozmów z PKP - właścicielem obiektów, samorządami miasta Piły, Powiatu Pilskiego, Gminy Ujście oraz podmiotów gospodarczych. Planuje się wykorzystanie Parowozowni na cele turystyczne, ekspozycyjne i kulturalne przy zachowaniu działalności produkcyjnej.

Trwają prace nad wpisaniem obiektów kolejowych oraz stacji kolejowej w Pile do rejestru zabytków i zyskiwaniem wsparcia instytucji i osób dla idei Stowarzyszenia. (Opracowanie w załączeniu na płycie CD).

Stowarzyszenie Parowozownia Pilska Okrągłak, www.parowozownia.pilska.prv.pl

Prezes: Piotr Ziółkowski

Adres: 64-920 Piła, Al. Jana Pawła II 5/4

tel. 604 177 291, e-mail: parowozownia@gmail.com

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

4.2. „INTERLOK” SPÓŁKA Z O.O.

„Interlok” jest jedyną w Polsce firmą, która na otwartym rynku dokonuje pełnych remontów i napraw parowozów i maszyn parowych. (Gniezno działa w ograniczonym zakresie tylko na potrzeby PKP). Jest jedną z niewielu firm w Europie, w których specjaliści – rzemieślnicy kolejowi potrafią tradycyjnym sposobem przywracać życie zabytkowym maszynom, co jest cenione, gdyż zawody kolejarskie w wielu krajach „wymarły”. W pilskiej parowozowni pracuje około 25 fachowców.

Firma „Interlok” spółka z o.o. wyodrębniła się w styczniu 1989 roku z nieistniejącego dziś Zakładu Napraw Taboru Kolejowego w Pile i jest jedynym spadkobiercą tradycji tych zakładów ze względu na zatrudnionych specjalistów oraz wykorzystywanie zabytkowych maszyn i urządzeń. Jest znanym w Europie zakładem remontującym i odbudowującym zabytkowe parowozy. Posiada stosowne międzynarodowe certyfikaty (np. kotłowe) dopuszczające jej wyroby do eksploatacji. Obok napraw parowozów jest producentem drezyn ręcznych i rowerowych według historycznych wzorów.

„Interlok” często pracuje na potrzeby zagranicznych ekip filmowych (Niemcy, Austria, Szwajcaria)

„Interlok” jest żywotnie zainteresowany rozwojem turystyki kolejowej w Wielkopolsce. Nie do przecenienia jest wiedza i doświadczenie, jakie posiadają w tym zakresie osoby zarządzające firmą, ponieważ firma jest jedynym przedstawicielem Polski w zgromadzeniach europejskiego zrzeszenia kolei muzealnych i turystycznych FEDECRAIL.

Dzięki działalności „Interlok”-u miasto Piła znane jest w środowiskach hobbystów kolejowych wielu krajów Europy.

„Interlok” Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne, www.pila.interlok.info

Dyrektor: Henryk Palczewski,

Adres: 64-920 Piła, ul. Zakopiańska 1,

tel./fax 067 210 00 89, e-mail: pila@interlok.info ; interlok@op.pl

4.3. PUNKT INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Punkt Informacji Turystycznej został otwarty 10 lipca 2003 roku. Można w nim uzyskać informacje z zakresu turystyki, rekreacji, sportu oraz kultury regionu. W miarę potrzeb gromadzone są dodatkowe szczegółowe dane, zgodne z oczekiwaniami odwiedzających powiat.

Punkt jest w stałym kontakcie z grupami zagranicznymi, starając się zainteresować ich najnowszymi informacjami z powiatu pilskiego i terenu województwa wielkopolskiego. W tworzeniu turystycznej bazy informacyjnej czynnie uczestniczą: Urząd Miasta w Pile, gminy Powiatu Pilskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Wielkopolski Ośrodek Promocji i Informacji w Poznaniu, a także Starostwo Powiatowe w Pile.

Powiatowo - Miejski Punkt Informacji Turystycznej, Kulturalnej i Sportowej

Siedziba Punktu: Pilski Dom Kultury – hol,

Adres: 64-920 Piła, Plac Staszica 1,

tel. 067 210 94 86, fax 067 210 50 02, e-mail: pit@powiat.pila.pl

4.4. POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE

PTTK Oddział Piła to najstarsza organizacja turystyczna w Powiecie Pilskim skupiająca miłośników Ziemi Nadnoteckiej. Rozwija i upowszechnia krajoznawstwo i różne formy turystyki kwalifikowanej, głównie pieszą, rowerową i kajakową. Jest organizatorem kilkadziesiątu imprez

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

typu rajdy, spływy, pikniki turystyczne. Obecnie w działalności PTTK nie zaznacza się „turystyka kolejowa” ale Organizacja jest zainteresowana jej rozwojem.

Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Oddział w Pile, www.pila.pttk.pl

Adres: 64-920 Piła, ul.Śródmiejska 12/1

tel. 067 212 44 30, 067 352 93 61, poczta@pila.pttk.pl

Oddział czynny:

poniedziałek / wtorek / czwartek / piątek: 12.00 – 16.00, środa: 12.00 – 17.00

5. OTOCZENIE TURYSTYCZNE DLA OBIEKTÓW TURYSTYKI KOLEJOWEJ

5.1. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

5.1.1. Baza noclegowa

W całym Powiecie pilskim do dyspozycji turystów jest około 1500 miejsc noclegowych, z czego w samym mieście Piła w 14 obiektach znajduje się ponad tysiąc łóżek. Baza noclegowa jest zróżnicowana jakościowo i dostępna na każdą kieszeń: hotele i pensjonaty, schronisko młodzieżowe i ośrodki wypoczynkowe. Wiele z nich posiada dobrze wyposażone sale konferencyjne i zaplecze rekreacyjne oraz przystosowanie dla niepełnosprawnych gości. Na terenie Powiatu jest 20 gospodarstw agroturystycznych, oferujących z reguły kilka – kilkanaście miejsc. Szczegółowy wykaz obiektów z cenami (dla wszystkich obiektów poza „agroturystyką”) i bardzo treściwym opisem, znajduje się na stronie Starostwa Powiatowego: www.powiat-pilski.intrux.pl.

5.2.2. Infrastruktura rekreacyjna

◆ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

MOSiR zarządza nowoczesnymi obiektami z bardzo rozbudowanym zapleczem. Są to:

- Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy Płotki w Pile - kąpielisko z wypożyczalnią sprzętu wodnego i rowerów górskich, domki campingowe oraz punkty małej gastronomii;
- Kryta Pływalnia "Wodnik" z kawiarnią, siłownią, sauną, solarium, jacuzzi. W obrębie Pływalni znajdują się 4 korty tenisowe;
- Kryta Pływalnia "Szuwarek" o wymiarach 12,5m x 25m. W kompleksie (9 ha): 3 korty tenisowe, ośrodki sprawności fizycznej, boiska do koszykówki, piłki siatkowej, piłki ręcznej i do piłki nożnej;
- Hala Sportowo – Widowiskowa na 1 500 miejsc siedzących z boiskiem z siłownią oraz amfiteatrem i Stadion Miejski z zapleczem treningowym, bazą noclegową i gastronomiczną. Obiekty bardzo nowoczesne, spełniające standardy europejskie;
- Centrum Strzelectwa "Tarcza" - zespół strzelnic sportowych oraz sala gimnastyczna; 17 hektarów powierzchni, baza noclegowa i gastronomiczna.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pile www.mosir.i-pila.pl

Adres: Dyrekcja 64-920 Piła, ul. Żeromskiego 90

tel./fax 067 213 27 83, e-mail: sekretariat@mosir.pila.pl

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

◆ Szlaki piesze i rowerowe.

Polodowcowy krajobraz Ziemi Nadnoteckiej jest idealny na piesze i rowerowe wędrówki. Oznakowane szlaki prowadzą do ciekawych miejsc, przez najbardziej urokliwe zakątki, wzdłuż jezior i przez tereny leśne. Wytyczone zostało piętnaście pieszych szlaków turystycznych o długości 300 kilometrów (dwa szlaki przebiegają przez Białośliwie) i sześć tras rowerowych o całkowitej długości 240 kilometrów.

Przez gminę Białośliwie biegnie żółty szlak turystyczny z Osieka do Kaczor, Międzynarodowa Trasa Rowerowa EURO ROUTE R1 (Francja – Rosja) i dydaktyczna ścieżka rowerową pn. „KRETA”. Trasa ta ma 6,5 km długości, biegnie przez lasy Nadleśnictwa Kaczory.

◆ Szlaki wodne i kąpieliska.

Do uprawiania kajakarstwa rodzinnego polecany jest stosunkowo łatwy szlak na rzece Rurzyca, jeden z najpiękniejszych w Wielkopolsce. Płyne ona malowniczo przez pięć jezior i charakteryzuje się dość dużym i stałym przypiływem wody (I klasy czystości!), co umożliwia spływy kajakowe przez cały rok. Na Rurzycy w 1978 roku pływał Jan Paweł II. Pozostałe szlaki wodne znajdują się na rzekach: Noteć, Gwda (od jeziora Studnica do Ujścia) i Łobzonka (od Czyżykowskiego Młyna do Noteci)

W Powiecie Pilskim jest kilkanaście jezior rynnowych, większość otoczona lasami, z brzegami porośniętymi gęstą roślinnością. Jeziora są słabo zagospodarowane. Strzeżone kąpieliska znajdują się na dwóch „miejskich” jeziorach w Piły: kąpielisko „Płotki” (Jezioro Płocie) i kąpielisko „Piachy” (Jezioro Piaskowe). Niestrzeżone kąpieliska znajdują się na jeziorze Wapińskim.

5.3. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

◆ Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile

Muzeum mieszczące się ładnej przedwojennej wili, gromadzi obiekty z zakresu archeologii (najstarsze z epoki mezolitu i neolitu), etnografii (m.in. kolekcja szopek), historii (karty pocztowe, militaria) i sztuki (m.in. kolekcja fajansów z Chodzieży). Często są wystawy, seminaria i konferencje.

Muzeum Okręgowe, www.muzeum.pila.pl

Adres: 64-920 Piła, ul. Browarna 7,

tel. 067 212 71 37

Muzeum czynne:

wtorek – piątek: 10.00 – 16.00; sobota, niedziela i święta 11.00 – 16.00; w poniedziałek nieczynne

Ceny biletów:

normalny 5,00 zł, ulgowy 3,50 zł, ulgowy dla dzieci w wieku przedszkolnym 1,50 zł, rodzinny 10,00 zł

◆ Muzeum Stanisława Staszica

Muzeum poświęcone postaci Stanisława Staszica (1755-1826), mieści się w siedzibie rodowej Stasziców. Ładny dom w konstrukcji szkieletowej, uważany za najstarszy w Pile, został gruntownie odrestaurowany ze składek społeczeństwa w 1947 roku. Przy Muzeum od 2003 roku istnieje „Galeria MS”, w której prezentuje się fotografie, malarstwo, rysunek, grafikę i obiekty przestrzenne.

Muzeum Stanisława Staszica, www.muzeumstaszica.pl

Galeria MS www.galeriams.pl

Adres: 64-920 Piła, ul. Browarna 18,

tel. 067 213 15 67, fax 067 215 31 39, e-mail: muzeumstaszica@wp.pl

Muzeum czynne:

poniedziałek – piątek: 9.00 – 16.00; sobota – niedziela: 10.00 – 16.00

w sobotę wstęp bezpłatny

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

◆ Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, Gmina Wyrzysk

Muzeum na wolnym powietrzu prezentuje architekturę ludową z północnej Wielkopolski - Krajny, Pałuk i Puszczy Nadnoteckiej. Na powierzchni 13 hektarów udostępnionych jest 27 obiektów (połowa XVIII do początku XX wieku), wyposażonych w meble, przedmioty codziennego użytku i sprzęt gospodarski, uzupełnione małą architekturą (kapliczki, gołębniki). Często odbywają się duże i małe imprezy typu „żywy skansen”.

Muzeum Kultury Ludowej Oddział Muzeum Okręgowego w Osieku, www.muzeum.pila.pl

Adres: 89-333 Osiek ul. Dworcowa,

tel. 067 286 60 90

Skansen czynny:

maj – październik: od wtorku do niedzieli godz. 10.00 – 18.00, poniedziałek - nieczynne

grudzień – kwiecień wtorek – piątek godz. 10.00 – 15.00

(w soboty i niedziele po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym)

listopad - skansen nieczynny.

Ceny biletów:

normalny 6 zł, ulgowy 4 zł, rodzinny 13 zł

◆ Sanktuarium Maryjne - Górka Klasztorna

W małej wiosce koło Łobżenicy znajduje się najstarszy ośrodek kultu maryjnego w naszym kraju - miejsce pielgrzymek wielu Polaków. Jest to zespół klasztorny Misjonarzy Świętej Rodziny, do którego należy wspaniały barokowy kościół z XVII w., z rokokowym ołtarzem głównym i obrazem Matki Boskiej Góreckiej. Podziemia Kościoła zajmują pomieszczenia muzeum. Na terenie Sanktuarium znajduje się Dom Pielgrzyma i punkt gastronomiczny „Arka”.

Sanktuarium Maryjne w Górcie Klasztornej, www.gorkaklasztorna.msf.opoka.org.pl

Adres: 89-310 Łobżenica

tel.: 067 286 08 48, e-mail: gk@msf.opoka.org.pl

6. SAMORZĄDY, INSTYTUCJE I ORGANIZACJE Ziemi Nadnoteckiej wspierające i zaangażowane w rozwój produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”

- Starostwo Powiatowe w Pile
- Urząd Miasta Piły
- Urząd Miasta i Gminy Łobżenica
- Stowarzyszenie Parowozownia Pilska OKRAĞLAK
- Towarzystwo Wyrzyska Kolej Powiatowa
- PTTK oddział w Pile
- INTERLOK sp. z o.o.

ZIEMIA KOŚCIAŃSKA I GOSTYŃSKA

Ziemia Kościańska i Gostyńska położone są w południowej części Województwa Wielkopolskiego. Biegają tu ważne szlaki komunikacyjne, droga krajowa numer 5, z Bydgoszczy do granicy z Czechami w Lubawce i numer 12, od granicy niemieckiej w Łęknicy do granicy z Ukrainą w Dorohusku oraz główny szlak kolejowy łączący Śląsk z Wybrzeżem. Ta część Wielkopolski ma wiele turystycznych atutów, które mogą zatrzymać tranzytowych podróżnych na dłużej: wysokiej klasy artystycznej obiekty sakralne, urokliwe dworki i pałacyki wielkopolskiego ziemiaństwa, doskonałe warunki do uprawiania turystyki rowerowej i wodnej oraz samorządową kolejkę wąskotorową w Śmiglu, drezynowy szlak na nieczynnej linii kolejowej numer 366 i najmniejszą w Polsce kolejkę parkową.

IV. ŚMIGIELSKA KOLEJ DOJAZDOWA

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

Śmigiel jest niewielkim, typowo po wielkopolsku zadbanym miasteczkiem. W XVII wieku rozślawiały miasto hodowane tu pijawki, w wieku XIX setka wiatraków, stojąca na okolicznych wzniesieniach, w XX powiatowa wąskotorówka, na której ponad 100 lat prowadzony jest codzienny planowy ruch pociągów pasażerskich, jedyna taka w Polsce, pierwsza samorządowa kolejką wąskotorowa w XXI wieku. Śmigiel położony 60 kilometrów na południe od Poznania, z pewnością jest miastem, dla którego warto zjechać z drogi krajowej numer 5.

1. HISTORIA I OBIEKTY ZABYTKOWE

1.1. 108 LAT HISTORII ŚMIGIELSKIEJ KOLEJKI WĄSKOTOROWEJ

Pod koniec XIX wieku w całej Wielkopolsce powstawały linie kolejek wąskotorowych, które „wiązały teren” z liniami normalnotorowymi. Władze powiatu Śmigiel, w porozumieniu z sąsiednim Kościanem i Grodziskiem, zdecydowały się skorzystać z możliwości, jakie dawała samorządom pruska ustawa z 1892 roku, określająca zasady budowy linii wąskotorowych. Zaplanowano linię o prześwicie 1000 milimetrów, biegnącą z Krzywinia przez Śmigiel i Wielichowo do Ujazdu. 17 września 1900 roku oddany został do użytku pierwszy odcinek – 18 kilometrów linii Krzywiń – Stare Bojanowo. Następnego roku wąskotorówka dotarła do stacji Ujazd a łączna długość torów kolejki wyniosła 54 kilometry. W 1910 roku wybudowany jeszcze został odcinek Wielichowo – Rakoniewice, co dało całkowitą długość 73 kilometry.

Przez kolejne dziesiątki lat Kolejka przeżywała trudne chwile. W 1923 roku przetrwała kryzys finansowy dzięki pożyczce mieszkańców Powiatu. W 1932 roku zmieniła właściciela i otrzymała nazwę Kościańska Wąskotorowa Kolej Powiatowa w Śmiglu.

Uratowana od wysadzenia przez Niemców w 1945 roku, zaczęła po wojnie funkcjonować jako Śmigielska Kolej Wąskotorowa. W 1949 roku właścicielem kolejki zostaje PKP (zmiana nazwy na Śmigielska Kolej Dojazdowa), które w 1952 roku zmienia rozstaw torów z 1000 na 750 milimetrów. Parowozy zniknęły z wąskiego toru w 1973, zastąpione przez spalinówki.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Pierwsze kilometry torowisk Polskie Koleje zaczęły zamykać w 1990 roku na linii Stare Bojanowo – Krzywiń. W 2001 roku czynny pozostał już tylko 23-kilometrowy odcinek Stare Bojanowo – Wielichowo, na którym 23 czerwca tegoż roku zawieszono kursowanie pociągów osobowych. Nad Powiatową Kolejką zawisło niebezpieczeństwo całkowitej likwidacji.

Dzięki zaangażowaniu władz i mieszkańców Gminy Śmigiel, oraz miłośników wąskich torów, 16 stycznia 2002 roku majątek Kolejki przejął samorząd Gminy a operatorem zostało Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych z siedzibą w Kaliszu. Planowe pociągi osobowe wróciły na tory 4 lutego 2002 roku. W czerwcu 2003 roku rozpoczęto przewozy towarowe. W takim kształcie Śmigiejska Kolej Dojazdowa funkcjonuje do dzisiaj jako pierwsza samorządowa kolej w Polsce.

1.2. STACJA ŚMIGIEL

Stacja Śmigiel znajduje się w południowej części miasta, przy drodze, która była trasą tranzytową Poznań – Wrocław, do czasu zbudowania w 2004 roku wschodniej obwodnicy miasta. Nad torami droga biegnie wiaduktem, który MK często traktują jako „foto-stop”.

Stacja została zbudowana w latach 1898 – 1900. Tuż przy przejeździe kolejowym, gdzie tory biegną łagodnym łukiem, stoi stylowy, murowano-szachulcowy budynek – dawna siedziba dyrekcji SKP. Na ścianie frontowej zwraca uwagę tablica „SKPL Punkt Informacji Turystycznej” i tarcza czynnego(!) zegara, nad którym zamontowana lampa ma żarówkę osłoniętą słoikiem zamiast klosza.

Na stacji w Śmiglu znajdują się również zabytkowe zabudowania: lokomotywnia, nastawnia i warsztaty z podnośnikami. W warsztatach zdecydowana większość maszyn i urządzeń liczy sobie ponad 50 lat i wpisana jest do rejestru zabytków. Mimo zaawansowanego wieku urządzenia są sprawne i wykorzystywane w codziennej pracy kolejarzy. Najstarszym eksponatem jest prasa na wodę do wyciskania zestawów kołowych z 1908 roku, która bywa uruchamiana dla szczególnie zainteresowanych miłośników kolei. Pracująca prasa wzbudza wielki entuzjazm u zagranicznych Miłośników Kolei.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

2.1. OBSŁUGA TURYSTÓW

Stacja Śmigiel jest dobrze zagospodarowana pod kątem przybywających tu turystów.

Pomieszczenia w zabytkowym budynku stacji są wykorzystane na:

- **Punkt obsługi turystów**, określony jako "informacja turystyczna", klimatyczne pomieszczenie z małą ekspozycją zabytkowych drobiazgów z wyposażenia stacji kolejowej, prowadzona jest drobna sprzedaż wydawnictw turystycznych i gadżetów kolejowych. Niestety, z powodu braku etatu, dostępność punktu dla pasażerów i turystów jest często ograniczony, punkt czynny jest okazjonalnie. Najczęściej można spotkać tu Panią Lidę Kreuschner, o której internauci piszą "dobry duch stacji w Śmiglu".

Punkt informacji

czynny najczęściej w dni powszednie w godzinach 7.00 – 15.00,

kontakt: Pani Lidia Kreuschner, tel. 694 023 432.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- **Bar restauracyjny** - może pomieścić około 50 osób, serwowane są napoje, przekąski i dania gorące. Bar jest ładnie wyremontowany, bardzo czysty, panuje miła kameralna atmosfera. Na zewnątrz, na małym placu otoczonym zielenią, pod parasolami ustawione są stoły z ławkami. W barze są dwie toalety z umywalką. Lokal jest dzierżawiony przez dwuosobową spółkę (stąd pewnie nazwa), zatrudnia, w zależności od sezonu do siedmiu osób.

Bar Duet

Adres: 64-030 Śmigiel, Dworcowa 2;

tel: 065 518 97 98

Godziny otwarcia: poniedziałek – piątek: 09.00 - 24.00, sobota, niedziela: 12.00 - 24.00

- **Pokoje gościnne SKPL** - przygotowane są trzy pokoje (w sumie dla 10 osób), z wspólną łazienką, do dyspozycji gości jest wyposażona kuchnia.

Rezerwacja noclegów: tel. 694 023 432, 065 518 00 10

2.1.1. Zwiedzanie stacji Śmigiel.

Na stacji zwiedzić można wszystkie obiekty, łącznie z nastawnią, warsztatami i lokomotywownią. W chwili obecnej oprowadzaniem zajmuje się naczelnik stacji lub młody miłośnik, dobrze znający temat kolejki. Często gościem na peronie jest Pan Józef Cieśla - były burmistrz Śmigla, wielki miłośnik śmigielskiej kolejki, który bardzo chętnie podejmuje się poprowadzenia po stacji zainteresowanych gości.

Zwiedzanie stacji Śmigiel

- od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 – 15.00,

- w soboty, niedziele i dni wolne po uprzednim telefonicznym umówieniu się.

Cena biletu: 5 zł od osoby

Kontakt: tel. 694 023 432, 065 518 00 10

2.2. LINIE KOLEJOWE

Śmigielska Kolej Dojazdowa eksploatuje, jedyny zachowany z historycznej linii, odcinek Stare Bojanowo – Śmigiel – Wielichowo, o długości 23 kilometry. Na trasie jest 14 stacyjek i przystanków. Znaczne fragmenty torowiska kolejki biegną wzdłuż dróg samochodowych. Na linii panuje stosunkowo duży ruch osobowy i towarowy (jeden z największych ze wszystkich polskich wąskotorówek)

- Stacja Stare Bojanowo (5 km od Śmigla) jest stacją styczną do normalnotorowej traktacji Poznań – Wrocław. Przy torowisku stoi tablica informacyjna ŚKP, właściwie niezauważalna z placu przed budynkiem dworca. Okazały budynek dworca PKP, przy którym kończą się wąskie tory, nie pełni obecnie żadnej funkcji związanej z obsługą pasażerów. Brak jest możliwości uzyskania jakiegokolwiek informacji o kolejce wąskotorowej.
- Stacja Wielichowo – (18 km od Śmigla) – ładny, zabytkowy budynek o konstrukcji szachulcowej, obecnie zamknięty "na głucho".

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.3. ZABYTKOWY TABOR

W chwili obecnej Śmigiełska Kolej Dojazdowa dysponuje taborom do planowych pociągów osobowych. Są to rumuńskiej produkcji: lokomotywy spalinowe Lxd2, wagony motorowe MBxd2, i wagony Bxhpi.

Pociągi na zamówienie składają się z wagoników "turystycznych", są to tzw. letniaki (bez ogrzewania): odkryty, z dachem, salonka i "barowy". Wszystkie są przerobione ze starych wagoników towarowych, najciekawszy jest "barowy", zbudowany na elementach wagonu służbowego z pociągu ratunkowego z 1898 roku, wyprodukowany przez firmę Paulus Posen.

Poza tym na torowiskach stoją brankardy, węglarki, transportery z normalnotorowymi wagonami towarowymi i ponad dwadzieścia niesprawnych lokomotyw i wagoników różnego typu.

2.3. PRZEJAZDY KOLEJKĄ WĄSKOTOROWĄ

2.3.1. Planowe przewozy osobowe

ŚKD prowadzi przewozy osobowe i towarowe. Obecnie pociągi pasażerskie zdominowane są przez młodzież szkolną, która stanowi 95% wszystkich kupujących bilety. Rozkład Jazdy dostosowany jest do ich potrzeb. Pociągi kursują w dni nauki szkolnej: trzy składy Śmigiel – Wielichowo i pięć Śmigiel – Stare Bojanowo. W okresie wakacji pociągi kursują we wszystkie dni robocze.

Korzystający z Rozkładów Jazdy Pociągów powinni upewniać się, czy nie nastąpiła zmiana godzin kursowania, co stosunkowo często się zdarza. Jako przykład: zawieszony ruch osobowy od dnia 07.07.08 do 31.08.08, w związku z rozpoczęciem napraw torowych na sieci ŚKD.

Bilet na całą trasę Stary Bojanów i Wielichowo kosztuje 8 zł.
Rozkład Jazdy i cennik dostępny na stronie: <http://skpl.kalisz.pl>

2.3.2. Planowe pociągi prowadzone parowozem.

Od maja 2008 roku przez całe lato, na trasie Śmigiel – Stare Bojanowo, kursują planowe pociągi prowadzone przez parowóz Px48-1919, który na codzień stacjonuje w Gnieźnie. Jest to możliwe dzięki porozumieniu pomiędzy SKPL a The Wolsztyn Experience. Planowane było uruchomienie w 2008 roku pociągu turystycznego "Śmigielanin", prowadzonego przez parowóz, niestety kurs nie doszedł do skutku.

2.3.3. Pociągi turystyczne i na zamówienie

Poza ruchem planowym kolejka proponuje także pociągi na zamówienie. W ofercie znajduje się zarówno skład złożony z pojedynczego wagonu motorowego MBxd2 (dla małych grup) jak i z lokomotywy spalinowej Lxd2 z wagonami (dla większych wycieczek). Przejazdy na zamówienie realizowane są także w okresie zimowym. Zamawianie pociągów najlepiej dokonać bezpośrednio w Śmiglu telefonicznie lub mailem.

W ofercie ŚKD są:

- pociągi turystyczne złożone z wagonów letnich lub zimowych i wagonu barowego,
- pociągi towarowe złożone z wąskotorowych wagonów węglarek, platform i krytych, do których wstawione są ławki,
- pociąg na specjalne zamówienie, prowadzony przez parowóz Px48, wypożyczony z Gniezna.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Przejazd na zamówienie może być wzbogacony o dodatkowy program, np.: ognisko z kiełbaskami, wędrówkę pieszą lub przejażdżki bryczką.

Koszt przejazdu uzależniony jest od długości trasy i rodzaju składu. Aktualne daty kursów pociągów turystycznych na stronie www.skpl.kalisz.pl

Orientacyjny cennik przewozów na zamówienie			
	wagon motorowy	lokomotywa spalinowa	parowóz
Śmigiel – Stare Bojanowo – Śmigiel	500,00 zł	1 000,00 zł	4 500,00 zł
Śmigiel – Wielichowo – Śmigiel	1 000,00 zł	1 500,00 zł	
Śmigiel – Stare Bojanowo – Śmigiel – Wielichowo – Śmigiel	1 500,00 zł	2 500,00 zł	

2.3.4. System zniżek na przejazdy

Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych stosuje taryfowy system ulg na przejazdy: - dzieci do lat 4- przejazd bezpłatny, -dzieci do lat 15 i młodzież ucząca się (studiująca) do 26 roku życia – 37% zniżki,

- **EURO<26**

Od dnia 01 listopada 2004 wszystkie pociągi pasażerskie uruchamiane przez SKPL są włączone do międzynarodowego systemu zniżek dla młodych ludzi. „Euro<26”, to "międzynarodowy system kart identyfikacyjnych wydawany osobom w wieku od 7 do 30 lat, uprawniający posiadaczy tych kart do zniżek w zakupie różnego rodzaju usług i niektórych towarów, zazwyczaj związanych z turystyką, np. zniżki na bilety lotnicze, wejściówki do klubów muzycznych i dyskotek, bilety do kin i do teatrów, kursy językowe, a także zakupy sprzętu sportowego i turystycznego lub odzieży sportowej. Program Europejskiej Karty Młodzieżowej objęty jest patronatem Rady Europy i Parlamentu Europejskiego". (wg Wikipedia, Wolna Encyklopedia)

- **KARTA SKPL**

Ciekawą propozycją dla podróżnych, którzy planują częściej korzystać z przejazdów pociągami na wszystkich trasach wąskotorowych, gdzie operatorem jest SKPL (poza Śmigiem jest to Kalisz, Pleszew, Nałęczów, Przeworsk), jest Karta SKPL. Po wykupieniu Karty za 20 zł (w każdym biurze SKPL w Polsce) nabywca ma prawo przez 12 miesięcy:

- w pociągach planowych do biletów ulgowych wg taryfy,
- w pociągach turystycznych do 50% zniżki,
- w pociągach specjalnych do 20% zniżki.

Karta SKPL została wprowadzona z okazji trzeciej rocznicy otwarcia przez SKPL ruchu pasażerskiego na Śmigielskiej Kolei Dojazdowej.

CIEKAWOSTKA

"W dniach 28 kwietnia - 2 maja (2008 roku) na Śmigielskiej KD prowadzono roboty torowe. Brygadę roboczą stanowiło 9 hobbystów z Wielkiej Brytanii, nadzór zapewniło SKPL Infrastruktura. Goście z wyspy pomimo wieku 60-70 lat cieszyli się bardzo dobrą kondycją fizyczną i dobrze znali fach kolejowego drogowca. Wymieniono blisko sto podkładów na stacji Stare Bojanowo Wąskotorowe i na przeladowni, a także pomiędzy Nietążkowem, a Śmigiem." informacja ze strony www.skpl.kalisz.pl

3. KOLEJOWE IMPREZY

Obecnie na terenie Śmigielskiej Kolei Dojazdowej nie są organizowane imprezy o charakterze cyklicznym.

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ ZE ŚMIGIELSKĄ KOLEJĄ DOJAZDOWĄ

4.1. STOWARZYSZENIE KOLEJOWYCH PRZEWOZÓW LOKALNYCH

Stowarzyszenie KPL jest pierwszym niezależnym przewoźnikiem kolejowym w Polsce. Rozpoczęło działalność 4 lutego 2002 roku na majątku przejętym od PKP.

Głównym celem Stowarzyszenia jest utrzymanie i ożywienie kolei wąskotorowych w Polsce, pielęgnowanie tradycji kolejarskich i ochrona dziedzictwa kolejowego. SKPL realizuje w Polsce rozpowszechnioną już w świecie zachodnim ideę Short Lines, czyli Małych Kolei. Stowarzyszenie jest otwarte na potrzeby lokalnej społeczności i współpracę z samorządami, instytucjami "kolejowymi" i prywatnymi firmami.

SKPL działa na obszarze pięciu województw, poza Śmigłem w rejonie Kalisza, Krośniewic, Nałęczowa, Pleszewa i Przeworska. Majątek, jakim zarządza SKPL to 350 kilometrów linii kolejowych, około 30 lokomotyw, ponad 250 wagonów pasażerskich (20) i towarowych.

Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych, <http://skpl.kalisz.pl>

Prezes Zarządu: Karol Waszak,

tel. 510 574 134, e-mail: karol_skpl@o2.pl

Adres Zarządu: 62-800 Kalisz, ul. Cypriana Godebskiego 2E

tel./fax 062 752 05 09, e-mail: skpl@skpl.kalisz.pl

4.2. ŚMIGIELSKA KOLEJ DOJAZDOWA

Pełnomocnikiem SKPL na Śmigielskiej Kolejce jest Pan Wit Kreuschner, związany z Kolejką od trzech pokoleń. Funkcję Naczelnika Stacji pełnił już 1981 roku. Pan Wit posiada uprawnienia maszynisty i elektromontera kolejowych maszyn, urządzeń i pojazdów. Osobą sprawującą funkcje biurowo – organizacyjne jest Pani Lidia Kreuschner. Obecnie na stacji Śmigiel pracuje dwóch wolontariuszy i cztery osoby zatrudnione na etatach.

SKPL Śmigielska Kolej Dojazdowa

Adres: 64-030 Śmigiel, ul. Leszczyńska 14

tel./fax 065 518 00 10, e-mail: skpl_smigiel@o2.pl

Naczelnik: Wit Kreuschner, tel. 510 443 514

Informacja: Lidia Kreuschner, tel. 694 023 432

4.3. KLUB PRZYJACIÓŁ ŚMIGIELSKIEJ KOLEJKI

Klub powołany do życia przez Gazetę Kościańską w 2003 roku (?). Niestety nie udało się ustalić, na ile Klub prowadzi żywą działalność, strona internetowa klubu <http://www.kolejka.koscian.net> „zamarła” w roku 2004.

Cytat ze strony internetowej Śmigla z roku 2004:

„Klub Przyjaciół Śmigielskiej Kolejki” powołała do życia Gazeta Kościańska. Jako pierwszy wstąpił do

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

niego burmistrz Śmigła. Za nim chęć udziału w pracach klubu wraziły dziesiątki znanych osób. Podczas naszego pierwszego pikniku deklarację miłości i wierności kolejce złożyło blisko dwustu przyjaciół. Były wśród nich wielce znaczące osobistości począwszy Wiceprezesa Rady Ministrów RP, poprzez ministrów, wojewodów, rektorów wyższych uczelni, samorządowców i regionalistów do kilkuletnich mieszkańców Śmigła. Wszyscy oni otrzymali legitymacje klubowe z numerem 001. To co nas łączy, to złożone publicznie ślubowanie miłości i wierności śmigielskiej kolejce po wsze czasy. Naszym zadaniem jest sławienie kolejki, tworzenie wokół niej dobrego klimatu i lobowanie na rzecz naszej oblubienicy. Zapraszamy wszystkich miłośników kolei wąskotorowych do odwiedzenia ŚKD. Gdy ją pokochacie z pewnością przyłączycie się do naszego grona. Czego sobie i Wam życzymy.” (Źródło: www.smigiel.pl)

PLAN NAPRAWCZY DLA ŚMIGIELSKIEJ KOLEI DOJAZDOWEJ

Opracowanie przygotowane w 2007 przez Instytut Rozwoju i Promocji Kolei na zlecenie Urzędu Miasta w Śmiglu.

Zawiera wnikliwą analizę sytuacji ekonomicznej ŚKD, wskazuje obszary problemowe i sposoby poprawy wyniku finansowego firmy. Niestety, w pracy tej "turystyka" potraktowana została marginalnie, a właściwie nie istnieje. Autorzy skupili się na jednej grupie pasażerów – "młodzieży szkolnej", obecnie zdecydowanie dominującej w przewozach planowych.

Brak analizy potencjału turystycznego Kolejki. Opracowanie nie zawiera danych dotyczących przychodów uzyskiwanych od osób nie będących mieszkańcami regionu, nieokreślona jest wielkość, struktura, sezonowość ruchu turystycznego, jaki z pewnością stacja w Śmiglu generuje. Brak również wskazówek dotyczących inwestycji ważnych dla podniesienia atrakcyjności Kolejki dla turystów.

5. OTOCZENIE TURYSTYCZNE ŚMIGIELSKIEJ KOLEI DOJAZDOWEJ

5.1. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

5.1.1. Baza noclegowa i gastronomiczna

W rejonie Śmigielskiej Kolejki Dojazdowej zarówno baza noclegowa jak i gastronomiczna jest bardzo słabo rozwinięta. W Śmiglu miejsca noclegowe oferuje Szkolne Schronisko Młodzieżowe (50 miejsc), Kurkowe Bractwo Strzeleckie (12 miejsc) i zabytkowa stacja w Śmiglu (10 miejsc). W bezpośrednim sąsiedztwie miasta jest pięć gospodarstw agroturystycznych, które posiadają w sumie około 50 łóżek.

5.1.2. Trasy rowerowe

Przez teren Gminy Śmigiel biegną cztery ścieżki rowerowe o łącznej długości ponad 150 kilometrów. Są to trasy zamknięte z punktem startu i mety przy śmigielskich wiatrakach. Niemęczące trasy, dobre na rodzinne wędrowki rowerowe i nieco starszych wiekiem, pozwalają dotrzeć do zabytków i ciekawostek przyrodniczych regionu. Przy ścieżkach wyznaczono miejsca do wypoczynku i punkty widokowe.

5.2. ATRAKCJE TURYSTYCZNE ŚMIGLA I OKOLIC

◆ Śmigiel.

Ponad 600 lat historii Śmigła, tworzyli przedstawiciele czterech wyznań: arianie, luteranie, żydzi i katolicy. Dziś jeszcze „duch tolerancji” tworzy atmosferę miasta. Godne zobaczenia w Śmiglu są:

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- dobrze zachowany XIX-wieczny układ urbanistyczny miasta, wpisany do rejestru zabytków oraz kompleks budynków dawnego browaru z 1894 roku, kościół cmentarny o konstrukcji szachulcowej pw. św. Wita z 1769 roku,
- dwa wiatraki, ładnie zrekonstruowane,
- zabytkowa wieża ciśnień i wodociągi zbudowane w latach 1912 – 16,
- gazownia z 1902 roku, wyłączona z eksploatacji w 1984 roku; wpisana do krajowego rejestru zabytków; zachował się cały kompleks urządzeń technologicznych do produkcji gazu węglowego.

◆ **Bruszczewo**

Osada obronna z początków epoki brązu /1900 – 1600 p.n.e./, unikatowy w skali europejskiej obiekt archeologiczny z zabytkami starszymi od Biskupina o ponad 1000 lat. (konstrukcje mieszkalne, gospodarcze, gliniane naczynia, krzemienne groty strzały i narzędzia pochodzących z miejscowego wytopu).

◆ **Nietążkowo**

Gospodarstwo Agroturystyczne "Pod Dębem" w – w stylowym dworku gospodarz zgromadził ciekawy zbiór sprzętów gospodarstwa domowego, także z lat 60-tych i 70-tych XX wieku. Zwiedzanie możliwe po telefonicznym uzgodnieniu, tel. 065 518 98 14

◆ **Gmina Wielichowo**

Na terenie jest kilkadziesiąt obiektów ujętych w wojewódzkim rejestrze zabytków, między innymi: stanowiska archeologiczne w miejscowościach Prochy, Reńsko, Trzcinnica, Ziemin, Zielęcín; układ urbanistyczny (XV – XIX wiek) Wielichowa z cennymi kościołami, założenia pałacowo – parkowe (Wielichowo, Wilkowo Polskie, Zielęcín)

V. KRZYWIŃSKA KOLEJ DREZYNOWA

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

1. HISTORIA SZLAKU KOLEJOWEGO

1.1. 104 LATA HISTORII LINII KOLEJOWEJ KOŚCIAN - GOSTYŃ

Rozwój linii kolejowych w południowej Wielkopolsce pod koniec XIX wieku, zainspirował władze Powiatu Kościańskiego do podjęcia decyzji o połączeniu kolejowym Kościana z Gostyniem. Powstała spółka ze znaczącym udziałem Powiatu, która szybko wybudowała linię o całkowitej długości 41 kilometrów, uroczyste uruchomioną 6 października 1900 roku. Normalnotorowa linia spowodowała intensywny rozwój sieci wąskotorowej, tzw. kolejek polnych, których zadaniem było transportowanie z okolicznych folwarków produktów rolnych, w celu dalszego ich przewozu normalną koleją. Do II wojny światowej na trasie Kościan – Gostyń przeważały pociągi towarowe, składy osobowe pojawiały się trzy razy dziennie.

Zaraz po wojnie Kościańska Kolej Powiatowa straciła prawo własności do linii, włączonej w 1948 roku do sieci PKP. Rozpoczął się powolny, ale ciągły proces zaniku przewozów kolejowych aż do zamknięcia ruchu osobowego 30 września 1991 roku. Formalnie ruch towarowy na ostatnim czynnym odcinku pomiędzy Gostyniem a Kurzą Górą zamknięto 1 stycznia 1994 roku. Pod zarządem PKP zabytkowe stacje zostały zburzone, jak w Bieżyniu i Bielewie lub pozostawione bez opieki, niszczył czas i ludzie. Szczęśliwie złodzieje nie rozebrali torowisk.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Po zamknięciu linii tylko dwukrotnie pojawił się skład osobowy (prowadzony przez parowóz) w 1993 i 2002 roku.

Szlak kolejowy Kościan – Gostyń jest częścią historycznej linii 366, biegnącej pierwotnie od Pakosławia do Kościana, który „... obecnie istnieje fizycznie od Miejskiej Górki do Kościana wyłączając dwukilometrowy odcinek w okolicach stacji Krobi Miasto, gdzie ma powstać obwodnica miasta. Tor pomiędzy Pakosławiem a Miejską Górką zlikwidowano fizycznie w roku 1990. Ostatni pociąg osobowy pojechał tu w 1978 roku. Była to jedyna w pełni zrehabilitowana linia kolejowa, tak więc praktycznie po tym odcinku nic się nie zachowało. Został jedynie budynek dworca w Pakosławiu pełniący obecnie rolę sklepu z farbami”. (Źródło: <http://www.krzywinski.drezyny.com>)

Od 2002 roku Gmina Krzywiń czyni starania o przejęcie kolejowego majątku od Polskich Kolei Państwowych i wspiera rozwój nowej atrakcji turystycznej gminy, jaką są turystyczne przejazdy drezynami ręcznymi.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

Pomysł na wykorzystanie nieczynnego szlaku kolejowego Kościan – Gostyń, zrodził się u pana Tomasza Węsierskiego (mieszkańca Poznania), w czasie historycznego przejazdu tego szlaku parowym pociągiem w marcu 2002 roku. Do koncepcji kolejki drezynowej przekonał burmistrza Krzywinia – MK – Pawła Buszkiewicza. W kilka tygodni później drezyna pana Tomasza stała na krzywińskich torach.

2.1. TURYSTYCZNE PRZEJAZDY DREZYNAMI RĘCZNYMI

Na turystów indywidualnych w czasie wakacji drezyny oczekują na stacji w Bieżyńniu. Można przejechać się w obrębie stacji lub wybrać na kolejową wędrowkę do dowolnej stacji na trasie, godzinę wyjazdu ustala się indywidualnie z klientem. W przypadku dłuższych przejazdów i grupowych, należy dokonać wcześniejszej rezerwacji (minimum jeden dzień). Istnieje możliwość zamawiania przejazdów także na trasach poza stację Gostyń, np. do stacji Krobia, wówczas na dokonanie uzgodnień z PKP potrzeba około miesiąca.

2.1.1. Zamawianie przejazdów turystycznych

OFERTA KRZYWIŃSKIEJ KOLEI DREZYNOWEJ

- ◆ Rezerwacja miejsc na wycieczkach telefonicznie lub e-mailem.
- ◆ Jednorazowo możliwe jest przewiezienie maksymalnie 50 dzieci lub 40 osób dorosłych.
- ◆ Minimalna wartość zamówienia to 80 zł!
- ◆ Cena obejmuje przejazd tam i powrót.
- ◆ Podczas każdego przejazdu można zrobić przerwę na grillowanie lub ognisko.
- ◆ Każdy uczestnik przejazdu otrzymuje pamiątkowe Prawo Jazdy na Drezynę Ręczną, zabytkowy bilet kartonowy na przejazd wraz z odcisniętą datą oraz stemplem stacyjnym.
- ◆ Szczegółowy rozkład jazdy dostosowywany jest każdorazowo do potrzeb grupy, polecamy szczególnie przejazdy wieczorno - nocne (koszt +30%)
- ◆ Każda grupa może urządzić zawody w przejeździe drezyną na czas - dystans 200 metrów - wyścig na stacji Bieżyń kosztuje 5 zł/os, w przypadku wykupienia przejazdu poza stację Bieżyń, organizacja wyścigu drezyn jest wliczona w cenę przejazdu.
- ◆ Za 5 złotych można zamówić kilkustronicowy artykuł na temat linii kolejowej Gostyń - Kościan.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- ◆ W przypadku, gdy grupa liczy około 20 osób lub więcej - istnieje możliwość zamówienia wojskowej grochówki w wybranym miejscu na trasie. Koszt 10 PLN/os.
- ◆ Istnieje możliwość wypożyczenia mundurów historycznych w celu zrobienia sesji zdjęciowej na drezynach (Wehrmacht, ORMÖ, Armia Czerwona, MO, WP, itp) - koszt 5 zł/os.

WYPOŻYCZANIE DREZYN POZA LINIĘ

- Poza wycieczkami na linii Gostyń - Kościan, Krzywińska Kolej Drezynowa oferuje wypożyczenie drezyn na festyny, wyścigi drezyn i przejazdy innymi liniami.
- Koszt za każdy rozpoczęty dzień wynosi odpowiednio: 700 PLN za jedną drezynę, oraz 1000 PLN za dwie.
- W koszt wliczona jest obsługa.
- Wypożyczający ponosi dodatkowo koszty dostarczenia drezyny na miejsce wypożyczenia lub też organizuje transport we własnym zakresie.
- Na wypożyczającym spoczywa obowiązek załatwienia zezwolenia na korzystanie z torów od ich właściciela bądź użytkownika

W 2007 roku z przejazdów drezynami skorzystało około 3000 osób. Biorąc pod uwagę przejazdy na standardowej trasie użytkowania: 85% przejazdów odbywało się na trasie Bieżyń – Bielewo albo Lubiń, 8% stanowiły przejazdy Bieżyń – Dalabuszki, 5% Bieżyń – Kunowo lub Jerka.. Pozostałe przejazdy obejmują trasy dłuższe, do Rogaczewa, Dusiny, Chorynia i Gostynia. W ubiegłym roku nie odnotowano żadnej wycieczki do Racotu.

2.1.2. Cennik i czas drezynowych przejazdów turystycznych

Kierunek Gostyń				Kierunek Kościan			
przejazd do	bilet ulgowy	bilet normalny	czas przejazdu	przejazd do	bilet ulgowy	bilet normalny	czas przejazdu
Łagowo przejazd	7 zł/os	10 zł/os	0,3 – 0,5 godz.	Lubin Kościański	8 zł/os	12 zł/os	0,6 – 1 godz.
Bielewo	8 zł/os	12 zł/os	0,6 – 1 godz.	Jerka	15 zł/os	22 zł/os	2 – 3 godz.
Dalabuszki	12 zł/os	18 zł/os	1 – 1,5 godz.	Łuszkowo	25 zł/os	35 zł/os	2,5 – 3,5 godz.
Kunowo	15 zł/os	22 zł/os	2 – 3 godz.	Rogaczewo	30 zł/os	40 zł/os	4 – 5 godz.
Malewo	20 zł/os	28 zł/os	2,5 – 3,5 godz.	Choryń	40 zł/os	50 zł/os	5 – 6 godz.
Dusina	25 zł/os	40 zł/os	4 – 5 godz.	Racot	50 zł/os	60 zł/os	6 – 7 godz.
Gostyń	30 zł/os	50 zł/os	5 – 7 godz.	Przejazdy w obrębie stacji Bieżyń			
				Bieżyń	2 zł/os	3 zł/os	do 10 minut

Czas przejazdu w relacji tam i powrót podany jest dla drezyn ręcznych. „Od – do” wynika z różnic wytrzymałości fizycznej poszczególnych ekip. Czas przejazdu drezyną motorową jest standardowo o połowę krótszy. Odcinkowe ceny przejazdu dla drezyny ręcznej i motorowej są jednakowe.

2.1.3. Uzupełniająca oferta Krzewińskiej Kolei Drezynowej.

KKD może zorganizować program o charakterze „surwiwalowym”:

- przeprawa łodzią motorową (lub też z napędem wiosłowym) przez Jezioro Cichowskie,
- przeprawa przez bagna,

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- zjazd kolejką amerykańską,
- terenowy tor przeszkód,

KKD pośredniczy w organizacji miejsc noclegowych oraz organizacji imprez integracyjnych. Koszty poszczególnych imprez „pozadrezynowych” ustala się indywidualnie, w zależności od ilości osób (minimalnie 10).

Krzewińska Kolej Drezynowa, <http://www.krzywinski.drezyny.com>
Kontakt: Tomasz Węsierski
tel. 600 292 454 lub 662 007 272 , e-mail: wesierskitomasz@poczta.onet.pl

2.3. TRASA KRZYWIŃSKIEJ KOLEI DREZYNOWEJ

Z historycznej linii kolejowej Kościan – Gostyń przejezdna jest trasa Gostyń - Racot licząca 35 kilometrów. Dla turystycznych przejazdów drezynami ręcznymi wykorzystywany jest 20 kilometrowy odcinek Kunowo – Rogaczewo, aczkolwiek zdarzają się i dłuższe wycieczki. Stacją „bazową” dla drezyn jest Bieżyń, z którego do Rogaczewa jest 12 kilometrów (kierunek Kościan), do Kunowa 8 kilometrów (kierunek Gostyń).

Drezynowa trasa biegnie urozmaiconym terenem, zdarzają się dłuższe fragmenty o sporym nachyleniu, co jest atrakcyjne w obydwu kierunkach, pod górkę trzeba się dobrze „namachać” a czasem wziąć pojazd „na popych”, z górki drezyna osiągnąć może zawrotną prędkość do 70 km/godz. (tak jest np. między Dalabuszkami a Bielewem czy też między Dusiną a Malewem). Na trasie liczne są „naturalne” miejsca na odpoczynek, gdzie można przygotować mały piknik z ogniskiem lub zrobić przerwę na zbieranie owoców lasu i łąk.

2.3.1. Stacje i przystanki na szlaku przejazdów drezynami

Na stacjach i przystankach właściwie brak jest zagospodarowania turystycznego.

Kunowo - jedynie tu, w budynku dworca odrestaurowanego w 2008 roku, znajduje się mała ekspozycja, prezentująca między innymi stare mundury kolejowe, lampy, bilety i dokumenty (ze zbiorów Pana Tomasza Węsierskiego). Mogą ją zobaczyć uczestnicy drezynowej wyprawy. Las i polanka w pobliżu stacji są dobrym miejscem na piknik.

Bielewo – pozostała tylko wiata i peron, jest tu dobre miejsce na ognisko.

Bieżyń – znajduje się na skrzyżowaniu lokalnych dróg z Lubinia i Bielewa wiodących turystów do kąpielisk w Mościskach i Cichowie oraz skansenu filmowego Soplicowo (około 5 kilometrów). Przez stację przebiega zielony szlak turystyczny. Miejsce jest czytelnie oznakowane tablicami informacyjnymi. Sama stacja to zachowany peron i zacieniony wysokimi drzewami trawiasty teren, nadający się na biesiadowanie przy grillu. Drezyny stoją na torowisku po obu stronach drogi, gotowe do wyruszenia, jedna w kierunku Gostynia, druga w kierunku Kościana. Po ładnym budyneczku dworca rozebranego w 1989 roku, nie pozostał ślad.

Lubiń Kościański – na stacji pozostał tylko peron oraz dom mieszkalny. Zaraz za Lubiniem można zatrzymać drezynę przy stacji paliw, która oferuje sprzedaż napoi oraz słodyczy. Można tam odpocząć na drewnianych ławeczkach pod parasolem. Stąd tylko 500 metrów spaceru do zabytkowego klasztoru benedyktyńskiego.

Jerka – stacja była dawniej największą stacją na linii, z czterema torami i „mijanką” pociągów osobowych wychodzących z Kościana i Gostynia. Pozostał jeden tor i ruina budynku dworcowego.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Rogaczewo – po stacji w pozostał tylko zrujnowany budynek stacyjny, peron, wysoka rampa towarowa oraz dom mieszkalny. Rogaczewo było kiedyś punktem centralnym wąskotorowej sieci kolejek polnych na całej długości linii od Gostynia do Kościana.

Racot – stacja znajduje się zaledwie 200 metrów od stadniny koni. Zachowany parterowy budynek dworcowy jest kompletny aczkolwiek nie przedstawia obecnie zachwycającego widoku.

2.4. POJAZDY DREZYNOWE

Krzywińska Kolej Drezynowa dysponuje czterema pojazdami szynowymi, są to:

- DR-01 - dwubiegowa drezyna ręczna typu pompa wyprodukowana w 1929 roku, która jako pierwsza pojawiła się na torze w Bieżyniu. Może zabrać maksymalnie 12 osób, z których sześć ma miejsca siedzące a druga szóstka miejsce pracy przy pompie.
- DR-02 - Drezyna ręczna z lat 60-tych, wyprodukowana w Raciborzu, może zabrać również 12 osób jadąc w składzie drezyn jako środkowy pojazd lub 6-9 osób jadąc luzem.
- DM-03 Drezyna motorowa zbudowana w Śmiglu w 2005 roku, z zamontowanym układem napędowym z polskiego Fiat 126p. Ma 15 miejsc, ale wykorzystywana jest głównie do przejazdów służbowych, patrolowania trasy i prowadzenia prac torowych.
- DR-04. Drezyna ręczna typu „pompa” wyprodukowana w Bodzynie w 2006 roku. Pojazd jest jednobiegowy z napędem łańcuchowym. Może zabrać ok. 12 osób.

CIEKAWOSTKA

W lubińskim klasztorze wytwarzany jest, według tradycyjnej XVI-wiecznej receptury, likier Benedyktyńka, którego właściwości lecznicze i walory smakowe pochodzą z 21 ziół, zbieranych w okolicy Lubinia i uprawianych w klasztornej ogrodzie. Jako mikstura „od siedmiu boleści”, polecana jest dla wzmocnienia organizmu, poprawia nastrój, rozgrzewa, koi migrenę i polepsza sen, a przede wszystkim łagodzi dolegliwości żołądkowe. Benedyktynekę produkuje firma o nazwie Bene, założona w 2005 roku przez mnichów lubińskiego klasztoru.

Wyczerpani drezynowi podróżnicy mogą zaopatrzyć się w leczniczy specyfik między innymi w Gostyniu, Kościanie i Grodzisku, w Lubiniu na stacji paliw i w klasztorze.

Z relacji Pana Tomasza Węsierskiego wynika, że uczestnicy drezynowych wypraw, szczególnie z zagranicy, bardzo chętnie delectują się Benedyktynką.

Benedyktyńka, www.benedyktyнка.pl

Bene Sp. z o.o.

Adres: 64-010 Krzywiń, Lubień, ul. Mickiewicza 6, Klasztor Benedyktyńców
tel./fax 065 511 83 52, fax 065 517 74 44, e-mail: benedyktyнка@poczta.fm

3. KOLEJOWE IMPREZY

Obecnie na terenie Krzywińskiej Kolei Drezynowej nie są organizowane imprezy o charakterze cyklicznym.

Krzywińskie drezyny biorą udział w zawodach i festynach drezynowych w następujących miejscowościach:

- rok 2006: Jutrosin, Dłóż, Piaski Wlkp, Gostyń, Kobylin,
- rok 2007: Racot, Piaski Wlkp, Jutrosin, Dłóż,

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- w roku obecnym: Jutrosin, Dłóń, Racot, Krobia, Wieszczyzyn, Grabów nad Prosną (odbędzie się 30 sierpnia).

Krzywińska Kolej Drezynowa, <http://www.krzywinski.drezyny.com>
Kontakt: Tomasz Węsierski
tel. 600 292 454 lub 662 007 272 , e-mail: wesierskitomasz@poczta.onet.pl

4. ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ Z KOLEJĄ DREZYNOWĄ

4.1. KRZYWIŃSKA KOLEJ DREZYNOWA

Krzywińska Kolej Drezynowa ma charakter nieformalny, posiada umocowanie prawne w stowarzyszeniu Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne. Działalność KKD i kontakt opisane powyżej.

4.2. KRZYWIŃSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE

Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne, wspieranym finansowo z środków Urzędu Miasta i Gminy Krzywiń. Celem działalności Towarzystwa jest między innymi: opieka nad pamiątkami historycznymi i zabytkami Ziemi Krzywińskiej i promowanie Ziemi Krzywińskiej, jako regionu turystycznego. Jednym z działań jest organizowany corocznie Jarmark Soplicowski, który cieszy się uznaniem społeczeństwa i turystów wypoczywających w Cichowie.

4.2.1. „Drezyną przez historię”

Pod taką nazwą oferta „niezwykłego weekendu w Wielkopolsce Gościnnej” opracowana została w 2004 roku przez Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne i Międzygminny Związek Turystyczny Wielkopolska Gościnna. Otrzymała wówczas I nagrodę w Konkursie na Najlepszy Regionalny Produkt Agroturystyczny.

Główne cechy trzydniowego pobytu to:

- zakwaterowanie w gospodarstwach agroturystycznych Gminy Krzywiń,
- wędrowki drezyną i (lub) rowerem, na trasie Bieżyń – Rogaczewo, połączone z poznawaniem atrakcji Gminy Krzywiń (Lubiń, Kopaszewo, Bielewo, Cichowo),
- pikniki na trasie i wieczorne biesiady z historycznym klimatem: „Rycerska” w Łagowie, „Drezynowa” w Bieżyniu, „Soplicowa” w Cichowie,
- atrakcje za dodatkową opłatą: przejażdżki bryczką, udział w polowaniu, wędkowanie, przelot samolotem ,
- opcja rowerowa dla grupy powyżej 20 osób, trasę pokonuje się na przemian, jeden odcinek rowerem, drugi drezyną. Rowery dostępne w wypożyczalni w Lubiniu (dostarcza organizator).

Niestety, wydaje się, że ta ciekawa propozycja aktywno – poznawczo – zabawowego wypoczynku, nie doczekała się konsekwentnej sprzedaży i promocji, i pozostała tylko historycznym zapisem.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

4.2. MIĘDZYGMINNY ZWIĄZEK TURYSTYCZNY „WIELKOPOLSKA GOŚCINNA”

MZG „Wielkopolska Gościnną” w 2002 roku utworzyło dziewięć gmin czterech powiatów południowej Wielkopolski: kościańskiego, gostyńskiego, rawickiego i krotoszyńskiego. Jego celem jest „tworzenie markowego produktu turystycznego i wypromowanie marki regionu – stąd w nazwie „Wielkopolska Gościnną”. Związek współpracuje z władzami województwa i organizacjami pozarządowymi w celu optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów turystycznych i wspiera rozwój lokalnych przedsiębiorców turystycznych, przede wszystkim agroturystyki.

Międzygminny Związek Turystyczny jest silnie zainteresowany rozwojem turystyki kolejowej w południowej Wielkopolsce. Na zlecenie Związku opracowuje się projekt turystycznego wykorzystania zamkniętych linii kolejowych. Związek inicjuje i wspiera drezynową ofertę Regionu, między innymi jest współtwórcą nagrodzonego produktu turystycznego „Dreżyną przez Historię” i organizatorem zawodów drezynowych.

Międzygminny Związek Turystyczny "Wielkopolska Gościnną", www.wielkopolskagoscinna.pl
Przewodniczący Zarządu: Marian Poślednik, e-mail: mposlednik@wielkopolskagoscinna.pl
Adres: 63 - 830 Pępowo, ul. Powstańców Wlkp. 43
tel. 065 574 12 22, e-mail: biuro@wielkopolskagoscinna

„Dreżyną przez Historię”

Organizator: Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne, <http://www.kateka.republika.pl/>
Adres: 64 - 010 Krzywiń, ul. Gen. Chłapowskiego 34
Koordynator programu: Jarosław Lisiecki,
tel. 605 078 975, e-mail: jarek@inetwork.pl

VI. MISTRZOSTWA W WYŚCIGACH DREZYN RĘCZNYCH

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

1. ZAWODY DREZYNOWE

Otwarte Mistrzostwa Wielkopolski w Wyścigach Drezyn Ręcznych rozgrywane są od 2006 roku na nieczynnych torach w Jutrosinie i Dłoni, zawsze w połowie sierpnia. Od czerwca odbywają się eliminacje do finału w miejscowościach powiatów, w których przynajmniej jedna gmina należy do Międzygminnego Związku Turystycznego Wielkopolska Gościnną.

2. ORGANIZATORZY

Organizatorami mistrzowskich zawodów i eliminacji są Fundacja Gościnną Wielkopolska, Międzygminny Związek Turystyczny Wielkopolska Gościnną i gminne samorządy (Dolsk, Jutrosin, Śrem, Kościan, Miejska Górka, Piaski i Krobia). Zawody dofinansowuje Departament Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

3. ZASADY ZAWODÓW DREZYNOWYCH

W zawodach drezynowych ścigają się osady składające się z 4 zawodników. Konkurs jest jazdą indywidualną osad na czas, na wyznaczonym odcinku torów, na długim dystansie i krótkim - sprinterskim. Wszystkie osady używają w zawodach tej samej drezyny (zabezpieczonej przez organizatora).

Konkurs rozgrywany jest na następujących zasadach: trzech zawodników osady zajmuje miejsce na drezynie stojącej w miejscu startu, czwarty zawodnik osady na komendę „start” rozpędza drezynę popychając ją, następnie zajmuje miejsce na drezynie i do mety dyma razem z całą osadą.

VII. KOLEJKA PARKOWA W CICHOWIE

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

Cichowo to malutka wypoczynkowa miejscowość w Gminie Krzywiń, urokliwie położona nad Jeziołem Cichowskim. Turystów przyciąga dobrze zagospodarowane strzeżone kąpielisko i folwark Soplicowo – stworzony z budynków przeniesionych z planu filmu "Pan Tadeusz" Andrzeja Wajdy. Od 2007 do Cichowa ściągają też miłośnicy malutkich kolejek – taka lilipucia jest jedyna w kraju

1. HISTORIA I OBIEKTY ZABYTKOWE KOLEJKI

1.1. HISTORIA POWSTANIA KOLEJKI

Panowie Tadeusz Popiel i Roman Witkowski, dwaj pasjonaci kolejnictwa, w 2004 roku zainteresowali burmistrza Krzywina możliwością stworzenia miniaturowej kolejki parkowej. Decyzją władz Gminy Krzywiń otrzymali oni do dyspozycji zaniedbany park przydworski i zabudowania byłego PGR-u w Cichowie. Wiosną 2005 roku po uporządkowaniu parku, rozpoczęła się budowa torowisk o rozstawie toru 241 mm i 127 mm. Powstały też miniaturowe obiekty stacji: parowozownia, wieża ciśnień, obrotnica, punkt nawęglania parowozu i warsztat.

W 2006 roku budowany i przygotowywany był tabor kolejkowy. W 2007 roku ukończony został układ torowy a parowóz Atlantic uzyskał dokumenty dopuszczające go do eksploatacji. Prace remontowe i porządkowe na popegeerowskim terenie prowadzone były przy finansowym wsparciu Gminy.

Oficjalne otwarcie kolejki nastąpiło 2 czerwca 2007 r.

1.2. ZABYTKOWY TABOR KOLEJKI

Parowóz serii Atlantic.

„Lilipuci” parowóz Atlantic to absolutna perełka wśród pojazdów kolejowych w Polsce.

Znaleziony został przez pasjonatów kolejnictwa, panów Tadeusza Popiela i Romana Witkowskiego w 1983 roku, w gospodarstwie rolnym na Kujawach, którzy uratowali liliputa od niechybnej zagłady. Po dwóch latach mozolnej rekonstrukcji, jesienią 1985 „maszyna ruszyła po torach”. W latach 90-tych prezentowała się okazjonalnie na miniaturowym torowisku w skansenie w Rudach Raciborskich, w 2006 roku parowozik wprowadził się do Cichowa”.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Cichowski Atlantic jest miniaturą wykonaną w Wielkiej Brytanii w 1937 roku, w skali 1:6, z układem osi 2:2:1 i rozstawie kół 241 mm (parowozy takie często woziły arystokratycznych gości po rozległych angielskich posiadłościach ziemskich). Atlantic jest doskonałym modelem, z pełnym zestawem działających urządzeń i mechanizmów. Obrządzanie „malucha” wymaga czynności dokładnie takich samych, jak w „dużym” parowozie: rozpalania, nawadniania, wygaszania.

Pozostały tabor zgromadzony w Cichowie.

Tabor na tor szerokości 241 mm:

- lokomotywa spalinowa MLs 01, zbudowana w Gliwicach z elementów sprzed 1939 roku,
- 5 wagonów osobowych a`la kryte (łącznie 10 miejsc siedzących),
- 2 wagony osobowe z ławą podłużną w tym jeden kombinowany z beczką (łącznie 6 osób),
- uniwersalny wagon platforma.

Tabor na tor szerokości 127 mm:

- lokomotywka spalinowa DEUTZ,
- wagonik do obsługi lokomotywki a`la tender,
- 2 wagoniki osobowe z ławą podłużną (ca. 10 dzieci),
- 3 wagoniki koleby, wykonane w 2006 roku .

„Duże” pociągi parkowe można składać na różne sposoby, w zależności od potrzeb grupy; mogą być prowadzone przez parowóz, lokomotywkę spalinową lub w podwójnej trakcji, z różną ilością wagoników. Lokomotywki mają moc uciągnąć wagoniki z 16 osobami, z prędkością do 24 km/godz.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

2.1. TEREN KOLEJKI

Obszar Kolejki Parkowej dzieli droga prowadzącą do dworu na dwie części:

- „Muzeum Starej Techniki w Cichowie”, taki napis nad głównym wejściem wprowadza na teren dawnego PGR-u. Zaraz za bramą, znajduje się stacja parkowej kolejki „Cichowo Główne”, z kolejowymi obiektami: parowozownia z kanałem, obrotnica, wieża ciśnień, punkt nawęglania parowozu, warsztat. W wyremontowanym budynku gospodarczym zgromadzona została niewielka kolekcja zabytkowych maszyn, urządzeń i pojazdów (rower, motocykle, samochody), które tworzą techniczną atmosferę połowy XX wieku. Przez środek tego mini muzeum biegną dwa tory. Tor o rozstawie 127 mm, którym jeździ kolejka dla małych dzieci, zatacza krąg wokół stacji, tor o rozstawie 241 mm przez kamienną bramkę prowadzi do drugiej, parkowej części Kolejki.
- Parkowa część jest trochę dzika i niezwykle urokliwa, rosną tu drzewa o pomnikowych wymiarach. Kolejowy szlak prowadzi wśród starodrzewia na długości prawie jednego kilometra. Miniaturowy pociąg mija przystanek z wiatą „Lipa” i stacyjkę „Soplicowo”.

Budowa peronów, ławek, tablic informacyjnych i kierunkowych została sfinansowana z środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Zapleczem gastronomicznym z WC dla kolejkowych podróżnych jest folwark Soplicowo, który sąsiaduje z terenem parkowej kolejki przez ogrodzenie.

2.2. ORGANIZACJA RUCHU MINIATUROWYCH POCIĄGÓW

Na tablicach umieszczonych na stacji Soplicowo i przy parowozowni jest informacja, że pociągi kursują w „wyznaczone dni świąteczne według ustalonego rozkładu jazdy” - niestety rozkład nie jest dostępny ani na miejscu, brak też wykazu terminów w internecie. Z dużym prawdopodobieństwem pociągi kursują w czasie wakacyjnych weekendów. Zainteresowane osoby powinny upewnić się telefonicznie, czy mają szansę przejechać się kolejką.

Poza tym pociągi są uruchamiane na zamówienie:

- czas przygotowania pociągu z trakcją spalinową wynosi około 1 godziny,
- czas przygotowania pociągu z parowozem trwa minimum 3 godziny.

TARYFA OPŁAT NA KOLEJCE PARKOWEJ:	
Wejście na teren kolejki, fotografowanie lub filmowanie	2,00 zł
Kolejka 241 mm	
Przejazd osoby dorosłej z trakcją spalinową	6,00 zł
Przejazd dziecka do lat 14 z trakcją spalinową	4,00 zł
Uruchomienie pociągu (do 10-ciu osób dorosłych)	60,00 zł
Uruchomienie pociągu (10 dzieci do lat 14)	40,00 zł
Przejazd osoby dorosłej z trakcją parową	9,00 zł
Przejazd dziecka do lat 14 z trakcją parową	7,00 zł
Rozpalenie parowozu + przejazd dowolną trasą i składem pociągu	1 000,00 zł
Kolejka 127 mm	
Uruchomienie pociągu (do 5 osób)	20,00 zł
Przejazd osoby dorosłej kolejką	4,00 zł
Przejazd dziecka do lat 14	3,00 zł

3. KOLEJKOWE IMPREZY

Na terenie Kolejki Parkowej nie odbywają się cykliczne imprezy.

4. ORGANIZACJA

Teren Kolejki Parkowej w Cichowie jest własnością Gminy Krzywiń. Formalnie (?) jest ujęta w działalność Krzywińskiego Towarzystwa Kulturalnego. Kontakt do KTK powyżej, przy opisie Krzywińskiej Kolei Drezynowej.

Bezpośrednio gospodarzą na Kolejce Panowie Tadeusz Popiel i Roman Witkowski.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Kolejka Parkowa w Cichowie, <http://kolejkaparkowa.prv.pl>

Kontakt:

Roman Witkowski tel. 600 645 647,

Tadeusz Popiel tel: 507 614 643

5. OTOCZENIE TURYSTYCZNE ATRAKCJI KOLEJOWYCH NA ZIEMI KRZYWIŃSKIEJ

Ziemia Krzywińska to malowniczy region między Kościanem a Gostyniem o dużym potencjale turystycznym. Morenowy, łagodnie pofalowany krajobraz, walory środowiska naturalnego i wysokiej klasy zabytki są podstawą turystyki wypoczynkowo – poznawczej.

5.1. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

5.1.1. Baza noclegowa i gastronomiczna

W Gminie Krzywiń jest około 200 miejsc noclegowych o średnim i turystycznym standardzie. Pokoje gościnne oferuje 13 gospodarstw agroturystycznych, dwa schroniska młodzieżowe w Łagowie i Lubiniu oraz pałac w Mościszkach (Dom Opieki Społecznej). Gościńnię oferują również Benedyktyni w lubińskim klasztorze.

Baza gastronomiczna całoroczna i sezonowa liczniej występuje w Cichowie, gdzie zasłużoną sławą cieszy się karczma na terenie Soplicowa.

5.1.2. Turystyka aktywna

Dla wędrujących pieszo i rowerem zostało przygotowanych ponad 100 kilometrów oznakowanych szlaków turystycznych, część z nich nadaje się do uprawiania turystyki konnej.

Nad jeziorami Krzywiń, Woniejskim i Cichowskim znajdują się kąpieliska. Najpopularniejszym i najlepiej zagospodarowanym jest strzeżone kąpielisko w Cichowie, gdzie można wypożyczyć sprzęt pływający.

5.2. ATRAKCJE TURYSTYCZNE ZIEMI KRZYWIŃSKIEJ

◆ Klasztor benedyktynów w Lubiniu.

Na pierwszym miejscu wśród zabytków Ziemi Krzywińskiej jest monumentalna siedziba benedyktynów w Lubiniu, jeden z najcenniejszych obiektów sakralnych Wielkopolski. W Polsce benedyktyni poza Lubiniem mają swoje klasztory tylko w Tyńcu (Małopolska) i w Biskupowie (Śląsk Opolski). Klasztor lubiński, zgodnie z regułą świętego Benedykta, wzniesiony został na wzgórzu około 1070 roku. Zachwyty zwiedzających budzi klasztorny kościół ze strzelistą gotycką wieżą i szczytem oraz niezwykle bogatym barokowym wnętrzem. W Lubiniu wart zobaczenia jest też XIII-wieczny parafialny kościół św. Leonarda, który mimo rozbudowy w XVI i XVIII wieku zachował romańską formę architektoniczną i surowe wnętrza, sprzyjające duchowemu skupieniu.

Klasztor Benedyktynów, <http://www.lubin.benedyktyni.pl>

Adres: 64-010 Krzywiń, Lubień, ul. Mickiewicza 6

tel. 065 517 72 22, fax. 065 517 74 44

Prefekt Gości: tel. 065 511 83 39

Oprowadzanie wycieczek

poniedziałek – piątek 9.00 – 11.30, 14.00 – 16.30, sobota 9.00 – 11.30, 14.00 – 15.00, 16.00 – 18.00

niedziela 14.00 – 16.00

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

◆ **Kopaszewo – klasycystyczny pałac**

Pałac zbudowany został w latach 1800 – 1801 dla rodziny Skórzewskich, od 1844 do 1939 roku był własnością rodziny Chłapowskich. Pałac otoczony jest zabytkowym parkiem krajobrazowym z bogatym drzewostanem. Od sierpnia 1831 do marca 1832 gościł w nim Adam Mickiewicz. Dwa lata później, już w Paryżu, czerpał Poeta obficie z wielkopolskich wspomnień i utrwalił je na stronach narodowej epopei „Pan Tadeusz”. W roku 1868 odwiedziła pałac Helena Modrzejewska, żona Karola Chłapowskiego. Pobyt obu postaci upamiętniony jest tablicami.”

Dziś w pałacu mieści się oddział Zakładu Hodowli Roślin „Danko”; można obejrzeć wnętrza, gdzie panuje atmosfera pierwszej połowy XIX wieku, dzięki umeblowaniu w stylu biedermeier i ekspozycji miśnieńskiej porcelany.

◆ **Kopaszewska Droga Krzyżowa**

Drogę Krzyżową ufundował Jan Koźmian (pisarz i patriota) po samobójczej śmierci żony Zofii z Chłapowskich w 1853 roku. Stacje niezwyklej kalwarii prowadzą polnymi drogami i leśnymi ścieżkami od kaplicy w Kopaszewie do kościoła w Rąbinu i z powrotem. Cała Droga liczy 16 kilometrów (!). Na kolejnych stacjach umieszczone były sprowadzone z Francji płaskorzeźbione tablice odlane z żelaza, które obecnie są wmurowane wewnątrz kaplicy pałacowej w Kopaszewie.

◆ **Skansen Filmowy „Soplicowo”**

Skansen Filmowy w Cichowie tworzy oryginalna scenografia Allana Starskiego („Oscar” za „Listę Schindlera”), do filmu Andrzeja Wajdy „Pan Tadeusz”, pierwotnie stojąca w Józefowie k. Warszawy. Staraniem Pana Marka Pinkowskiego (koneksje w świecie filmu!) w 1999 roku niedaleko jeziora, na powierzchni dwóch i pół tysiąca metrów kwadratowych stanęły lamus, wozownia, stajnie, spichlerz, stodoła, kurnik, żuraw, studnia oraz płoty. Zabudowania ożywia liczny gospodarski inwentarz. W „Soplicowie” odbywają się lekcje historii, imprezy plenerowe a w karczynie biesiady w staropolskim stylu. Na przełomie czerwca i lipca tradycyjnie odbywa się tu Jarmark Soplicowski. Rocznie zwiedza Soplicowo ponad 30 tysięcy osób.

Skansen Filmowy „Soplicowo”

Adres: 64-010 Krzywiń, Cichowo 11,

Podkomorzy Marek Pinkowski -

kontakt w sprawie pobytu grup turystycznych, organizacji imprez, tel. 065 517 71 77

Skansen czynny:

- sezon letni (od maja do końca października): wtorek – piątek 10.00 – 17.00, sobota- niedziela 12.00 – 18.00, w poniedziałek nieczynne.

- sezon zimowy: od wtorku do soboty zgłoszone grupy, niedziela 12.00 – 16.00

6. SAMORZĄDY, INSTYTUCJE I ORGANIZACJE Ziemi Kościańskiej i Gostyńskiej wspierające i zaangażowane w rozwój produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”

- Starostwo Powiatowe w Gostyniu
- Urząd Miasta Kościan
- Urząd Miejski w Gostyniu
- Urząd Miasta i Gminy Krzywiń
- Urząd Miasta i Gminy Dolsk
- Urząd Gminy Kościan
- Urząd Gminy Piaski
- Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych w Kaliszu
- Międzygminny Związek Turystyczny „Wielkopolska Gościnna”
- Śmigielska Kolejka Dojazdowa
- Krzywińska Kolej Drezynowa
- Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne
- Skansen Filmowy Soplicowo - Marek Pinkowski

ZIEMIA GNIEŹNIEŃSKA

Relacja z wizyty mieszkańców miasta Speyer (Niemcy), którzy gościli w Gnieźnie w czerwcu 2008 roku:

*(...)Zwiedzili oni nie tylko takie sztandarowe punkty wyprawy do Gniezna jak Katedra, Muzeum Archidiecezji czy Początków Państwa Polskiego (...). W piątek odwiedzili także Toruń. **Najbardziej zachwyciła jednak naszych zachodnich sąsiadów wyprawa kolejką wąskotorową do Witkowa, gdzie w gospodarstwie agroturystycznym „Maja” Pani M. Stachowiak podjęła ich staropolskim jadłem. (...) Grupa była zachwycona gnieźnieńską gościnnością, a lokalna historia i polskie kulinaria podbiły ich serca.***

Wiktor Koliński, Miejskie Centrum Innowacji i Promocji UM Gniezno
Źródło: www.gniezno.home.pl,

Wśród regionów turystycznych Wielkopolski Powiat Gnieźnieński zajmuje miejsce szczególne, tu kształtowała się polska państwowość. Gniezno – nasza pierwsza stolica – było świadkiem Chrztu Polski i koronacji piastowskich władców. Bogactwo i znaczenie zabytków sakralnych wysuwa się w Gnieźnie na pierwszy plan.

Ale również w zakresie „turystyki kolejowej” Powiat Gnieźnieński może poszczycić się ciekawymi obiektami uznanymi w świecie miłośników kolei wąskotorowej i parowozów. Są to: Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa, gdzie zabytkowy parowóz ciągnie skład po najdłuższym szlaku wąskotorowym w Polsce oraz położone w sąsiedztwie stacji kolejki Warsztaty Naprawcze PKP, gdzie sprawność i urodę odzyskują parowozy między innymi wolsztyńska „Piękna Helena”.

VIII. GNIEŹNIEŃSKA KOLEJ WĄSKOTOROWA

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

W „Strategii rozwoju turystyki dla powiatu gnieźnieńskiego z ujęciem produktów turystycznych na lata 2008- 2013” Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa została ujęta w wykazie dominujących walorów i atrakcji turystycznych Powiatu, jako podstawa jednego z sześciu regionalnych produktów turystycznych Ziemi Gnieźnieńskiej.

1. HISTORIA I OBIEKTY ZABYTKOWE

1.1. 125 LAT HISTORII KOLEI WĄSKOTOROWEJ

Pierwszy odcinek wąskich torów, z rozstawem 900 mm, powstał na Ziemi Gnieźnieńskiej w 1883 roku dla potrzeb gnieźnieńskiej cukrowni. Po trzynastu latach, 1 stycznia 1896 roku, Powiat Witkowski jako właściciel Kolejki oddaje do użytku pierwszy odcinek z Gniezna do Mieleżyna, o długości 22 kilometry i prześwicie torów 600 milimetrów. Szybko powstają kolejne odcinki do Powidza i Kleparza (razem 32 kilometry), na które obok transportu towarów, wprowadzone zostały przewozy osobowe. W 1911 roku tory w kierunku wschodnim dotarły do Anastazewa, ówczesnej

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

granicy zaborów pruskiego i rosyjskiego. Od 1927 roku, po likwidacji powiatu Witkowskiego, kolejka nosi nazwę Gnieźnieńska Kolej Powiatowa.

Po II wojnie światowej, w 1949 roku gnieźnieńską wąskotorówkę przejmuje PKP, które tworzy Kujawskie Koleje Dojazdowe (lata 1959 – 1991). Aby ujednoczyć rozstaw linii wąskotorowych kolejny raz przekute zostały tory z 600 na 750 mm (1957 rok). W 1991 roku z Kujawskich Kolei wyodrębniono Gnieźnieńską Kolej Dojazdową. Samodzielna sekcja uzyskała w zarząd sześć linii o łącznej długości 72 kilometry.

Spadek zainteresowania w latach 80-tych przewozami kolejowymi, na rzecz transportu samochodowego, doprowadził w 1986 roku do zawieszenia planowego ruchu osobowego, a w 2001 roku ruchu towarowego. Część linii uległa nieodwracalnej dewastacji. Od niechybnej likwidacji wąskotorówkę uratowali pasjonaci z Sekcji Miłośników Kolei Wąskotorowej, doprowadzając w 2003 roku do przejścia zabytkowego taboru gnieźnieńskiej kolejki przez Starostwo Powiatowe w Gnieźnie i utrzymania ruchu na trasie Gniezno - Anastazewo.

Obecnie zadania w zakresie obsługi ruchu turystycznego i towarowego prowadzi spółka Biuro Utrzymania i Eksploatacji Kolei Wąskotorowej, powołana przez Towarzystwo Miłośników Gniezna. Biuro UiEKW zatrudnia na etatach siedmiu pracowników.

1.2. KOLEJOWY TABOR

Stacja Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej znajduje się na południe od zabytkowego centrum Gniezna, w niewielkiej odległości od dworca PKP. Przy peronach zgromadzony został zabytkowy tabor:

- czynne parowozy: Px48-1785 i Px48-1919 (Px48 – konstrukcja polska z 1948 roku),
- czynne rumuńskie lokomotywy spalinowe Lxd2-313, 343, 344, 369,
- wagon motorowy z lat 50-tych - MBxd1-201 (czynny), i MBxd2-229 (nieczynny),
- wózek motorowy Wmd 023 (czynny),
- wagony osobowe: 6 wagonów rumuńskich, 1 wagon typu 3 Aw, 3 wagony letnie, 3 wagony bagażowe, 1 wagon salonka (nieczynna),
- 65 wagonów towarowych (z tego czynnych jest 5 transporterów typu Tw6, 20 transporterów typu Tw6a, 2 transportery typu Tw6b, 5 transporterów typu Tw6c. Pozostałe wagony traktowane są jako zapasowe).

Czynne eksponaty wykorzystywane są do obsługi przejazdów osobowych i turystycznych oraz przewozów towarowych.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

2.1. OBSŁUGA TURYSTÓW

Stacja „Gniezno Wąskotorowe”

Obsługą ruchu turystycznego zajmuje się Biuro Utrzymania i Eksploatacji GKW, który ma swoją siedzibę w budynku stacji z 1940 roku (własność Starostwo Powiatowe). Biuro wykorzystuje dwa pomieszczenia parteru, w tym dawną kasę biletową, gdzie jest mała ekspozycja pamiątek kolejowych (obecnie niedostępna). Pozostałe pomieszczenia są wynajmowane na działalność

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

komercyjną, na piętrze znajdują się trzy mieszkania. Na ścianach holu prezentowany jest zbiór zdjęć: „150 lat Gnieźnieńskiej Kolejki Dojazdowej 1896-2001”.

2.2. LINIA GNIEZNO-ANASTAZEWO

Historyczna trasa gnieźnieńskiej wąskotorówki liczy 38 kilometrów i jest eksploatowana na całej swej długości. Odcinek z Gniezna przez Witkowo do Powidza oddany do użytku w 1896 roku, pięć lat później został przedłużony do granicy zaboru rosyjskiego. Końcową pruską stacją było Anastazewo.

Trasa kolejki prowadzi przez urozmaiconą krajobrazowo krainę Pojezierza Gnieźnieńskiego, mijając po drodze urokliwe wioski z licznymi zabytkami, wzdłuż Jeziora Powidzkiego, przez lasy Powidzkiego Parku Krajobrazowego. Między Gnieznom a Anastazewem jest pięć miejscowości z przystankami Kolejki, warte zobaczenia są:

Niechanowo – pałac Garczyńskich zbudowany w 1783-84 z parkiem krajobrazowym;

Witkowo – Kościół pw. św. Mikołaja, młyn murowany 1903-06 ul. Gnieźnieńska

Powidz – neogotycki kościół pw. Św. Mikołaja z 1863 roku i stanowisko archeologiczne Góra Zamkowa - szczyt grodziska stożkowego, które liczy sobie około tysiąc lat.

Anastazewo – pozostałości po dworcu i zabytkowa lokomotywownia

Zabudowania stacyjek na trasie wąskotorówki pozostają opuszczone od wielu lat, są w bardzo złym stanie technicznym.

2.3. PRZEJAZDY KOLEJKĄ WĄSKOTOROWĄ

2.3.1. Planowe pociągi osobowe

Sezonowy ruch pociągów o charakterze turystycznym przywrócony został z dniem 3 lipca 1999 roku. Jako nowa atrakcja turystyczna Gniezna, ciuchcia wąskotorowa od początku cieszyła się dużym zainteresowaniem turystów. W pierwszym roku przejechało około 10 tysięcy, w następnym roku już 15 tysięcy osób.

Z myślą o turystach indywidualnych planowe pociągi relacji Gniezno - Anastazewo kursują obecnie każdego roku, od połowy czerwca do końca sierpnia, w soboty, niedziele i święta, ciesząc się dużą frekwencją podróżnych. Skład tworzą najczęściej dwa wagoniki, w tym „barowy”, ciągniony lokomotywką spalinową. Obsługuje go minimum cztery osoby: maszynista i jego pomocnik, kierownik pociągu, który sprzedaje też bilety i pracownik „barowy”, który w trakcie przejazdu prowadzi drobną sprzedaż napojów i gadżetów kolejowych.

Pociągi obsługuje tzw. „grupa konduktorska”, na zasadzie wolontariatu, pod nieformalnym przewodnictwem Pana Przemysława Łuczaka, tel. 509 165 633

Czas przejazdu całej trasy wynosi około 3 godziny, co daje średnią prędkość pociągu 10 km/godz..

Cena biletu zależy od długości wybranej trasy. W roku 2008 (podobnie w 2007) przejazd Gniezno – Anastazewo kosztuje 12 zł – bilet normalny i 6 zł – bilet ulgowy.

Pociąg wyrusza z Gniezna o godzinie 10.00 (w poprzednich latach o godzinie 9.30).

Jednorazowo może zabrać do 80 osób, istnieje możliwość dołączenia trzeciego wagonu.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.3.2. Pociągi turystyczne na zamówienie

Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa posiada elastyczną ofertę dla grup zorganizowanych i prywatnych osób (np. na uroczystości typu urodziny, wesele). W pociągach na zamówienie można zrealizować imprezę z cateringiem w wagonie lub plenerowym piknikiem z ogniskiem i muzyką na żywo nawet na 250 osób. Można też połączyć kolejową podróż z rajdem rowerowym i kąpielą w czystych wodach Jeziora Powidzkiego. Skład pociągu najczęściej tworzą zabytkowe eksponaty: parowa lokomotywa, odkryte wagony i ładnie odrestaurowany wagon „historyczny”

2.3.3. Pociągi specjalne

Przejazd zabytkowym pociągiem jest przygotowywany z myślą o indywidualnych miłośnikach kolejki wąskotorowej i parowozów. Kluczowe punkty programu to „fotostopy” i „obrządzanie” parowozu. Skład pociągu stanowi parowóz Px48 1919, trzy wagony AW, wagon typu „brankard” oraz letni wagon barowy. W roku 2008 zrealizowany będzie tylko jeden taki przejazd (czas przejazdu 12 godzin!!). Oto program:

PROGRAM POCIĄGU SPECJALNEGO

Dla miłośników kolei na trasie Gniezno Wąskotorowe - Anastazewo i powrót

PROGRAM IMPREZY:

- 4.00 - rozpalanie parowozu
- 6.00 - zwiedzanie terenu stacji Gniezno Wąskotorowe, przejazdy ręczną drezyną , formowanie składu pociągu.
- 8.00 - wyjazd w kierunku Anastazewa
- ok. 10.00 - wodowanie parowozu na stacji Witkowo
- ok. 12.30 - wodowanie parowozu na stacji Powidz przy użyciu wozu bojowego PSP
- 14.00 - gorący posiłek na terenie plaży przy przystanku Przybrodzin (w zależności od pogody możliwość zorganizowania ogniska połączonego z pieczeniem kiełbasek)
- 20.00 - powrót do stacji Gniezno Wąskotorowe, manewry na stacji, prace związane z wygaszaniem parowozu.

W trakcie przejazdu organizowane zostaną „fotostopy” w atrakcyjnych miejscach (z możliwością wskazania ich przez uczestników).

Koszt udziału w imprezie - 150 zł od osoby

2.3.4. Przewozy towarowe

Transport towarów leży u podstaw powstania gnieźnieńskich linii wąskotorowych - pierwszy odcinek zbudowany został na potrzeby gnieźnieńskiej cukrowni w 1886 roku. Przez dziesiątki lat panował ożywiony ruch pociągów pełnych masowych towarów. Mimo znacznego spadku zainteresowania w latach 80-tych transportem kolejowym na rzecz samochodowego, do dziś Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa przewozi ładunki na zlecenie.

Z początkiem roku 2008 GKW otrzymała odgórny zakaz na prowadzenie towarowych przewozów, jako skutek sprzeciwu okolicznych mieszkańców. Konflikt jest groźny dla zachowania ruchu pociągów turystycznych (nierentownych), ponieważ utrzymywane one są dzięki dochodom, jakie uzyskuje Spółka BUiE GKW z prowadzenia przewozów towarowych.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.4. REGULAMIN KOLEJKI WĄSKOTOROWEJ

W czasie, kiedy gnieźnieńska wąskotorówka nosiła nazwę Gnieźnieńska Kolej Dojazdowa, czyli przed 2003 rokiem, powstał zabawny zbiór przepisów dla kolejkowych pasażerów. „Regulamin” ku uciechu pasażerów, umieszczany jest w wagonikach kolejki. Tekst można też znaleźć na internetowych blogach, m.in.: www.osiol.net, www.naszaklasa1984.blog.onet.pl, www.roobin-marion.blog.pl

REGULAMIN KOLEJKI WĄSKOTOROWEJ

Obowiązki podróżnego

- Zabrania się zbierania grzybów podczas jazdy pociągu.
- W czasie jazdy wyskakiwanie z pierwszego i wskakiwanie do ostatniego wagonu jest surowo wzbronione.
- Wyśmiewanie się z pieszych i rowerzystów nie jest wskazane (w końcu i tak nas wyprzedzą).
- Zabrania się wznosić okrzyki w rodzaju "gaz do dechy", gdyż denerwują maszynistę i mogą spowodować u niego czasową niezdolność do pracy.
- Reklamacje dotyczące szybkości kolejki nie będą uwzględniane, albowiem jedzie ona wolno ze względu na dobro podróżnych, a nie dlatego, że szybciej nie może.
- Podczas jazdy nad brzegiem jeziora, zabrania się łowienia ryb z okien wagonu - istnieje niebezpieczeństwo wciągnięcia kolejki do wody przez wyrośniętą rybę.
- Kąpiel w jeziorze podczas jazdy wzbroniona.
- W razie trudności przy wjeździe na wzniesienie podróżni z ostatniego wagonu zobowiązani są do popychania kolejki.
- Wnoszenie do wagonów zółwi lub innych równie powolnych zwierząt traktowane będzie jako prowokacja.

Prawa podróżnego

- Podróżny ma prawo głośno wyrażać zachwyt, będący wyrazem jego uwielbienia dla kolejki.
- Podziwiać uroki mijanej okolicy i dzielić się uwagami z innymi współtowarzyszami podróży.
- Chwalić doskonałą obsługę i opiekę, jakiej nie szczędzą mu pracownicy kolejki.
- Podróżny ma prawo czuć się wyróżniony, jadąc kolejką, podczas gdy inni pędzą na złamanie karku samochodami.
- Podczas jazdy podróżny ma prawo śpiewać, deklamować wiersze oraz doskonale się bawić.
- Podróżny ma prawo wiedzieć, że dzieci nie są dla nas jakimkolwiek utrapieniem.
- Kupno pamiątek, pocztówek i innych atrybutów turysty jest niezaprzeczalnym prawem każdego podróżnego.
- Podróżny ma prawo oczekiwać od obsługi pociągu uśmiechu i dobrego słowa.

Organizacja przejazdów, zamawianie pociągów

Biuro Utrzymania i Eksploatacji GWK, www.gkw-gniezno.pl

Dyrektor: Dariusz Michałowski,
tel. 692 459 890, e-mail: gkw2@o2.pl

Adres: 62-200 Gniezno, ul. Wrzesińska 2
tel./fax 061 426 11 30, tel. kom. 692 459 890

3. KOLEJKOWE IMPREZY

Obecnie odbywają się cztery imprezy o quasi stałym terminie i charakterze. Nie udało się ustalić, kiedy zostały zorganizowane po raz pierwszy. Wszystkie na pewno odbywały się już w 2002 roku.

3.1. MAJÓWKA Z CIUCHCIĄ

Zwyczajowo sezon letni na wąskotorówce otwiera impreza o charakterze festynu rodzinnego. Składa się na nią przejazd na trasie Gniezno – Witkowo, i finał w Witkowie, gdzie koncertują zespoły i odbywa się piknik.

W 2007 roku „Majówka z Ciuchcią” odbyła się 19 czerwca, pod nazwą „Festyn z Ciuchcią”, jako impreza promująca produkt turystyczny „Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa”, w ramach realizacji projektu unijnego „Dobre miejsce, królewska tradycja - promocja produktów turystycznych Powiatu Gnieźnieńskiego”. Dofinansowanie z środków EFRR (ok. 100 tysięcy zł) pozwoliło na przygotowanie trzydniowego programu atrakcji, w którym znalazły się między innymi: gwiazdzisty rajd pieszy i rowerowy "Szlakiem Gnieźnieńskiej Kolei Turystycznej", przejazd starych samochodów i pokaz motocykli żużlowych, zmagania na drezynach ręcznych, opanowanie pociągu przez grupę westernową, prezentacja gospodarstw agroturystycznych wraz z degustacją lokalnych potraw na specjalnie wykonanych stoiskach ludowych, konkurs plastyczny, występy lokalnych zespołów, koncerty gwiazd.

W „Festynie z Ciuchcią” uczestniczyło 1500 – 2000 miłośników wąskich torów, również goście zagraniczni z Niemiec i Wielkiej Brytanii.

3.2. NOC ŚWIĘTOJAŃSKA Z CIUCHCIĄ

Czerwcową, całonocną imprezą z przejazdem nad Jezioro Powidzkie, gdzie odbywają się tradycyjne obrzędy i zabawy świętojańskie.

3.3. PYRA – ŚWIĘTO PIECZONEGO ZIEMNIAKA

Impreza odbywająca się na początku września, zamyka sezon turystyczny na kolejce wąskotorowej. Długość trasy przejazdu zabytkowym składem i miejsce festynu ulega corocznym zmianom. W 2008 roku planuje się kolejowy piknik z pieczeniem ziemniaków w ognisku, na stacji wąskotorówki w Gnieźnie.

Należy podkreślić, że świętowanie zakończenia „wykopków” jest w Wielkopolsce utrwalonym zwyczajem w wielu miejscowościach, a „pyra poznańska” to wśród mieszkańców Polski częste określenie (z nutką zazdrości?) Wielkopolan.

3.4. BIGOS EXPRESS

Tradycyjnie Powiat Gnieźnieński włącza się do Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Główną rolę tego dnia gra gnieźnieńska kolejka wąskotorowa, która mknie jako „Bigos Express” z osobistościami Powiatu i Dostojnymi Gośćmi na stację w Witkowie, gdzie odbywa się zimowy festyn rekreacyjno – rozrywkowy.

Organizatorem wszystkich imprez są:

- Starostwo Powiatowe w Gnieźnie,
- Towarzystwo Miłośników Gniezna – Sekcja Miłośników Kolei Wąskotorowej
- Biuro Utrzymania i Eksploatacji GKW.

IX. PAROWOZOWNIA W GNIEŹNIE

WARSZTATY NAPRAWCZE PAROWOZÓW

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

1. HISTORIA I OBIEKTY ZABYTKOWEJ PAROWOZOWNI

Obecne Warsztaty Naprawcze znajdują się na terenie dawnej Parowozowni, którą dzieli od stacji Gniezno Wąskotorowe ruchliwa ulica Witkowska. Wejście na teren zakładu zlokalizowana jest w sąsiedztwie dworca PKP, od strony ulicy Składowej.

Historyczna Parowozownia stanowi rozległy kompleks obiektów, z których najstarsze zostały zbudowane w 1888 roku. Jest pięknym przykładem architektury przemysłowo - kolejowej końca XIX i początku XX wieku. Mimo, że od wielu lat część obiektów stoi opuszczona i niezabezpieczona, ich stan techniczny określa się jako zadowalający. Najciekawsze budynki na terenie Parowozowni to: dwie hale wachlarzowe, obrotnica, hala suwnic, wieża wodna oraz wyjątkowy w swej formie budynek dyspozytora.

Dla miłośników kolei najważniejsza jest „szopa” - wyposażona w maszyny i urządzenia hala wachlarzowa; gdzie przeprowadzane są naprawy główne i rewizyjne parowozów, także tych z Wolsztyna. Dzięki uprzejmości kolejowych pracowników pasjonaci parowozów mogą śledzić i fotografować żmudny proces przywracania żelaznych kolosów do życia.

Historyczna Parowozownia (używa się też określenia Lokomotywownia) od 2001 roku pozostaje w zarządzie PKP CARGO S.A. Zakład Taboru w Poznaniu.

„WIELKOPOLSKI PARK HISTORII KOLEI”

Zabytkowa gnieźnieńska Parowozownia posiada opracowania sposobu wykorzystania jej unikatowych wartości dla turystyki kolejowej w Wielkopolsce. Pierwszy projekt autorstwa pana Dariusza Michałowskiego (Biuro Utrzymania i Eksploatacji GKW) zakłada możliwość zorganizowania Muzeum (Wystawy) Kolejnictwa. Na bazie tej koncepcji pan Zbigniew Marciniak (PKP Cargo, Zakład Taboru w Poznaniu) w 2008 roku stworzył koncepcję utworzenia na terenie gnieźnieńskiej parowozowni parku tematycznego pod nazwą Wielkopolski Park Historii Kolei oraz rozwoju produktu turystycznego opartego o linię Wolsztyn – Poznań – Gniezno. (Projekt jako załącznik na płycie CD).

CIEKAWOSTKA

Od 2001 roku w gnieźnieńskiej parowozowni stoi w oczekiwaniu na rewizję parowóz TKi3-87 z 1908 roku, najstarszy zachowany parowóz w Polsce, którego właścicielem jest Poznański Klub Modelarzy Kolejowych. Niestety nie ma pewności, kiedy maszyna powróci na tory.

Warsztaty Naprawcze

Adres: 62-200 Gniezno, ul. Składowa 1

Kontakt: PKP Cargo S.A., Zakład Taboru w Poznaniu, <http://www.pkp-cargo.pl>

60-617 Poznań, ul. Kolejowa 23,

tel. 061 633 38 50, fax. 061 633 5514, e-mail: cm.poznan@pkp-cargo.pl

Zwiedzanie jest możliwe po uprzednim uzgodnieniu z PKP Cargo w Poznaniu. Wstęp bezpłatny

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ Z TURYSTYKĄ KOLEJOWĄ W POWIECIE GNEŹNIEŃSKIM

4.1. TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW GNEZNA

◆ SEKCJA MIŁOŚNIKÓW KOLEI WĄSKOTOROWEJ

◆ BIURO UTRZYMANIA I EKSPLOATACJI GWK

Towarzystwo Miłośników Gniezna powstało w listopadzie 1945 roku. Wśród celów Towarzystwa istotnych dla gnieźnieńskiej turystyki kolejowej, są zapisane między innymi:

- ochrona zabytków miasta,
- upowszechnianie wiedzy o mieście, jego przeszłości i dniu dzisiejszym,
- organizowanie wystaw, konkursów i imprez związanych z przeszłością historyczną i życiem współczesnym miasta.
- szeroko pojęta współpraca w realizacji celów.

Od listopada 2000 w skład TMG włączono **Sekcję Miłośników Kolei Wąskotorowej**. W ten sposób połączone zostały siły ludzi pragnących uratować ostatnią gnieźnieńską trakcję wąskotorową z Gniezna do Anastazewa.

Zdecydowane poparcie Starostwa Powiatowego doprowadziło w dniu 17 marca 2003 roku do przejęcia Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej od Dyrekcji Kolei Dojazdowych w Warszawie. Już jesienią tego samego roku Starostwo na 10 lat (do 2013 roku) scedowało prawo zarządu majątkiem Kolei na Towarzystwo Miłośników Gniezna, w imieniu którego działa **Biuro Utrzymania i Eksploatacji Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej** (działalność Biura opisana powyżej)

TGM wraz z Sekcją Miłośników zorganizowali:

- ◆ we wrześniu 2001 roku obchody 105-lecia powstania gnieźnieńskiej kolei wąskotorowej pod nazwą "Tydzień pod parą"
- ◆ w marcu 2006 wystawę pod nazwą „Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa –Wczoraj i Dziś”

Towarzystwo Miłośników Gniezna - Sekcja Miłośników Kolei Wąskotorowej

Prezes – Jan Wesołowski, tel. 501 619 140

Adres: 62-200 Gniezno, ul. Mieszka I 27,

tel. 061 426 37 28

4.2. LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA "SZLAK PIASTOWSKI"

Działająca od 2003 roku Organizacja Turystyczna „Szlak Piastowski” pełni obecnie kluczową rolę w turystycznej przestrzeni Ziemi Gnieźnieńskiej. Organizacja powstała staraniem władz Powiatu Gnieźnieńskiego, w celu koncentracji sił i środków lokalnych samorządów, organizacji turystycznych i branży turystycznej w promowaniu walorów turystycznych regionu.

Organizacja na prawach stowarzyszenia, postawiła przed sobą jako główne zadania

- kreowanie i rozwój markowych produktów turystycznych
- koordynacja działań promocyjnych i przedsięwzięć turystycznych podejmowanych w regionie;

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- podnoszenie jakości usług turystycznych poprzez szkolenia osób z branży turystycznej;
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji, których potrzebują i oczekują turyści

Finansową podstawą działalności są składki członków stowarzyszenia, zróżnicowane ze względu na rodzaj podmiotu.

Ścisła współpraca Powiatu, Miasta Gniezno i OT „Szlak Piastowski” zaowocowała zwiększoną aktywnością wydawniczą i udziałem w targach turystycznych - tylko w pierwszym półroczu 2008 roku były to: Łódź, Berlin, Katowice, Białystok, Szczecin, Jelenia Góra (!!)

Wybrane zadania i działania Organizacji Turystycznej ważne dla „turystyki kolejowej”:

- OT „Szlak Piastowski” zarządza Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej (powstało ono w 2001 roku).
- Materiały promocyjne wydawane w trzech wersjach językowych, zawierają informacje o Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej.
- Bieżące monitorowanie ruchu turystycznego.
- W 2008 roku został zorganizowany Kurs na Przewodników Terenowych.

Organizacja Turystyczna „Szlak Piastowski”, www.szlakpiastowski.com.pl

Dyrektor Bogusław Rzyski

Adres: 62-200 Gniezno, ul. Rynek 14 (zmiana adresu z dniem 1.08.08)

tel./fax 061 428 01 00, e-mail: info@szlakpiastowski.com.pl

Godziny otwarcia: pn.- pt. 7.30 – 18.00; so. 9.00 – 15.00; nd. 10.00 – 14.00

4.2.1. Strategia Rozwoju Turystyki

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie jest silnie zaangażowane w pomyślny rozwój turystyki kolejowej w regionie. Uchwałą Rady Powiatu w *Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego* w 2003 roku wprowadzony został punkt „Wsparcie i promocja Gnieźnieńskiej Kolejki Wąskotorowej jako atrakcji turystycznej Powiatu Gnieźnieńskiego”

W 2007 roku na zlecenie Starostwa, Gnieźnieńska Agencja Rozwoju Gospodarczego opracowała „Strategię rozwoju turystyki dla powiatu gnieźnieńskiego z ujęciem produktów turystycznych, na lata 2008 – 2020”. Obszerny dokument, na bazie szczegółowej inwentaryzacji zasobów turystycznych powiatu, precyzyjnie wytycza kierunki rozwoju turystyki, poprzez rozwój pożądaných na rynku produktów turystycznych. Jednym z sześciu regionalnych produktów jest grupa produktowa pod nazwą „Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa”, w ramach której wyznaczono trzy produkty powiązane z grupami docelowymi:

1. „Podróż do przeszłości Gnieźnieńską Koleją Wąskotorową” dla miłośników kolei, turystów zainteresowanych historią i zagranicznych.
2. „Kolejowa wyprawa rowerowa wąskotorówką” dla miłośników rowerów i techniki, turystów rekreacyjnych i młodzieżowych.
3. „Rodzinnie Gnieźnieńską Koleją Wąskotorową” dla turystów indywidualnych i rodzin poszukujących dodatkowych atrakcji.

Jeden produkt wyznaczono w grupie produktowej „Wypoczynek aktywny”, pod nazwą:

4. „Rowerem, kolejką wąskotorową do Gniezna” dla turystów wypoczywających w miejscowościach na trasie i w pobliżu trasy kolejki wąskotorowej.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

W 2008 roku Powiat Gnieźnieński wniosł do Działania 6.4 „Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka” projekt inwestycyjny produktu „Szlakiem Piastowskim – od Gada, Pradziada do Wenecji, Paryża i Rzymu”. W lipcu projekt otrzymał rekomendację POT do umieszczenia na liście indywidualnych projektów kluczowych i znalazł się na liście podstawowej na 7 miejscu (co niestety, nie jest jeszcze równoważne z przyznaniem środków). Projekt zakłada modernizację Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej za kwotę ponad 6 milionów złotych. (!!)

CIEKAWOSTKA 1

Niezwykłą inicjatywę związaną z turystyką kolejową podjęło Muzeum Początków Państwa Polskiego w ramach światowej „Nocy Muzeów”: „17 maja 2008 roku, o godzinie. 17.05 z Dworca Głównego w Poznaniu wyruszy do Gniezna zabytkowy parowóz „Piękna Helena”. Wejściówki na przejazd do nabycia w Gazeta Café na ulicy 27 grudnia 3 w Poznaniu (Budynek Gazety Wyborczej). „ Ważnym elementem tej wyjątkowej nocy będzie darmowy transport. Z Poznania do Gniezna wyruszy zabytkowy parowóz „Piękna Helena”, Muzeum zapewnia również dojazd z Dworca PKP w Gnieźnie do Muzeum i na trasie Gniezno – Ostrów Lednicki.” (Źródło: www.gniezno.home.pl)

CIEKAWOSTKA 2

W sobotę 17 maja 2008 roku odbyła się impreza „Majówka w kolejce”, czyli uroczyste otwarcie bocznicy Operatora Logistycznego Paliw Płynnych i CTL Logistics OLPP "Gniezno Winiary – Stawiany". Na trasie przejazdu przygotowano „fotostopy”. Każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy bilet kartonowy. Na stacji Stawiany przygotowano grochówkę wliczoną w cenę biletu. W Gnieźnie nastąpiło spotkanie z „Piękną Heleną”. Impreza odbyła się z inicjatywy Grodziskiej Kolei Drezynowej. (Źródło: www.drezyny.kolej.one.pl)

4.3. POWIATOWE CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Głównym zadaniem Informacji Turystycznej jest obsługa turystów krajowych i zagranicznych, dostarczanie informacji o atrakcjach turystycznych Regionu, ale też informowanie o atrakcjach i bazie noclegowej w całym kraju. PCIT dysponuje materiałami promocyjnymi Powiatu Gnieźnieńskiego, prowadzi sprzedaż map, przewodników i drobnych pamiątek, pośredniczy w zamawianiu usług przewodnickich.

UWAGA: Z dniem 1 sierpnia 2008 r. PCIT zmienił siedzibę, z ulicy Tumskiej 12 przeniósł się na Rynek, pozostałe dane tele-adresowe nie uległy zmianie.

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej, www.powiat-gniezno.pl

Adres: 62-200 Gniezno, ul. Rynek 14,

tel./fax 061 428 41 00, e-mail: turystyka@powiat-gniezno.pl, info@szlakpiastowski.com.pl

Godziny otwarcia:

od 1 maja do 30 września: pon. - pt. . 8.00 – 18.00, so. 9.00 – 15.00, nied. 10.00 – 14.00

od 1 października do 30 kwietnia: pon. - pt. 8.00 – 16.00, so. i niedz. - nieczynne

4.4. POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO KRAJOZNAWCZE ODDZIAŁ "ZIEMI GNIEŹNIEŃSKIEJ"

Oddział PTTK powstał w Gnieźnie w 1933 roku. Zajmuje się szkoleniem przewodników terenowych i przodowników turystyki kwalifikowanej, obsługą grup wycieczkowych, znakowaniem szlaków. W sezonie pełni rolę punktu informacji turystycznej. PTTK tradycyjnie jest organizatorem rajdów turystycznych i imprez kierowanych głównie do młodzieży.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

W Oddziale działa Koło Przewodników PTTK liczące 35 czynnych przewodników.

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze Oddział "Ziemi Gnieźnieńskiej"

Prezes Krystian Grajczak

Adres: 62-200 Gniezno, ul. Łaskiego 10,
tel./fax 061 426 36 60

Godziny otwarcia:

w sezonie letnim: po. - pt. w godz. 9.00 – 17.00, poza sezonem: w godz. 10.00 – 12.00

5. OTOCZENIE TURYSTYCZNE OBIEKTÓW TURYSTYKI KOLEJOWEJ

Powiat Gnieźnieński jest jednym z najważniejszych regionów turystycznych Polski. Turystów przyciąga bogactwo dziedzictwa narodowego i walory przyrodniczo – wypoczynkowe.

5.1. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

5.1.1. Baza noclegowa i gastronomiczna

Powiat Gnieźnieński dysponuje zróżnicowaną jakościowo i cenowo ofertą bazy noclegowej, która koncentruje się w samym Gnieźnie i ośrodku wypoczynkowym nad Jeziorem Niedźmiegiel. Szczegółowy wykaz bazy noclegowej i gastronomicznej znajduje się na stronie www.turystyka.powiat-gniezno.pl

Miejsca noclegowe według rodzaju obiektów:

- około 1000 miejsc w hotelach (jeden hotel pałacowy, jeden hotel czterogwiazdkowy, 4 hotele trzygwiazdkowe, 6 hoteli dwu i jednogwiazdkowych),
- około 120 miejsc w 2 schroniskach młodzieżowych,
- około 300 miejsc w 4 ośrodkach wypoczynkowych z domkami,
- około 300 miejsc w 30 obiektach agroturystycznych,
- około 6000 miejsc w Skorzęcinie, gmina Witkowo w jednym z największych w Polsce ośrodków wypoczynkowych (całoroczne miejsca w budynkach i domkach campingowych oraz sezonowe na campingu i polach namiotowych)

Na terenie Powiatu są 44 obiekty gastronomiczne: 27 restauracji, 15 barów/pubów, 2 kawiarnie. Osiemdziesiąt procent z nich znajduje się w samym Gnieźnie.

5.1.2. Infrastruktura rekreacyjna

W Powiecie Gnieźnieńskim atrakcyjna przyrodniczo i rekreacyjnie jest przede wszystkim Gmina Witkowo, której jedną czwartą powierzchni stanowi Powidzki Park Krajobrazowy, utworzony w 1998 roku. Park obejmuje pięć jezior w tym jezioro Niedźmiegiel, tereny leśne oraz wiejskie tereny osadnicze. Przez Park prowadzi trasa Gnieźnieńskiej Kolejki Wąskotorowej.

Powiat Gnieźnieński oferuje bardzo dobre warunki do uprawiania różnych form turystyki aktywnej.

- Gęsta sieć szlaków pieszych (9 szlaków, ok. 200 kilometrów) i rowerowych (9 tras, ok. 150 kilometrów) pozwala na poznanie uroków krajobrazu polodowcowego i dotarcie do atrakcji kulturowych i przyrodniczych Regionu. Interesujące jest, że każdy z dziewięciu szlaków pieszych jest określony nie tylko kolorem, ale posiada swoją nazwę, określającą charakter trasy. Przez Powiat przebiega Transregionalny Szlak Piastowski (jeden z najlepiej rozpoznawalnych w Polsce) i dwa europejskie szlaki: Droga św. Jakuba i Szlak Cysterski.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- W zakresie turystyki wodnej godne polecenia są polodowcowe jeziora Niedzięgiel (wody I klasy czystości, szerokie piaszczyste plaże) i Popielewskie, gdzie można uprawiać żeglarstwo, wind surfing, kajakarstwo i nurkowanie swobodne ("Mekka płetwonurków" nazywane jest Jezioro Powidzkie o głębokości 43 m, największe jezioro Wielkopolski, zlokalizowane tuż za granicą powiatu gnieźnieńskiego). Nad jeziorami znajdują się wypożyczalnie sprzętu wodnego, przystanie oraz miejsca do wodowania łodzi. Trasy spływów kajakowych wytyczone zostały na pięciu rzekach, z których najdłuższy jest na Małej Welnie (33 kilometry).
- Dla miłośników rekreacji konnej ofertę posiada sześć ośrodków, które proponują naukę pod okiem kwalifikowanych instruktorów i jazdę w terenie.
- Obiekty rekreacyjne znajdują się na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gnieźnie (basen, korty tenisowe, cztery hale i sale sportowe), w Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Witkowie (hala widowiskowo – sportowa) oraz w ośrodku wypoczynkowym w Skorzęcinie.

5.2. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

◆ Archikatedra – Drzwi Gnieźnieńskie, podziemia i dzwonnica.

Archikatedra jako sanktuarium św. Wojciecha i miejsce koronacji 5 władców polskich, należy do najcenniejszych i najstarszych zabytków architektury sakralnej w Polsce. Podziemia Katedry są miejscem spoczynku Prymasów Polski, wspaniałe romańskie Drzwi Gnieźnieńskie przedstawiają życie i męczeństwo św. Wojciecha, którego relikwie spoczywają w barokowej srebrnej tumbie.

Zwiedzanie z przewodnikiem (szczegóły www.archidiecezja.pl)

codziennie (oprócz niedziel i świąt):

maj – wrzesień: 9.00 – 11.45 i 13.00 - 17.00; październik - kwiecień: 9.00 – 11.45 i 13.00 – 16.00

Wstęp: Katedra: normalny 1,50 zł, ulgowy 1.00 zł, wieża: 3 zł i 2 zł, Drzwi: 2,00 zł i 1,50 zł

◆ Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej

Muzeum zawiera skarbiec katedralny -75 obiektów z okresu od X do XVIII wieku; w tym kielich św. Wojciecha, eksponaty złotnictwa kościelnego, portrety trumienne, rzeźby drewniane, zabytkowe szaty liturgiczne, a w Archiwum - bezcenne zabytki polskiego piśmiennictwa.

Zwiedzanie (szczegóły www.archidiecezja.pl)

od maja do końca września: wtorek - niedziela: 9.00 – 17.30, poniedziałek – nieczynne

od października do końca kwietnia: 9.00 – 15.00, poniedziałek, niedziela, święta – nieczynne

Wstęp: bilet normalny 4,00 zł, bilet ulgowy 3,00 zł

Rezerwacja: tel./fax 061 424 13 89, 0602 708 231

Rezerwacja: tel./fax 061 426 37 78

◆ Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie

Wystawy i zbiory Muzeum obrazują początki państwa polskiego i najstarsze dzieje pierwszej jego stolicy; zgromadzono tu wspaniałe dzieła sztuki romańskiej i gotyckiej. Główna ekspozycja ma atrakcyjną formę spektaklu multimedialnego.

Zwiedzanie szczegóły: www.mppp.pl

od wtorku do niedzieli: 9.30 - 17.30 (w okresie maj - wrzesień).

Ceny wstępu:

bilet normalny 6,00 zł; ulgowy 4,00 zł.

Bilet rodzinny 18,00 zł, Edukacyjny 3,00 zł

bilet grupowy normalny (pow. 10 osób) 5,50 zł (od osoby)

bilet grupowy ulgowy (pow. 10 osób) 3,50 zł (od osoby)

W niedziele wstęp bezpłatny.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

◆ Lednica:

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy – Ostrów Lednicki, na którym zachowały się ruiny pallatium książęcego i innych budowli wczesnośredniowiecznego grodu. Według przekazów tu dokonał się Chrzest Polski.

Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach – jeden z największych skansenów Europy (powierzchnia 20 hektarów), gdzie zgromadzono ponad 80 obiektów budownictwa ludowego; piękna rekonstrukcja wsi wielkopolskiej wraz z kościołem, zespołem dworskim, oficynami, kapliczką i folwarkiem, młynem wodnym i wiatrakami.

LEDNICA Wyspa Ostrów Lednicki i Wielkopolski Park Etnograficzny, www.lednicamuzeum.pl

Wielkopolski Park Etnograficzny, tel. 061 427 50 40

Wyspa Ostrów Lednicki, tel. 061 427 50 10

Czas otwarcia (w sezonie letnim):

wtorek - sobota: 9.00 – 17.00, w czwartek - Wielkopolski Park Etnograficzny wstęp wolny.

Ceny wstępu: bilet normalny 6,00 zł, bilet ulgowy 3,00 zł,

bilet obejmujący całość: normalny 10 zł, ulgowy 5 zł

Uwaga: Obiekty są **zamknięte** w poniedziałki oraz od 1 listopada do połowy lutego.

6. SAMORZĄDY, INSTYTUCJE I ORGANIZACJE Ziemi Gnieźnieńskiej wspierające i zaangażowane w rozwój produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”

- Starostwo Powiatowe w Gnieźnie
- Urząd Miasta Gniezna
- Urząd Gminy Niechanowo
- Gnieźnieńska Agencja Rozwoju Gospodarczego
- Towarzystwo Szlaku Piastowskiego
- PKP Cargo S.A., Zakład Taboru w Poznaniu

ZIEMIA GRODZISKA

Grodzisk Wielkopolski jest niewielkim miastem w południowo – zachodniej Wielkopolsce, przy drodze krajowej numer 32 łączącej Wolsztyn z Poznaniem. Od Wolsztyna Grodzisk oddalony jest 26 kilometrów a od Poznania 60 kilometrów. Ładne, wyciszone miasteczko rozślawił w Europie klub piłkarski Groclin a wcześniej wyśmienite grodziskie piwo, które było warzone w mieście od 1601 do 1993 roku. Dziś miasto często kojarzone jest z drezynami.

X. GRODZISKA KOLEJ DREZYNOWA

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

1. HISTORIA LINII KOLEJOWEJ

127 LAT KOLEI W GRODZISKU WIELKOPOLSKIM

Jako początek kolejnictwa w Grodzisku Wielkopolskim uznaje się datę 10 grudnia 1881 roku, kiedy pociąg dotarł tu z Opalenicy, która była stacją na głównej linii Berlin - Poznań wybudowanej w 1870 roku. W 1898 roku Grodzisk znalazł się na trasie kolei łączącej Wolsztyn z Poznaniem. Trzy lata później, dokładnie pierwszego dnia XX wieku, uroczyście otwarta została linia prowadząca do Kościana.

Przez prawie 100 lat kolej była ważnym czynnikiem rozwoju miasta.

W latach 80-tych XX wieku znaczenie przewozów kolejowych zaczęło maleć na rzecz transportu drogowego. Najwcześniej, w 1987 roku, zamknięty został ruch osobowy na linii Grodzisk – Opalenica, w 1989 zawieszono ruch pasażerski na linii do Kościana, którą definitywnie zamknięto w 2001 roku.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

Ofertę turystyczną tworzy Stowarzyszenie Grodziska Kolej Drezynowa. Swoją siedzibę ma na stacji kolejowej Grodzisk.

2.1. PRZEJAZDY / OFERTA

Przejazdy drezynami odbywają się od 2003 roku. Turystyczna podróż na całej 30-kilometrowej trasie trwa około dziesięciu godzin. Można skorzystać z przejazdów na krótszych odcinkach, na przykład tylko do Ujazdu lub Plastowa, połączone z wiejskim piknikiem. Możliwe są przejazdy wieczorne z ogniskiem na docelowej stacji.

Tabela: Oferta Grodziskiej Kolei Drezynowej na 2008 rok (materiał własny GKD)

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

WYCIECZKI Z GRODZISKA WIELKOPOLSKIEGO

Stacja docelowa	Cena od osoby	Orientacyjny czas przejazdu	Długość trasy w jedną stronę
Ujazd Wlkp.	19 zł Promocja!	2 godziny	5 km
Plastowo	25 zł	4 godziny	12 km
Sepno	30 zł	7 godzin	17 km
Kościan	35 zł	10 godzin	31 km

USŁUGI DODATKOWE

Piknik z ogniskiem lub grillem	Cena od osoby
Zestaw gilowy – swojska kiełbasa, smalec, ogórki, pieczywo	10 zł
Zestaw specjalny, z gorącymi daniami	Do ustalenia

Informacje dodatkowe:

- Rezerwacja terminów telefonicznie lub e-mailem.
- Dzieci do lat 10 mają 50% zniżkę.
- Minimalna wartość zamówionej wycieczki to 50 zł.
- Godziny przejazdów są podane orientacyjnie, a w cenę przejazdu wliczony jest powrót.
- Po wcześniejszym uzgodnieniu istnieje możliwość zorganizowania noclegu "Na sianie" oraz zapewnienie innych atrakcji, np.:
 - zwiedzanie Parowozowni Wolsztyn
 - zwiedzanie lokalnych atrakcji turystycznych
- W cenie wliczony jest pamiątkowy bilet drezynowy, zdjęcie drezny oraz mapka okolic.

2.2. STACJA KOLEJOWA GRODZISK

Stacja w Grodzisku została zlokalizowana na północ od centrum miasta, w pobliżu drogi prowadzącej w kierunku Nowego Tomyśla. Zabudowania stacji mają zabytkowy charakter. Główny budynek powstał w 1881 roku, mieści biura kolejowe, kasę, poczekalnię i mieszkania kolejarzy. Lokomotywnia i wieża wodna dziś już nie pełnią swych funkcji, ale znajdują się w dobrym stanie technicznym. Zachowały się niektóre urządzenia torowe jak semafony kształtowe i słupy telegraficzne.

Za „szopę” dla drezyn służy budynek starej lampiarni. W lipcu 2008 roku na torze stanęła blaszana osłona dla drezyn, zakupiona z środków Stowarzyszenia. „Garaż” ma 9 metrów długości i mieszczą się w nim dwa drezynowe kolosy Piękna Ela i WM5.

2.3. POJAZDY SZYNOWE

Stowarzyszenie Grodziska Kolej Drezynowa posiada zróżnicowane rodzajowo pojazdy, którymi może przewieźć w „jednym rzucie” do 35 osób, co pozwala na obsługę większych grup. Wszystkie pojazdy są zabytkami ruchomymi, mają ponad 50 lat.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Czynny tabor jest utrzymywany w bardzo dobrym stanie:

- „Piękna Ela” - wyprodukowana w 1918 roku, jest największą ręczną drezyną w Polsce i najsłynniejszą. Zabiera do dziesięciu osób, „machać” mogą 4 osoby.
- „Kiwajka” - przedwojenna ręczna drezyna, która zabiera maksymalnie 5 osób. Napędzać mogą 2 osoby. Na stanie od 2003 roku.
- Rower szynowy - Rowery w dawniej używane były do inspekcji torów. Grodziski zabytkowy rower torowy z 1920 roku, został pozyskany w częściach i odrestaurowany w roku 2005. Prezentował się na poznańskim Tour Salon.
- Dwie drezyny spalinowe DL-2 – Drezyna lekka typu DL-2 była używana jako pojazd dla służb kontroli szlaków kolejowych. Poruszała się z prędkością do 50 km/godzinę w obu kierunkach. Jedna drezyna może przewieźć trzy osoby. (Na stanie GKD od 2003 i 2005 roku).
- Fiat 126p – drezyna – „Maluch” przerobiony na drezynę kolejową – jedyną taką w Wielkopolsce. Może poruszać się po drogach po zmianie żelaznych kół (jedno waży ponad 50 kg) na tradycyjne gumowe. Fiacik zabiera cztery osoby. Na stanie od 2007 roku.
- WM5 – wózek motorowy wykorzystywany do przewozu materiałów, sprzętu do remontów szlaków, a także pracowników. Konstrukcja polska, powojenna, zachowało się niewiele egzemplarzy, jeden pojazd WM5 stacjonuje w Wolsztynie. WM5 jest darem firmy Dalkia Polska S.A., przekazany w marcu 2008 roku.

Pojazdy niesprawne:

- WM5 wraz z wózkiem doczeptym PWM5 – pojazd przekazany w marcu 2007 roku przez Poznański Klub Miłośników Kolei. Stan zły, bez silnika (oryginalny silnik jest już zakupiony), w chwili obecnej nie jest przewidywany remont.
- Lokomotywa Ls40-4570 – Lokomotywa typu Ls40 budowana była w latach 50-tych na potrzeby przemysłu. Ls40 przekazała w 2008 roku firma Diamant International Polska, Młyny Zbożowe Stanisława Grygiera z Grodziska Wlkp. W planach jest przywrócenie lokomotywy do ruchu.

2.4. LINIA GRODZISK WIELKOPOLSKI – KOŚCIAN

Historyczna linia eksploatowana obecnie przez GKD liczy 30 kilometrów długości. Symbolicznego otwarcia udroźnionej przez GKD linii Grodzisk – Kościan, dokonał burmistrz Grodziska 29 maja 2005 roku.

Na linii Grodzisk - Kościan znajdują się 4 stacje kolejowe. W kolejności od Grodziska: Ujazd Wielkopolski (5 kilometr), Plastowo (12 kilometr), Sepno (17 kilometr), Bonikowo (23 kilometr). Na każdej z nich zachowały się urocze zabytkowe budynki dworcowe.

Na stacji w Plastowie zachowane są 2 tory dodatkowe, a w Bonikowie 1 tor dodatkowy.

W porozumieniu z wójtem Gminy Kamieniec od 2005 roku trwają prace porządkowe na stacji w Sepnie, gdzie Stowarzyszenie planuje (po przejęciu majątku przez samorząd Gminy) utworzenie bazy noclegowej i małej restauracji i swojej głównej siedziby. W 2008 roku uporządkowana została wieża ciśnień.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.4.1. Atrakcje turystyczne wzdłuż przejazdów drezynami

Ujazd Wielkopolski zaprasza na spacer po rozległym dworskim parku krajobrazowym, trzecim pod względem wielkości w Wielkopolsce, z pomnikowymi okazami drzew. Park zaczyna się kilkaset metrów od stacji kolejowej.

Plastowo (gmina Kamieniec) neogotycki kościół z unikatową polichromią Antoniego Procajłowicza (600m od stacji Plastowo), także zespoły dworskie w Karczewie i Cyckowie.

Wielką ciekawostką są prehistoryczne kurhany, zwane też wielkopolskimi piramidami, oceniane na 1700 – 1450 r. p.n.e. w dolinie Mogilnicy oraz grodziska prehistoryczne w Łękach Wielkich.

Sępno (gmina Kamieniec) od Sępna do podziwiać można formy polodowcowego krajobrazu: morenę denną i czołową, rynny jeziorne, szeroką, płaską pradolinę, którą płynie Obra i jej kanały. Dla MK jest tu kilka mostów przerzuconych nad wodami.

Bonikowo (powiat Kościan) znana posiadłość rodziny Chłapowskich. Tu do 1939 roku mieszkał Alfred Chłapowski, ambasador Polski w Paryżu, zamordowany przez hitlerowców w więzieniu kościańskim. Ciekawy jest szachulcowy kościół pw. św. Mikołaja z 1785 roku, położony 500 m od stacji w Bonikowie.

3. KOLEJOWE IMPREZY

Obecnie na trasie Grodziskiej Kolei Dreżynowej nie odbywają się imprezy o charakterze cyklicznym.

Drezyny Grodziskie biorą udział w wielu imprezach kolejowych w Wielkopolsce, między innymi w Wolsztynie i Gnieźnie.

4. ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ Z KOLEJĄ DREZYNOWĄ W GRODZISKU

4.1. STOWARZYSZENIE GRODZISKA KOLEJ DREZYNOWA

Stowarzyszenie Grodziska Kolej Dreżynowa zostało zarejestrowane 26 kwietnia 2006 roku, ale działalność grupy wielkopolskich miłośników kolejowych rozpoczęła się znacznie wcześniej. W 2001 roku, dziesięć lat po zamknięciu linii do Opalenicy i Kościana, przygotowali oni koncepcję wykorzystania nieczynnych torowisk do przejazdów drezynami i rozpoczęli oczyszczanie zarośniętych torów z traw i samosiejek oraz remonty szynowych pojazdów. W czasie uroczystości 700-lecia Grodziska, w dniach 27 – 28 czerwca 2003 roku, ręczne drezyny po raz pierwszy przewoziły mieszkańców i turystów na torach bocznicy w kierunku Opalenicy. Z nowej grodziskiej atrakcji skorzystało około 500 osób.

Głównym celem Stowarzyszenia jest rewitalizacja nieczynnych torowisk do Kościana i Opalenicy oraz prowadzenie na nich przejazdów drezynami zarówno ręcznymi jak i motorowymi. GKD wspiera dążenia do przejęcia linii kolejowej Grodzisk - Kościan przez Powiat Grodziski na potrzeby rozwoju turystyki kolejowej. Celem jest też prawo użytkowania budynków stacji w Sępnie, gdzie planuje się utworzenie bazy turystycznej dla kolei dreżynowej.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Członkowie Stowarzyszenia bardzo aktywnie współpracują na polu turystyki kolejowej, biorą udział w wielu imprezach kolejowych w Wielkopolsce i poza nią. Tradycyjnie prezentują swoje dreżyny w Paradzie Parowozów w Wolsztynie. Dla mieszkańców regionu organizują majówkę i Dzień Dziecka. Od 2005 roku biorą udział w poznańskich targach: w 2005 i 2006 "HOBBY Salon modelarstwa", w 2007 roku, jako członek grupy partnerskiej „Piękno Wolsztyńskich Parowozów”, w Tour Salonie.

GKD współpracuje z firmą AGROSTAT Sp. z o.o. w zakresie oprysków torowiska chwastobójczymi środkami chemicznymi.

Grodziska Kolej Dreżynowa, www.drezyny.kolej.one.pl
Adres korespondencyjny: 62-065 Grodzisk Wlkp. Grąblewo 66
Główny organizator przejazdów:
Mikołaj Rzanny, tel. 504 159 996, email: ww122@op.pl
Współpraca, organizacja przejazdów i prac:
Jarosław Woźny, email: jaroslaw_wozny@poczta.onet.pl
Współpraca (TPM "Fyrtel"): Kamil Hajdukiewicz, Witold Stasiewski

5. OTOCZENIE TURYSTYCZNE GRODZISKICH DREZYN

5.1. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Baza noclegowa i gastronomiczna

W Powiecie Grodziskim jest 13 obiektów noclegowych zróżnicowanych cenowo i jakościowo: hotele, pensjonaty i pokoje gościnne. 9 gospodarstw agroturystycznych należących do Grodziskiego Stowarzyszenia Agroturystycznego, oferuje około 100 miejsc noclegowych. Łącznie w Powiecie do dyspozycji gości jest około 500 miejsc. Wykaz teleadresowy bazy noclegowej (bez cen i ilości miejsc w poszczególnych obiektach) znajduje się na stronie Starostwa Powiatowego www.pgw.pl.

Z 22 obiektów gastronomicznych połowa znajduje się w Grodzisku a 8 to restauracje w obiektach noclegowych.

Szlaki turystyczne

W dostępnych materiałach brak jest informacji o oznakowanych szlakach pieszych i rowerowych. Istnieją opracowania tzw. Szlaku Turystycznego im. Michała Drzymały, planowane jest wytyczenie szlaku Dworów, Pałaców i Rezydencji Powiatu Grodziskiego oraz szlaku Budowli Sakralnych.

5.2. ATRAKCJE TURYSTYCZNE ZIEMI GRODZISKIEJ

Na Ziemi Grodziskiej znajdują się tylko dwie placówki muzealne: Muzealna Izba Pamięci i Tradycji w Grodzisku i Muzeum Pożarnictwa w Rakoniewicach - jedno z najbardziej znanych muzeów w Wielkopolsce.

- **Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa w Rakoniewicach**

jest jedną z najstarszych tego typu placówek w Polsce. Mieści się w dawnym zborze ewangelickim z 1763 roku. W Muzeum znajduje się około 4-tysiące eksponatów dokumentujących tradycje i historię Straży na terenie Wielkopolski są to m.in. 24 sikawki konne (lata 1786 – 1923), hełmy - najstarsze skórzane do współczesnych, motopompy najstarsze z lat 30-tych, 24 sztandary (lata 1886 – 1997). Samochody strażackie 25 wozów (lata 1927 – 1986) i sprzęt ciężki prezentowane są w pawilonach wystawienniczych.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa, www.wmp-muzeum.psp.wlkp.pl

Adres: 62 – 067 Rakoniewice, ul. Kościelna 1,
tel. 061 444 11 58, e-mail: rakoniewice@cmp-muzeum.pl

Muzeum czynne:

poniedziałek – piątek: 8.00 – 15.00, sobota – niedziela: 9.00 – 13.00, dni poświęcone – nieczynne

Ceny biletów:

normalny 4 zł, ulgowy 3 zł, grupowe: 3 i 2 zł

- **Muzeum Ziemi Grodziskiej - Muzealna Izba Pamięci i Tradycji**

Historia Muzeum sięga 1937, kiedy zaczęto gromadzić zbiory dokumentujące historię Regionu, dzieje miejscowego Kurkowego Bractwa Strzeleckiego oraz tradycje rzemieślnicze w mieście. Wiele miejsca poświęcone jest historii piwa grodziskiego, którego udokumentowana tradycja sięga 1601 roku. Muzeum jest inicjatywą społeczną.

Muzeum Ziemi Grodziskiej, <http://webstudio4u.com/muzeum>

Adres: 62 – 065 Grodzisk Wielkopolski, ul. Kolejowa 12

Ekspozycja: Dwór Łubieńskich w parku przy ulicy 27 Stycznia
tel. 061 444 52 34

Muzeum czynne jest w każdą niedzielę od 11.00 do 13.30

Dla wycieczek jest możliwość wcześniejszego zamówienia każdej wizyty

POZNAŃ

XI. KOLEJKA PARKOWA MALTANKA

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

„Kto z poznanianków ani razu nie jechał Maltanką - ręka w górę. Dziękuję, nie widzę. ...W ostatni długi weekend (maj 2008) Maltanka zrobiła aż 47 kursów. - I wszystkie były tak załadowane, że kierownik pociągu nie miał gdzie stanąć, a dyżurny ruchu musiał mu pomagać kasować bilety”.

Jacek Łuczak, źródło: <http://miasta.gazeta.pl/poznan, 2008-05-09>

Kolej Parkowa Maltanka jest jedną z licznych atrakcji największego i najpopularniejszego centrum wypoczynkowo - rekreacyjnego w Poznaniu, jakim jest Malta. Imponujące jest zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Maltańskiego, które powstało ze spiętrzenia wód Cybinki w 1952 roku.

Nad wodą znajduje się kąpielisko i ogródki zabaw dla dzieci, wytyczone zostały ścieżki spacerowe i rowerowe, można uprawiać narciarstwo na całorocznym stoku Malta-Ski, jest tor saneczkowy, sezonowe sztuczne lodowisko, małe pole do gry w golfa i korty tenisowe. Chłuba Malty, tor regatowy z zapleczem technicznym, jest jednym z najnowocześniejszych tego typu obiektów na świecie. Pięknie usytuowane restauracje, kawiarenki i bary z widokowymi tarasami, dają wytchnienie i możliwość regeneracji sił.

Malowniczy i rozległy teren Malty, położony stosunkowo blisko centrum miasta, idealnie nadaje się na organizację różnorodnych imprez: pikniki, festyny, widowiska kulturalne i sportowe odbywają się tu przez cały rok.

„Jak Maltanka zaczyna sezon to Malta odżywa, coś wspaniałego:)”

Komentarz internauty, źródło: <http://forum.tutej.pl/viewtopic.php?t=40824>

1.1. HISTORIA KOLEJKI PARKOWEJ MALTANKA

Mimo, że w 2002 roku Maltanka obchodziła hucznie 30-te urodziny a w 2007 roku 35-te, to historia kolejki miała przed 52 laty. W pewnym sensie jest ona wspomnieniem poprzedniego ustroju...

W latach 50-tych licznie powstawały w krajach „demoludu” kolejki dziecięce, zwane pionierskimi, aby młodzi ludzie mogli zapoznać się ze zdobyczami socjalistycznej techniki. W Polsce pierwszą taką kolejkę uruchomiono w Poznaniu 22 lipca 1956 roku i przekazano harcerzom z Chorągwi Wielkopolskiej. Jako Harcerska Kolejka Dziecięca kursowała bliżej Centrum Poznania, na Łęgach Dębińskich, do 1972 roku, kiedy to znalazła nową lokalizację nad Jeziorem Maltańskim i nowego właściciela, którym zostało Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Pierwszy kurs kolejki na nowej trasie odbył się 22 czerwca 1972 roku. Przy tym atrakcyjność kolejki znacznie wzrosła, ponieważ ostatni przystanek ulokowany został przy wejściu do nowo otwartego Ogrodu Zoologicznego.

Pod koniec lat 80-tych trasa kolejki wzbogaciła się o tunel obok campingu i mijankę na stacji Balbinka. Kolejne modernizacje na Maltance miały miejsce w 1998 roku, kiedy na początkowej stacji Maltanka oddano do użytku nowy, stylowy budynek wraz z restauracją oraz w 2001 roku, kiedy wyremontowano torowiska wymieniając przy okazji stare szyny, z których część pamiętała wiek XIX.

W 2002 roku na swoje 30-te urodziny, obchodzone corocznie 22 czerwca (na pamiątkę pierwszego kursu kolejki na Maltce), otrzymała dzisiejszą oficjalną nazwę: Kolej Parkowa Maltanka.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

2.1. TRASA I STACJE KOLEJKI

Kolejka maltańska jeździ po wąskich torach o rozstawie 600 mm. Odległość między krańcowymi stacjami „po torach” wynosi 3550 metrów, natomiast całkowita długość torowisk 3850 metrów. Na stacjach krańcowych torowiska tworzą pętle, co ułatwia prowadzenie pociągów. Początek Kolejki stanowi Stacja Maltanka (zwana też Stacją Środka), położona w sąsiedztwie Ronda Środka

Trasa kolejki jest niezwykle malownicza, chwilę ciuchcia podąża wzdłuż Jeziora Maltańskiego, mija zabudowania zakładów spirytusowych i nieczynny już przystanek Ptyś, wynurza się z Parku Tysiąclecia, by zatrzymać się na stacji Balbinka, przy ulicy Wileńskiej, nieopodal Campingu – tu jest możliwość mijanki. Za Balbinką pociąg wjeżdża w 20 metrowy tunel, za którym otwiera się widok na tor regatowy, w 2000 roku uruchomiona została tu stacja Przyszań. Aż do stacji Zwierzyniec, blisko wejścia do Nowego ZOO, linia zanurzona jest głębokim lesie. Przejazd całej trasy trwa około 15 minut.

W 2007 roku z przejazdów Maltanką skorzystało 200 tysięcy osób!

Źródło: <http://miasta.gazeta.pl/poznan>

2.2. ROZKŁAD JAZDY / SYSTEM ZNIŻEK

Kolejka kursuje codziennie w sezonie, który zaczyna się w drugiej połowie kwietnia i trwa do połowy października. Pociągi ze stacji Maltanka odjeżdżają w dni powszednie co 60 minut, a w soboty, niedziele i święta co 30 minut, pierwszy kurs o godzinie 10.00, ostatni o godzinie 18.30. Ze stacji Zwierzyniec odpowiednio o godzinie 10.30 i 19.00.

Bilety na przejazdy rozkładowe są do nabycia w kasach na stacji Maltanka i Zwierzyniec:

- bilet normalny 4,50 zł
- bilet ulgowy 3,00 zł (dzieci do lat 16)
- bilet wycieczkowy 2,50 zł (od 10 dzieci do lat 16 + 1 opiekun)

W 2008 roku Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne wprowadziło system turystycznych biletów zniżkowych:

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- bilet dzienny – uprawnia do przejazdu kolejką Maltanką, liniami turystycznymi* „0” i „100” oraz jest biletem wstępu do Muzeum**; obowiązuje w każdą niedzielę w okresie kursowania kolejki Maltanka i tramwajowych linii turystycznych* „0” i „100”; bilet normalny 10,00 zł, ulgowy 5,00 zł,
- Bilet rodzinny jednorazowy – uprawnia do przejazdu kolejką Maltanka do 5 osób w tym maksymalnie 2 osoby dorosłe; bilet w cenie 12,00 zł,
- Bilet rodzinny dzienny – uprawnia do przejazdu kolejką Maltanka (do 5 osób w tym maksymalnie 2 osoby dorosłe), liniami turystycznymi* „0” i „100” oraz jest biletem wstępu do Muzeum Muzeum Komunikacji Miejskiej w Poznaniu; bilet w cenie 20,00 zł.

* linia turystyczna 0 i 100 uruchomiana jest w sezonie w każdą niedzielę – „0” to zabytkowy tramwaj, „100” zabytkowy autobus, tzw. „ogórek”.

2.3. TABOR KOLEJKI

- Parowóz Borsig

Najsłynniejszym pojazdem jest pięknie utrzymany niemiecki parowóz „Borsig” z 1925 roku. Do lat 80-tych. pracował w Zakładach Chemicznych "Findera" w Chorzowie, w 1999 r. przyjechał do Poznania, gdzie został pieczołowicie wyremontowany przez miłośników kolei Poznańskiego Klubu Modelarzy Kolejowych. Prowadzi pociąg rzadko, obecnie planowo raz na dwa tygodnie.

- Kolejka Parkowa Maltanka posiada tabor pozwalający na złożenie dwóch pociągów.

Na co dzień pracują dwie lokomotywy spalinowe typu Wls40 (1956 rok) i Wls50 (1964 rok), ściągnięte z cegielni w Pakosławiu koło Opalenicy. Osiem wagoników zbudowali pracownicy Zakładów Cegielskiego, specjalnie na potrzeby Harcerskiej Kolejki Dziecięcej w 1956 roku. Początkowo wagoniki były koloru żółtego, z wymalowanymi różnymi zwierzątkami, od 1998 roku jeżdżą w barwach granatowo – żółtych. W ewidencji kolejki znajduje się jeszcze wagon motorowy MBxc1-41 "Ryjek" z 1932 roku, który przebywa obecnie w zajezdni tramwajowej na Starołęce.

Warto zaznaczyć, że kolejka posiada trzy wagoniki przystosowane do wjazdu wózkami inwalidzkimi.

2.5. PRZEJAZDY ORGANIZOWANE NA ZAMÓWIENIE

Warunki: pociąg ciągnięty przez lokomotywę spalinową, na trasie Maltanka - Zwierzyniec - Maltanka lub do 1 godziny:

- przejazd realizowany w dni robocze, od poniedziałku do piątku:

- w godzinach 10.00 – 19.00 – 300,00 zł netto (+7% VAT)
- po godzinie 19.00 – 400,00 zł netto (+7% VAT)

- przejazd realizowany w soboty, niedziele lub święta:

- po godzinie 19.00 – 500,00 zł netto (+7% VAT)

2.6. „DNI PARY”

„Dni Pary” to cykliczne wycieczki kolejką prowadzoną przez zabytkowy parowóz Bn2t Borsig. W 2008 roku odbywają się co dwa tygodnie w sobotę i niedzielę, począwszy od długiego weekendu majowego.

3. KOLEJKOWE IMPREZY

Obecnie na Maltance nie odbywają się cykliczne imprezy kolejkowe.

W 22 czerwca 2002 i 2007 roku Kolejka hucznie obchodziła swoje odpowiednio 30 i 35 urodziny.

4. ORGANIZACJA KOLEJKI PARKOWEJ MALTANKA

Właścicielem Kolejki Parkowej Maltanka jest Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu, od 2000 roku spółka prawa handlowego. MPK zarządza komunikacją publiczną w Poznaniu nieprzerwanie od 1880 roku.

Przedsiębiorstwo, poza zarządzaniem Maltanką, uruchomiło linie turystyczne, na których kursują zabytkowy autobus (linia 100) i tramwaj (linia 0) oraz muzeum komunikacyjnych pamiątek

- **Muzeum Komunikacji Miejskiej MPK Poznań**

Muzeum Komunikacji Miejskiej w Poznaniu powstało w 2006 roku z okazji 100-lecia zajezdni na ulicy Głogowskiej w Poznaniu i 10-lecia poznańskiego szybkiego tramwaju. Z tej okazji została powołana izba tradycji, do której sprowadzono eksponaty z Domu Tramwajarza przy ulicy Słowackiego, oraz z innych obiektów należących do MPK. (*Źródło: Wikipedia*)

W Muzeum eksponowane są pamiątki związane z komunikacją miejską, jak: przedwojenne bilety, mundury, torby i akcesoria konduktorskie, kasowniki i automaty biletowe oraz oryginalne elementy wagonów tramwajowych.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu Spółka z o.o. www.mpk.poznan.pl

Adres: 60-244 Poznań, ul. Głogowska 131/133,
tel: 061 869 93 61 w. 338, fax: 061 866 37 08

Kolej Parkowa Maltanka zamawianie przejazdów poza regulaminowym rozkładem
tel. 061 877 26 12 lub maltanka@mpk.poznan.pl

MUZEUM KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Godziny otwarcia: od kwietnia do października w niedzielę, w godzinach 13.00 – 17.00,

Ceny biletów: normalny 2.00 zł i ulgowy 1,50 zł.

Ś R O D A W I E L K O P O L S K A

XII. ŚREDZKA KOLEJ POWIATOWA

ELEMENTY PRODUKTU TURYSTYCZNEGO

„Tyle – tak wspaniale utrzymanego taboru, jaki jest zgromadzony w Środzie powala na kolana, do tego te wszystkie pamiątki związane z kolejką. Naprawdę na innych kolejkach można tylko pomarzyć o tylu sprawnych wagonach towarowych, albo o tylu sprawnych wagonach 1Aw - i to jak pięknie utrzymanych. Po prostu rewelacja!”

Komentarz Internauty,

źródło: www.kolejowapolska.fora.pl/sredzka-kolej-waskotorowa

1. HISTORIA I OBIEKTY

1.1. 106 LAT HISTORII ŚREDZKIEJ KOLEJKI WĄSKOTOROWEJ

Dzisiejsza 14 kilometrowa linia kolejki wąskotorowej jest ocalałym fragmentem historycznej kolei z Poznania do Zaniemyśla, która liczyła 59 kilometrów. Budowę kolejki zainicjowały władze Powiatu Średzkiego i okoliczni właściciele ziemscy, zainteresowani przewozem płodów rolnych wąskimi torami na place składowe przy kolejach normalnotorowych. Prace na linii głównej rozpoczęły się w 1898 roku. W pierwszym etapie zbudowano 11 kilometrowy odcinek normalnotorowy ze stacji Poznań Główny (obecnie Poznań Wschód) do wsi Kobylepole (obecnie w granicach Poznania). W 1902 roku cała linia została oddana do użytku. Przez następne lata powstawała jeszcze sieć wąskotorowych odgałęzień i bocznic. Kolejka średzka, podobnie jak inne wielkopolskie, miała rozstaw szyn 1000 milimetrów i obok przewozu towarów prowadziła ruch osobowy.

Świetnie prosperująca pod zarządem Powiatu Średzka Kolej Powiatowa, została przejęta w 1949 roku przez Polskie Koleje Państwowe. W latach 1952 – 1954 decyzją Ministra Komunikacji linia została przekuta na rozstaw 750 milimetrów. Od początku lat 60-tych zaniedbywana w strukturach PKP kolejka zaczęła przegrywać z transportem samochodowym, spadał popyt na przewozy i towarowe i osobowe. Do 1973 roku zniknęły wszystkie bocznice i odgałęzienia, w 1976 rozebrany został odcinek Poznań – Tulce, rok później kolejnych 35 kilometrów aż do Środy Wielkopolskiej. W eksploatacji pozostał jedynie odcinek z Środy do Zaniemyśla, na którym planowy ruch pasażerski utrzymywał się do 2001 roku. Jeszcze pod koniec lat 90-tych pojawiły się też pociągi turystyczne.

Po całkowitym zawieszeniu przewozów, wąskotorówką zainteresowało się Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej. W 2001 roku „po bojach”, PKP przekazały majątek kolejki powiatowi, który przywrócił jej historyczną nazwę: Powiatowa Kolej Wąskotorowa w Środzie Wielkopolskiej i uratował przed niechybną likwidacją. Składy towarowe, letnie rozkładowe i specjalne, niezmiennie od czasu powstania kolejki, prowadzone są trakcją parową, co prawdopodobnie jest ewenementem w skal kraju. „Spalinówki” i „motorówki” nie znalazły dobrego miejsca w Środzie.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Średzka Kolejka Powiatowa wpisana została 12 czerwca 1995 roku do wojewódzkiego rejestru zabytków. Średzka kolejka wąskotorowa jest jedną z ostatnich w Europie, która prowadzi ruch pociągów wyłącznie trakcją parową.

1.2. STACJA W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ

Stacja kolejki wąskotorowej, zwana Środa Miasto, znajduje się w południowo-wschodniej części miasta, w odległości około 0,5 kilometra od stacji kolei normalnotorowej. Stacja kolejki wąskotorowej posiada historyczny klimat. Rozbudowane torowisko rozdzielone jest jednym peronem, częściowo zadaszonym. Zachowała się metalowa wiata przy peronie i waga wagonowa oraz całe zaplecze niezbędne do utrzymywania parowozów w gotowości do pracy: parowozownia, żuraw do ładowania węgla i żuraw do nawadniania. W budynku dworcowym w 2005 roku otwarte zostało „Muzeum Średzkiej Ciuchci”. W 2006 roku budynek przeszedł duży remont z dociepleniem i otynkowaniem, wykonaniem centralnego ogrzewania; w następnym roku w części budynku urządzono toaletę wraz z przyłączem kanalizacyjnym.

1.3. ZABYTKOWY TABOR

Kolejka średzka zyskuje wysokie uznanie w opinii miłośników trakcji parowej, ze względu na ilość i stan zachowanego taboru.

Pięknie prezentuje się parowóz serii Px48 numer 1756 z 1951 roku, który służy do prowadzenia składów turystycznych. W szopie oczekuje na remont „peiks” numer 1920 z 1957 roku.

Kolejka ma do dyspozycji oryginalne wagony osobowe: cztery Bxhpi typu 1Aw z 1957 roku, z ogrzewaniem i małą toaletą, jeden Bxhpi typu 3Aw z 1960 roku oraz tzw. letniaki, przerobione z wagonów towarowych (Btxi i Btxhi).

Na torowiskach rezydują także: liczne wagony towarowe Kddx z lat 50-tych i wózki do przewozu drewna, wagon brankard (1950 rok), pług odśnieżny (1959 rok).

Tabor kolejowy uzupełnia drezyna ręczna i jedyna lokomotywa spalinowa typu Lyd-1, nie używana w składach turystycznych.

2. OFERTA DLA TURYSTÓW

Od 2003 roku kolejka pełni rolę atrakcji turystycznej z ofertą ściągającą miłośników parowej ciuchci z kraju i zagranicy.

2.1. SEZONOWE POCIĄGI PLANOWE

2.1.1. Pociągi turystyczne

Na trasie Środa – Zaniemyśl – Środa, według rozkładu jazdy w 2008 roku

Cykliczne przejazdy w sezonie letnim, odbywają się w każdą niedzielę od czerwca do września, pociąg wyrusza o godzinie 10.00 do Zaniemyśla, skąd o godzinie 16.00 wraca do Środy. W czasie pobytu w Zaniemyślu ciuchcia wykonuje krótkie przejazdy na trasie do Polwicy. W 2008 roku odbyło się 11 przejazdów niedzielnych, pierwszy 15 czerwca, ostatni 24 sierpnia.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.1.2. Planowe pociągi tematyczne

Z programem na całej lub skróconej trasie, według rozkładu jazdy w 2008 roku:

- 1 czerwca **Dzień Dziecka**, trasa: Środa – KIPA – Środa, od 15.00 do 20.00,
- 8 czerwca **Średzkie Sejmiki Kultury**, trasa: Środa – KIPA – Środa, od 15.00 do 20.00,
- 28 czerwca **"Piknik Country w Zaniemyślu"**, trasa: Środa – Zaniemyśl i powrót, wyjazd 16.00 – powrót 22.00,
- 26 lipca **"Zaniemskie Bitwy Morskie"**, trasa: Środa – Zaniemyśl, wyjazd 16:00 – powrót z Zaniemyśla - pół godziny po fajerwerkach,
- 31 sierpnia **Dożynki Gminne** w Środzie Wlkp., trasa Środa – KIPA – Środa, od 15.00 do 20.00
- 7 września **Dożynki Powiatowe w Zaniemyślu – zakończenie sezonu kolejkowego**, wyjazd ze Środy o 10.00, w Zaniemyślu od 11.00 przejazdu na trasie Zaniemyśl – Polwica – Zaniemyśl, wyjazd powrotny z Zaniemyśla o 18.00.

2.1.3. Cennik biletów

Przejazdy indywidualne:

- trasa Środa Miasto – Zaniemyśl: normalny 6 zł, ulgowy 3 zł, opiekun dziecka do lat 10-ciu 3 zł, dzieci do lat 4 bezpłatnie (cena przejazdu w jedną stronę)
- przejazd na trasie Zaniemyśl – Polwica – Zaniemyśl oraz Środa – Kipa – Środa: 2 zł,
- przejazd drezyną spalinową na trasie: Środa Miasto – Środa Przeładownia – Środa Miasto – 2 zł,
- przejazdy drezyną ręczną na stacji Środa Miasto 1 zł.

2.2. POCIĄGI SPECJALNE NA ZAMÓWIENIE

Poza pociągami rozkładowymi Średzka Kolej Wąskotorowa w ciągu całego roku proponuje wynajęcie pociągu specjalnego, z programem „na życzenie”. W pociągu może zmieścić się do 250 osób. Ceny wynajęcia pociągu dla osób indywidualnych i grup zorganizowanych:

- trasa Środa – Zaniemyśl – Środa 1500 zł i 1300 zł dla grup szkolnych,
- trasa Zaniemyśl - Środa - Zaniemyśl 1800zł i 1600zł dla grup szkolnych.

Dodatkowe atrakcje:

- Przejazdy drezyną ręczną i spalinową.
- Fotostopy na trasie.
- Możliwość urządzenia ogniska.
- Stacja Środa Miasto – pokaz obrządzania parowozu, manewry na stacji.
- Przejazdy na zamówienie można połączyć ze zwiedzaniem Środy i Zaniemyśla oraz innymi atrakcjami, jak rajd rowerowy lub przejażdżki bryczką w Zaniemyślu.

Zamówienia na przewozy
Średzka Kolej Wąskotorowa,
63-000 Środa Wielkopolska, ul.Niedziałkowskiego 25
tel./fax 061 285 82 98

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

2.3. TRASA I STACJE KOLEJKI

Odległość między stacją Środa Miasto a stacją w Zaniemyślu wynosi 14 kilometrów, którą parowa „ciuchcia” pokonuje w ciągu 45 minut, ze średnią prędkością 25 km/godz. Trasa kolejki wiedzie przez bezleśną rolniczą krainę. Najciekawsze miejsca na trasie to tzw. Kipa, gdzie pociąg wąskotorowy jedzie wiaduktem nad linią normalnotorową oraz przejazd przez ruchliwą i szybką szosę numer 11 z Poznania do Katowic (tzw. droga katowicka), który wymaga zatrzymania potoku samochodów na czas przejazdu pociągu.

Między Środą a Zaniemyślem jest pięć przystanków:

- Słupia Wielka – 5 kilometr, wiata przystankowa utworzona z wagonu, ładny dwór z 1880 roku, otoczony parkiem,
- Annopole – 7 kilometr,
- Płaczki – 8 kilometr, była tu dawniej stacja, po której nie ma już śladu,
- Śnieciska – 10 kilometr, wiata stacyjna, drewniany kościółek św. Marcina z 1767 roku,
- Polewica – 12 kilometr, dwór z końca XIX wieku z rozległym parkiem,

W Zaniemyślu robi wrażenie okazały budynek dworca (nieco zaniedbany z zewnątrz), w którym znajduje się druga (po średzkiej) ekspozycja ciekawych pamiątek kolejki wąskotorowej, otwarta w 2000 roku. Można ją zwiedzić po przyjeździe pociągu.

3. KOLEJKOWE IMPREZY

„Pociągiem RETRO do Zaniemyśla”

Coroczna, całodzienna impreza dla fotoamatorów, miłośników pary i wąskich torów z kraju i zagranicy. Pierwszy raz odbyła się 2005 roku, gromadzi około 70 osób. Termin: sierpień.

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE ZWIĄZANE DZIAŁALNOŚCIĄ ZE ŚREDZKĄ KOLEJĄ POWIATOWĄ

4.1. STAROSTWO POWIATOWE W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ

Starostwo Powiatowe jest właścicielem i dobrym gospodarzem Średzkiej Kolei Powiatowej od 2001 roku. Starania o zachowanie kolejki zostało zauważone i docenione przez władze samorządowe i turystyczne województwa. Oto zasłużone nagrody:

- „Turystyczna Perła Wielkopolski 2003”. Tytuł w kategorii „Atrakcja Turystyczna” konkursu organizowanego przez Gazetę Poznańską, pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego.
- HIT 2005. Nagrodę otrzymało Starostwo Powiatowe w kategorii „Samorządność” „za rewitalizację, zarządzanie i finansowanie zabytkowej Powiatowej Kolejki Wąskotorowej, jako atrakcyjnej formy promowania tradycji i współczesności Ziemi Średzkiej”.
- "Najlepszy Obiekt Turystyki Aktywnej w Wielkopolsce", 2005 rok. Kolejka zajęła I miejsce w konkursie wojewódzkim i Certyfikat Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, a Starostwo Powiatowe uzyskało dyplom za prowadzenie Powiatowej Kolejki Wąskotorowej.

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

Z inicjatywy Starostwa w latach 2005 – 2006 umieszczone zostały tablice informacyjne zachęcające do korzystania z przejazdów kolejką; lokalizacja: ul. Niedziałkowskiego w Środzie przy terenie kolejki, ul. Niedziałkowskiego przy wjeździe do miasta, ul. Kórnicka przy wjeździe do Środy, na terenie stacji PKP (normalnotorowej) oraz na terenie stacji Zaniemyśl.

Starostwo Powiatowe w Środzie Wielkopolskiej, <http://www.srodawlkp-powiat.pl>

Wydział Promocji i Rozwoju Powiatu

63-000 Środa Wielkopolska, ul. Żwirki i Wigury 1

tel. 061 286 58 90

Stacja Powiatowej Koli Wąskotorowej

Ryszard Pawlak

tel. 061 285 82 98

4.2. STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ŚREDZKIEJ KOLEI WĄSKOTOROWEJ

13 czerwca 2007 roku odbyło się pierwsze spotkanie miłośników kolejki wąskotorowej, na którym przyjęto statut i wybrane zostały władze przyszłego stowarzyszenia, które za główny cel przyjęło sobie chronienie Kolejki przed likwidacją. Towarzystwo Przyjaciół Kolejki Średzkiej "BANA" zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego 27 listopada 2007 roku.

Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju Kolejki oraz promuje ją wśród zagranicznych miłośników kolejek parowych. Prowadzi stronę internetową średzkiej wąskotorówki obok języka polskiego także w niemieckim i angielskim.

Stowarzyszenie Miłośników Średzkiej Kolei Wąskotorowej, <http://kolejkawaskotorowa.republika.pl/>

Prezes: Marcin Kriger

tel. 607 967 143, e-mail: mk1756@o2.pl

Ekspert do spraw kolejki: Arkadiusz Kaczmarek

tel. 887 381 298, e-mail: aropol@o2.pl

KOLEJOWA KARTA TURYSTYCZNA

ZAŁOŻENIA PROJEKTU

1. KARTA TURYSTYCZNA

Karta turystyczna jest kartą rabatową w wielu regionach turystycznych Europy, jest narzędziem promocji atrakcji turystycznych Regionu. Karty mogą być dwojakiego rodzaju:

- sprzedawane w wybranych punktach Regionu (np. informacja turystyczna, stacje benzynowe)
- oferowane bezpłatnie turystom w miejscu ich noclegu w Regionie.

Na zasadzie regionalnej karty turystycznej, bezpłatnie oferowanej turystom, funkcjonuje w Polsce tylko Łużycka Karta Turystyczna w Powiecie Lubańskim.

Projekt zakłada stworzenie Kolejowej Karty Turystycznej w formie bezpłatnej karty tematyczno – regionalnej.

2. GRUPY DOCELOWE PROJEKTU

2.1. Turyści z Polski i zagranicy

Karta kompleksowo prezentuje turystom ofertę turystyki kolejowej w Wielkopolsce, daje możliwości atrakcyjnego spędzenia czasu wypoczynku i przynosi wymierne korzyści w postaci oszczędzania pieniędzy.

2.2. Partnerzy Karty

Partnerzy Karty – obiekty uczestniczące i udzielające rabatów na swoją ofertę, otrzymują nowy kontekst promocji własnych usług, korzystają z synergii działań promocyjnych, tworzą „jakościowy” wizerunek na rynku. Kolejowa Karta Turystyczna może być dla obiektów noclegowych „kartą lojalnościową”.

W ramach Projektu partnerzy otrzymają wiedzę o turystyce kolejowej w Wielkopolsce i z zakresu marketingu usług turystycznych, co podniesie jakość ich oferty.

2.3. Wielkopolska Organizacja Turystyczna

Wielkopolska Organizacja Turystyczna otrzymuje narzędzie – mechanizm do zarządzania „Turystyką Kolejową”, pozwalający realizować poniższe cele:

- integracja i identyfikacja samorządów, organizacji i branży turystycznej Województwa Wielkopolskiego z „Turystyką Kolejową w Wielkopolsce”,
- zaangażowanie obiektów noclegowych Województwa do aktywnego promowania markowego produktu turystycznego Wielkopolski,
- podniesienie jakości usług turystycznych w Wielkopolsce,
- uzyskanie wiedzy na temat aktywności turystów przebywających w Wielkopolsce,

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- promocja produktu turystycznego „Turystyka Kolejowa w Wielkopolsce”,
- budowanie markowego produktu turystycznego w Wielkopolsce.

Efektom długofalowym Projektu jest tworzenie wizerunku Wielkopolski jako regionu turystyki kolejowej, wydłużenie długości pobytu w Wielkopolsce oraz zwiększenie wykorzystania potencjału turystycznego Wielkopolski.

2. BUDOWANIE KOLEJOWEJ KARTY TURYSTYCZNEJ

2.1. Partnerzy Karty

Partnerzy (uczestnicy) Karty to podmioty, które prowadzą sprzedaż usług lub towarów będących w obszarze zainteresowania potencjalnych turystów, spełniające kryteria jakości określone przez Wielkopolską Organizację Turystyczną – instytucję zarządzającą Kartą.

Podstawową ofertę Kolejowej Karty Turystycznej tworzą:

- obiekty turystyki kolejowej, prowadzące sprzedaż (wstęp, bilety na przejazdy, drobna sprzedaż, oferta na zamówienie, itp.)
- obiekty noclegowe (możliwie wszystkie kategorie),
- baza gastronomiczna,
- podmioty prowadzące sprzedaż pamiątek i gadżetów kolejowych.

Uzupełniająca ofertę Karty tworzą:

- atrakcje turystyczne, w których prowadzona jest sprzedaż (np. wstęp, sprzedaż, usługi),
- wytwórcy regionalnych pamiątek i innych produktów,
- usługi turystyczne (np. rekreacja, wypożyczalnie sprzętu, usługi instruktorskie, przewodnickie, transport),
- usługi komplementarne (np. galerie sztuki, zabiegi typu SPA, kosmetyczne)

2.2. Warunki uczestnictwa podmiotu w projekcie

Wyboru partnerów dokonuje się w bezpośrednim kontakcie. Podmiot uczestniczący w Karcie zobowiązuje się wobec Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej do:

- uczestnictwa w Projekcie przez okres 5 lat;
- udzielania rabatu na wybraną usługę / towar;
- oznakowania obiektu jako uczestniczącego w systemie KKT (naklejki identyfikacyjne „Tutaj możesz korzystać z Kolejowej Karty Turystycznej”, powieszenie plakatów informacyjnych nt. KKT, umieszczenie logo Karty na własnej stronie internetowej);
- prowadzenia raportów na temat turystów korzystających z Karty (numer Karty, liczba osób towarzyszących, miejsce/kraj zamieszkania, czas pobytu) i przekazywania ich terminowo do siedziby Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej;
- obiekty noclegowe wydają potwierdzenie pobytu, tzw. Kartę Gościa. Raporty (miesięczne) są źródłem informacji nt. efektów projektu, ruchu turystycznego i skuteczności marketingowej poszczególnych podmiotów rozpowszechniających KKT - każda Karta posiada swój numer seryjny. Poszczególne pule numerów przypisuje się poszczególnym podmiotom zajmującym się dystrybucją Kart, co umożliwia krzyżowe sprawdzenie rzetelności prowadzenia „raportów”

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

3. ZASADY FUNKCJONOWANIA KARTY

Kolejowa Karta Turystyczna dostępna jest dla turystów korzystających z noclegów w obiektach noclegowych uczestniczących w systemie rabatowym. Obiekt potwierdza pobyt turysty i osób mu towarzyszących (termin od... do...) na specjalnym imiennym numerowanym blankiecie, tzw. Karcie Gościa i przekazuje mu Kolejową Kartę Turystyczną wraz z materiałami (przewodnik i mapa). Kolejowa KT uprawnia turystę z osobami towarzyszącymi (np. rodzina czteroosobowa otrzymuje jedną Kartę), do korzystania ze zniżek i rabatów w czasie potwierdzonego pobytu.

Obiekt wydający Kartę wypełnia Raport zawierający: numer Karty, czas pobytu, liczbę osób, kraj/miejscowość zamieszkania, imię i nazwisko (nie obowiązkowo – ochrona danych osobowych)

Partner Karty udzielający rabatu na podstawie KKT, wypełnia Raport, który zawiera: datę udzielenia rabatu, numer Karty i ilość osób korzystających z rabatu.

4. DZIAŁANIA MARKETINGOWE NA RZECZ SYSTEMU RABATOWEGO

- WYDAWNICTWA w skróconych wersjach językowych (niemiecka, angielska)
- opracowanie **logo** Kolejowej Karty Turystycznej;
- **mapa** „Atrakcje kolejowe Wielkopolski”;
- **mini - przewodnik** dołączony do KKT, zawierający wykaz i opis podmiotów uczestniczących w systemie rabatowym (zdjęcie, kontakt, dane na temat oferty ogólnej i usługi objętej rabatem) oraz mapę atrakcji kolejowych (proponowany nakład 15 tysięcy egzemplarzy);
- **folder** promujący turystykę kolejową w Wielkopolsce, zawierający także mapę kolejowych atrakcji oraz głównych „pozakolejowych” atrakcji turystycznych województwa. Jedna strona folderu poświęcona promocji Kolejowej Karty Turystycznej z zasadami korzystania z niej. Nakład 20 tysięcy egzemplarzy;
- „**Kolejowa Karta Turystyczna**” (forma „tekturowego biletu kolejowego” lub „legitymacji kolejowej”) – 10 tysięcy sztuk;
- „**Karta Gościa**” (w bloczkach po 50 kartek) – 200 sztuk;
- elementy oznakowania obiektów z regulaminem Karty **plakaty informacyjnych** (forma trwała, np. zafoliowanie) i **naklejek identyfikacyjnych** - po 200 sztuk;
- **Gadżety** z logo karty (np. naklejki, kolejarские karty do gry)

Materiały promocyjne: mapa, folder, gadżety, dostępne także w punktach informacji turystycznej województwa i wybranych atrakcjach turystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem powiatów, gdzie znajdują się atrakcje „kolejowe”.

KARTA i wydawnictwa mogą pełnić rolę materiałów promocyjnych Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej na targach i imprezach turystycznych w kraju i zagranicą.

- STRONA INTERNETOWA Kolejowej Karty Turystycznej
- DZIAŁANIA Z ZAKRESU PUBLIC RELATIONS
- MARKETING WEWNĘTRZNY
- szkolenia z zakresu „marketing w turystyce” dla podmiotów tworzących ofertę KARTY – w każdym z powiatów (Piła, Gniezno, Wolsztyn, Kościan/Gostyń) minimum cztery spotkania grupowe, dwa przed wdrożeniem KKT, dwa po wdrożeniu KKT;

PRODUKT TURYSTYCZNY „TURYSTYKA KOLEJOWA W WIELKOPOLSCE”

- spotkania objazdowe integracyjno – poznawcze, dwa razy trzydniowe spotkania, których celem jest zapoznanie się wzajemnie uczestników KARTY ze swoją ofertą (jedno przed wdrożeniem KARTY, drugie zamykające Projekt).

5. PLANOWANE EFEKTY

Zakłada się, że w Projekcie będzie uczestniczyć 40 obiektów noclegowych i 50 podmiotów udzielających rabatów / korzyści dla turystów, z Ziemi Wolsztyńskiej, Pilskiej, Gnieźnieńskiej i Gostyńskiej i Kościańskiej.

System rabatowy w oparciu o Kolejową Kartę Turystyczną dwa pierwsze lata będzie funkcjonować w ramach Projektu.

Czas wdrożenia Kolejowej Karty Turystycznej 10 miesięcy.

Monitoring funkcjonowania Karty od kwietnia do października – 7 miesięcy.

Czas trwania Projektu dwa lata.

Projekt Kolejowej Karty Turystycznej

Olga Danko